

Diagnoza Problemów
Społecznych na terenie
Gmina Miasto Sierpc

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI	1
ŚCIEŻKA POZYTYWNEJ ZMIANY SPOŁECZNEJ	3
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW	10
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	10
PROBLEM ALKOHOLOWY.....	12
PROBLEM NIKOTYNOWY	14
PROBLEM NARKOTYKOWY	16
PROBLEM PRZEMOCY	19
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH	23
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOOWYCH	24
ZDROWIE PSYCHICZNE.....	26
ZABURZENIA ODŻYWIANIA.....	27
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	28
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	28
PROBLEM ALKOHOLOWY.....	30
PROBLEM NIKOTYNOWY	32
PROBLEM NARKOTYKOWY	33
PROBLEM PRZEMOCY	34
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH	39
HAZARD.....	40
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE.....	41
RYNEK PRACY.....	42
UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE	43
SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	45
ZDROWIE PSYCHICZNE.....	47
PROBLEMY SPOŁECZNE.....	48
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WSRÓD SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.....	50
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY	50

PROBLEM UZALEŻNIEŃ Z PERSPEKTYWY SPRZEDAWCÓW	51
PORÓWNANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH NA TERENIE GMINY MIASTO SIERPC DO WYNIKÓW BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH	57
DOROŚLI MIESZKAŃCY.....	57
Spożywanie alkoholu	57
Palenie papierosów.....	58
Zażywanie narkotyków i dopalaczy.....	59
Problem przemocy	60
Uzależnienia behawioralne	62
UCZNIOWIE	63
Spożywanie alkoholu	63
Palenie papierosów.....	65
Zażywanie substancji psychoaktywnych.....	66
Problem przemocy	67
Korzystanie z urzędzeń elektronicznych i Internetu	69
Hazard	70
WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO	71
UCZNIOWIE	71
DOROŚLI MIESZKAŃCY.....	77
SPRZEDAWCY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.....	84
REKOMENDACJE	85
BIBLIOGRAFIA	91
SPIS WYKRESÓW.....	92
SPIS TABEL	95
SPIS RYSUNKÓW	96

ŚCIEŻKA POZYTYWNEJ ZMIANY SPOŁECZNEJ

Od lat w Polsce urzeczywistnia się wizja rozwoju gospodarczego, ekonomicznego, politycznego oraz społecznego. Wiąże się to w szczególności z zaangażowaniem obywateli w rozwój przedsiębiorczości i krajowego ładu, rosnącej świadomości mieszkańców o ich wpływie na decyzje podejmowane na szczeblu centralnym, a także intensywnej działalności Państwa i jego instytucji rządowych oraz samorządowych w zakresie polityk publicznych. Na przestrzeni ostatnich lat wdrożono działania, które doprowadziły do licznych pozytywnych przemian, w tym poprawy zdrowia Polaków. Niestety, wraz z rozwojem ekonomicznym i gospodarczym kraju oraz koncentracji działalności podmiotów publicznych w zakresie tych obszarów, zaczęły narastać nierówności i problemy społeczne, tj. bezrobocie, polaryzacja społeczeństwa, a także niedofinansowanie podmiotów ochrony zdrowia, które w świetle starzejącego się społeczeństwa pełnią coraz istotniejszą funkcję w zapewnieniu godnego życia mieszkańcom Polski.

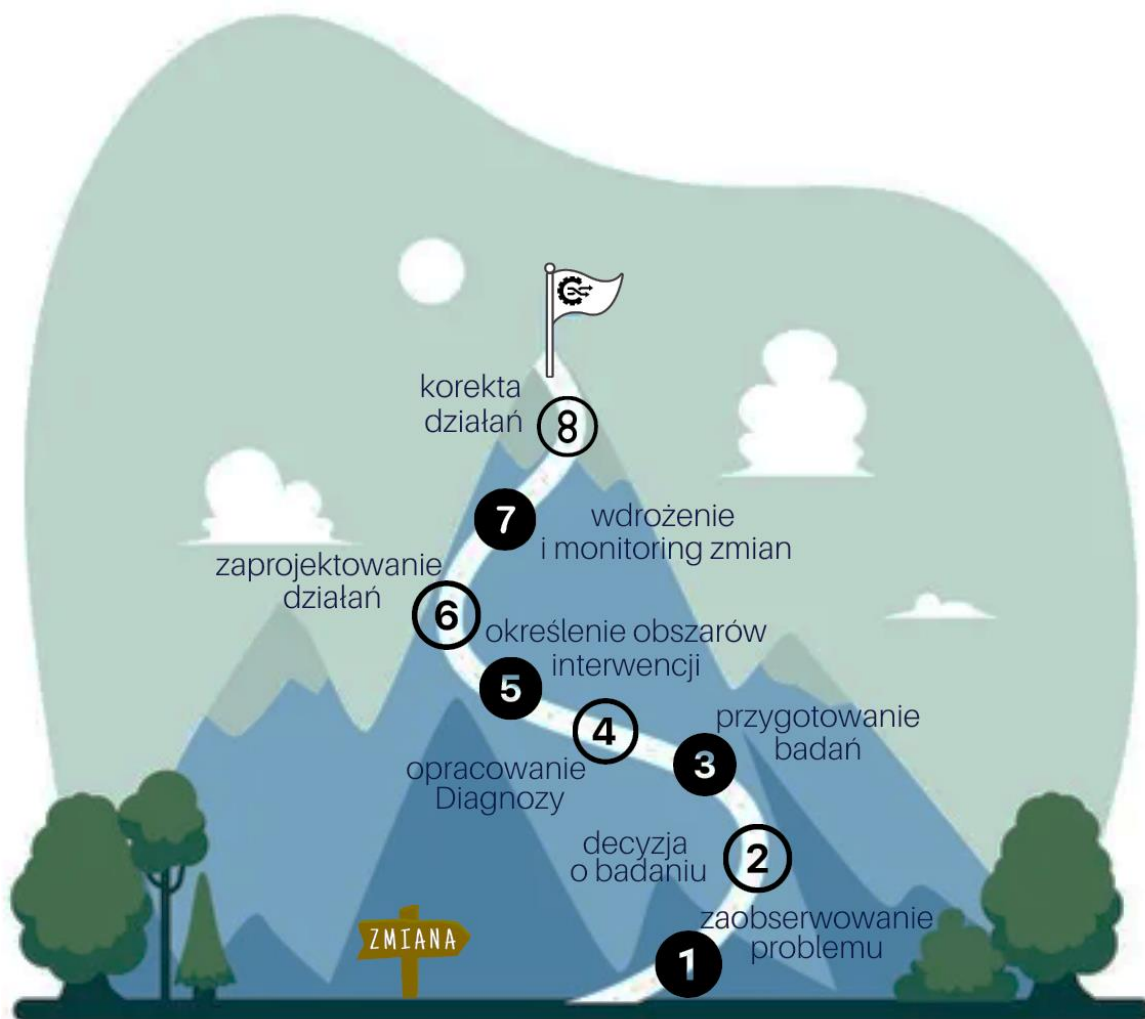
Problemy społeczne, czyli ogół zachowań podejmowanych przez jednostki lub pewną część społeczeństwa, a które są nieakceptowane przez daną zbiorowość, stwarzają zagrożenie dla *status quo*, wartości i przekonań ogółu społeczeństwa oraz ograniczają potencjał danej grupy¹. Z tego powodu konieczne jest podejmowanie interwencji i działań ograniczających ich skalę, co jest możliwe dzięki oddolnym inicjatywom oraz aktywnej polityce społecznej instytucji publicznych².

Władze samorządowe Gminy Miasto Sierpc realizując swoje zadania w zakresie wsparcia lokalnej społeczności w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych i wzmacnianiu jej potencjału zaobserwowały niekorzystne dla ogółu mieszkańców zmiany społeczne i trendy zagrażające właściwemu funkcjonowaniu, na skutek których może zaistnieć konieczność udzielenia osobom w kryzysie interdyscyplinarnej pomocy.

W wyniku niniejszych refleksji Gmina Miasto Sierpc¹ postanowiła przeprowadzić kompleksowe badania społeczne wśród **dorostłych mieszkańców, uczniów** oraz **sprzedawców napojów alkoholowych** na terenie Gminy Miasto Sierpc. inicjując tym samym proces pozytywnych zmian społecznych.

¹ W niniejszym opracowaniu określenia *Gmina* każdorazowo odnosi się do Gminy Miasto Sierpc.

Zmiana ta jest swoistym przekształceniem dotychczasowych wzorców i form funkcjonowania oraz ładu społecznego, a także utożsamiana jest z postępowaniem, bądź regresją społeczną³. W wyniku pozytywnej zmiany dochodzi między innymi do wzmocnienia funkcji i więzi rodzinnych, ograniczenia skali przemocy i uzależnień, kreowania skuteczniejszych działań profilaktycznych i pomocowych, zmniejszenia bezrobocia i ubóstwa, a także **wzmocnienia indywidualnego i grupowego potencjału lokalnego społeczeństwa**.

❶ Droga do zmiany społecznej ma swój początek w **obserwacji i uświadomieniu** sobie przez realizatorów lokalnej polityki społecznej problemów zachodzących w ich otoczeniu, czyli wśród dorosłych mieszkańców Gminy, dzieci i młodzieży, osób starszych i zmagających się z niepełnosprawnością, a także osób zagrożonych wykluczeniem z lokalnej społeczności, czyli bezrobotnych, ubogich, czy też samotnie wychowujących dzieci.

② Rozpoznanie zachowań i uwarunkowań zaburzających poprawne funkcjonowanie społeczne determinuje **potrzebę ich zmiany**, a co za tym idzie ich szczegółowe rozpoznanie. Służy temu między innymi analiza danych zastanych, czyli dokumentacji instytucji publicznych, czy organizacji pozarządowych, ale także badania społeczne prowadzone wśród różnych grup. Umożliwiają one rozpoznanie ukrytych problemów, ich przyczyn i skutków, ale także ich skalę i zasięg.

③ Kolejnym krokiem do zmiany jest przygotowanie i przeprowadzenie badań. Etap ten zawiera kilka elementów, wśród których wyróżnia się:

➤ WYBÓR OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

W Diagnostyce Problemów Społecznych dla Gminy Miasto Sierpc analizie poddano:

ALKOHOLIZM, czyli spożywanie alkoholu w sposób, który wykracza poza powszechnie uznawane wzorce picia okazjonalnego, obyczajowego i towarzyskiego. Dodatkowo u osób pijących alkohol występują zauważalne zaburzenia prawidłowego funkcjonowania psychospołecznego i fizycznego⁴.

NIKOTYNIZM, czyli silne uzależnienie od nikotyny i potrzeba sięgania po wyroby zawierające tą substancję, np. papierosy i e-papierosy.

NARKOMANIĘ, która obejmuje stałe lub okresowe zażywanie środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, tzw. dopalaczy, w celach pozamedycznych⁵.

PRZEMOC DOMOWA to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, a także powoduje cierpienia i szkody⁶.

PRZEMOC RÓWIEŚNICZĄ, która w szerokiej definicji oznacza każde nieprzypadkowe działanie godzące w godność osoby i wykraczające poza ramy prawidłowego życia towarzyskiego. Zachowania przemocowe mogą przyjmować formę psychiczną, fizyczną, materialną, ale i relacyjną i elektroniczną⁷.

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ

ELEKTRONICZNYCH, czyli wykorzystywanie Internetu oraz innych urządzeń elektronicznych w celu animowania czasu wolnego, utrzymywania kontaktów społecznych, grania w gry, itp.

UPRAWIANIE HAZADRU, które obejmuje szereg zachowań ryzykownych w zakresie podejmowania aktywności hazardowej, czyli obstawiania gier losowych i granie w gry na pieniądze⁸.

SYTUACJĘ OSÓB ZALEŻNYCH, w tym aspekcie rozróżnia się dwie główne grupy społeczne wymagające szczególnego wsparcia z powodu swojej sytuacji społeczno-zdrowotnej. Pierwsza to osoby z niepełnosprawnością, czyli z ograniczeniami o charakterze fizycznym lub psychicznym, które utrudniają lub uniemożliwiają im pełne i samodzielne zaspokajanie potrzeb. Starość z kolei determinuje trudności w zakresie samodzielnej egzystencji, a ponadto często skorelowana jest z samotnością oraz ograniczonymi możliwościami finansowymi.

ZDROWIE PSYCHICZNE określane jest jako dobrostan psychiczny, poczucie własnej wartości i sprawczości, wewnętrzna możliwość rozwoju, chęć angażowania się w życie społeczne i umiejętność ponoszenia odpowiedzialności za swoje działania.

WYKLUCZENIE SPOŁECZNE oznacza brak możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społeczno-kulturalnym, gospodarczym lub politycznym danej społeczności, z powodu posiadania cech negatywnie postrzeganych przez ogół mieszkańców lub też wskazujących na brak zasobów uznawanych powszechnie za niezbędne.

BEZROBOCIE dotyczy stanu, gdy osoba pełnoletnia i zdolna do pracy nie ma możliwości podjęcia lub utrzymania aktywności zawodowej. Sytuacja ta dotyka zarówno osoby niepracujące, ale i członków ich rodzin, a ograniczone zasoby finansowe oraz poczucie bezradności osób bezrobotnych negatywnie wpływa na ich aktywność społeczną.

➤ CEL BADANIA

Niniejsza Diagnoza Problemów Społecznych została przeprowadzona w celu rozpoznania aktualnej skali oraz określenia głównych problemów społecznych występujących w lokalnej społeczności Gminy Miasto Sierpc.

➤ METODOLOGIA BADAŃ

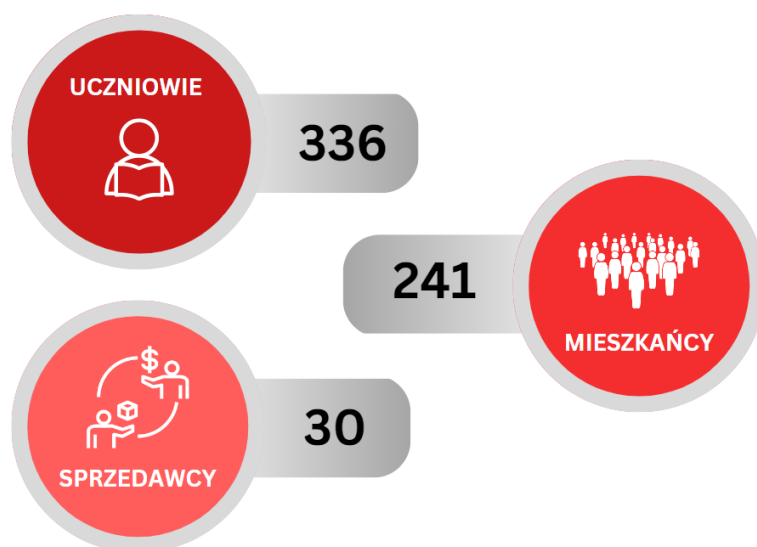
Jest to określony proces postępowania badawczego uwzględniający sposoby zbierania, opracowywania, analizy i interpretacji danych, który umożliwia uzyskanie odpowiedzi na kluczowe pytania badawcze⁹, czyli w przypadku niniejszej Diagnozy – o skalę i nasilenie problemów społecznych ujętych w badaniu.

W celu rozpoznania rzeczywistej skali problemów społecznych w Gminie Miasto Sierpc badaniem objęto przedstawicieli różnych grup lokalnej społeczności. Dywersyfikacja **próby badawczej** pozwoliła na rozróżnienie zakresu danych problemów z różnych perspektyw.

Poznanie opinii i doświadczeń uczestników badania możliwe było dzięki zastosowaniu **ilościowej metodologii badań**. W przypadku badania uczniów oraz mieszkańców zdecydowano na przeprowadzenie badania za pomocą techniki badawczej **CAWI** (ang. *Computer Assisted Web Interviews*), czyli ankiety umieszczonej na platformie internetowej dostępnej dla wszystkich osób posiadających link. Powyższa technika pozwoliła na pełne zachowanie anonimowości respondentów. Sprzedawcy napojów alkoholowych zostali natomiast przebadani za pomocą techniki badawczej **CATI** (ang. *Computer-Assisted Telephone Interviewing*), która jest bardzo często wykorzystywana w badaniach rynkowych ze względu na krótki czas zbierania danych. Polega na przeprowadzeniu ankiety poprzez rozmowę telefoniczną z respondentem.

Diagnoza Problemów Społecznych na terenie Gminy Miasto Sierpc została opracowana w oparciu o odpowiedzi uczestników badania na pytania zawarte w **ustrukturyzowanym kwestionariuszu ankiety**, którego charakter pytań był zależny od specyfiki danej grupy.

Liczba respondentów Diagnozy Problemów Społecznych:

④ Po zakończeniu badań społecznych następuje etap **opracowania Diagnozy Problemów Społecznych**, czyli ekspertyzy uwzględniającej wyniki i wnioski z przeprowadzonych badań oraz rekomendacje dotyczące działań umożliwiających ograniczenie skali zdiagnozowanych problemów¹⁰. Raport powinien zostać przekazany wszystkim podmiotom zaangażowanym w rozwiązywanie problemów społecznych w lokalnej społeczności oraz podejmujących działalność w zakresie profilaktyki i prewencji zachowań niepożądanych.

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości całkowitych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o 2 pp. od 100%.

⑤ Dzięki prawidłowej analizie i interpretacji wyników badania ankietowego podmioty odpowiedzialne za prowadzenie lokalnej polityki społecznej, w tym działalności profilaktycznej, mogą **określić główne problemy**, z którymi zmagają się mieszkańcy Gminy, **a także wskazać obszary priorytetowej interwencji**, czyli te problemy, które występują w największym nasileniu na terenie Gminy oraz przynoszą znaczące konsekwencje społeczne.

⑥ Dalszym krokiem zmiany społecznej jest **zaprojektowanie działań naprawczych** umożliwiających rozwiązanie niekorzystnej sytuacji lub problemu występującego w Gminie. Opracowane zadania pomocowe powinny zostać uwzględnione w gminnych programach, np. z zakresu uzależnień, przemocy i wsparcia rodzin oraz w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, co zapewnia możliwość ich systematycznego wdrażania i finansowania.

⑦ Sukcesywne wprowadzanie działań naprawczych ujętych w lokalnych dokumentach strategicznych należy poddawać systematycznemu **monitoringowi** oraz okresowej **ewaluacji**, które umożliwiają określenie zmian w zakresie skali i natężenia problemów społecznych w Gminie. Narzędziem skutecznej polityki społecznej jest również regularne powtarzanie Diagnozy Problemów Społecznych oraz porównywanie otrzymanych wyników na przestrzeni lat, co jednoznacznie wskazuje na panujący trend wśród lokalnej społeczności.

⑧ Na kanwie prowadzonych badań i ich wyników możliwe jest określenie kierunku zmian społecznych, czyli wskazania działań, za pomocą których zmniejszyła się skala danego problemu społecznego, a także ujawnienie nasilających się niekorzystnych zjawisk społecznych. W przypadku rozpoznania nowych problemów niezbędne jest również **wdrożenie kolejnych działań naprawczych** oraz poddanie ich ocenie po odpowiednim okresie od ich zainicjowania.

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

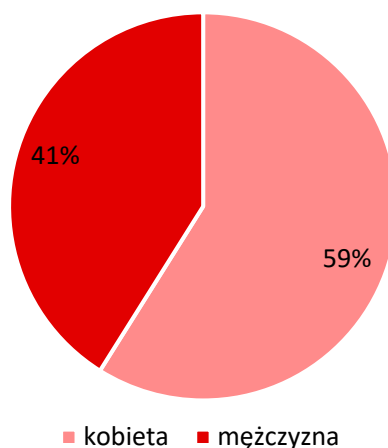
W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych, przemocy oraz zdrowia z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych z:

- spożywaniem alkoholu,
- zażywaniem narkotyków,
- sięganiem po papierosy i e-papierosy,
- przemocą domową, rówieśniczą oraz cyberprzemocą,
- uzależnieniami behawioralnymi,
- zdrowiem psychicznym,
- Zaburzeniami odżywiania.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie Gminy Miasto Sierpc wypełnili 336 kwestionariuszy ankiet. W badaniu diagnozującym problemy społeczne, niewielką przewagę miały dziewczynki – stanowiły one 59% ogółu. Chłopcy wypełnili 41% kwestionariuszy.

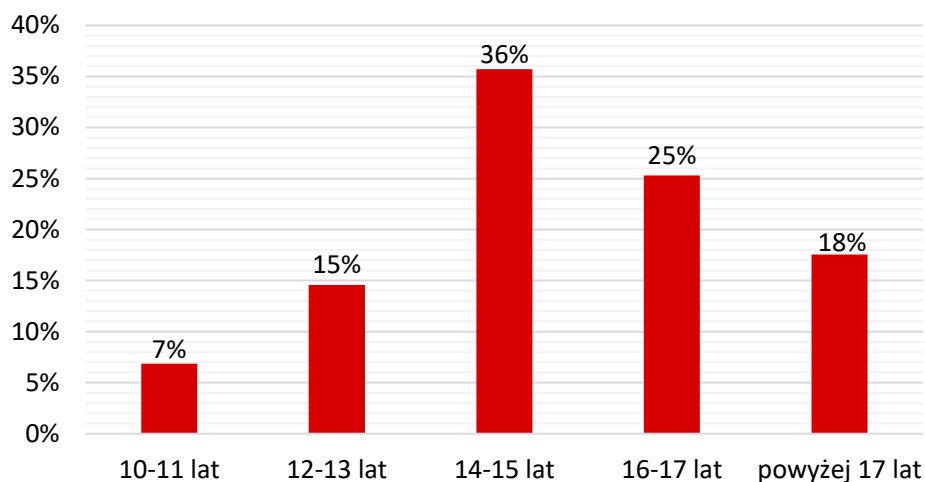
Wykres 1. Płeć: N²= 336

² N oznacza wielkość próby badawczej, tzn. liczbę respondentów odpowiadających na pytanie.

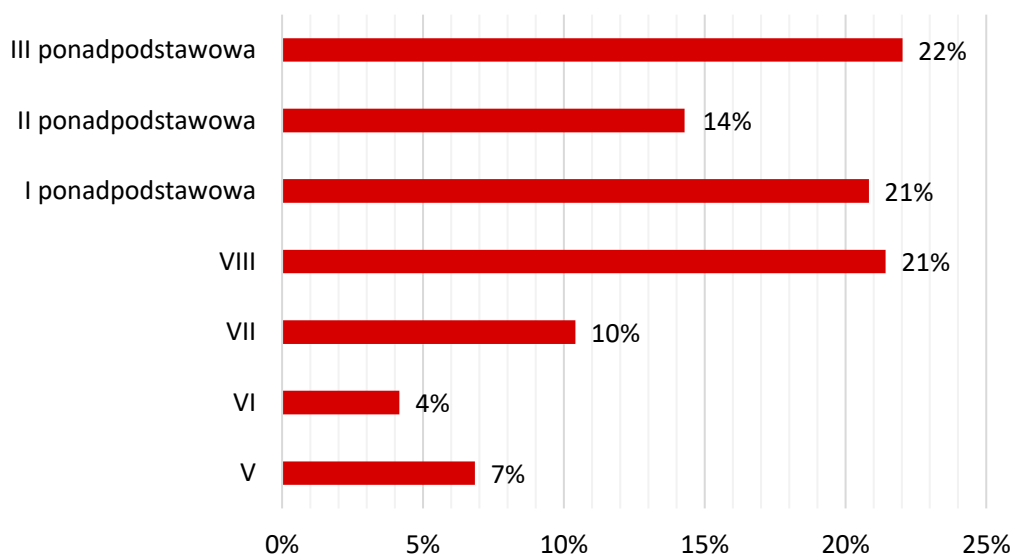
Wśród uczniów biorących udział w badaniu, większość kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 14-15 lat – 36%. Co czwarty respondent zadeklarował wiek mieszczący się w przedziale 16-17 lat (25%), 18% badanych miało wówczas powyżej 17 lat, 15% wskazało na przedział wiekowy 12-13 lat, a 7% badanych wskazało na wiek 10-11 lat.

Wykres 2. Wiek: N= 336

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Dostrzegalne jest zróżnicowanie pod tym względem. Najwięcej, bo 22% osób biorących udział w badaniu uczęszczało do III klasy szkoły ponadpodstawowej, po 21% do klasy I szkoły ponadpodstawowej oraz VIII klasy podstawowej, 14% wskazało na II klasę ponadpodstawową, a 10% na klasę VII szkoły podstawowej. Najmniej badanych uczęszcza do klasy V (7%) oraz VI szkoły podstawowej (4%).

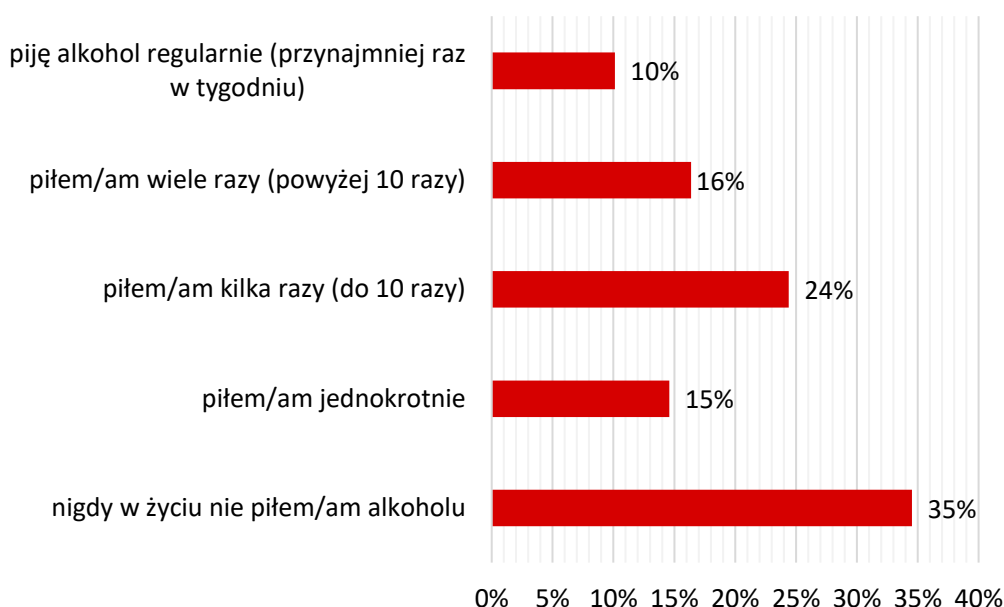
Wykres 3. Klasa: N=336

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze z pytań skierowanych do uczniów, odnosiło się do częstotliwości spożywania przez nich alkoholu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że 35% respondentów nigdy nie piło alkoholu, natomiast kontakt z nim miało 65% badanych. Uczniowie, którzy zadeklarowali spożywanie kiedykolwiek alkoholu, pili go jednokrotnie (15%), kilka razy, tj. do 10 razy (24%), wiele razy, tj. powyżej 10 razy (16%) oraz sięgają po niego regularnie, tj. przynajmniej raz w tygodniu (10%). Szczegółowe dane przedstawia wykres poniżej.

Wykres 4. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=336

W ramach badań uzyskano również informacje o sposobie otrzymania/zdobycia alkoholu przez uczniów po raz pierwszy. 46 badanych, którzy spożywali kiedykolwiek alkohol zadeklarowało, że dostało go od rodziców (22%), 38 respondentów nie pamięta jak zdobyło alkohol (18%), 34 osoby zostały nim poczęstowane przez starszych kolegów/koleżanki (16%), 24 respondentów poprosiło kogoś o kupno alkoholu (11%), a 23 uczniów zadeklarowało wypicie go przez pomyłkę (11%). Najniższe odsetki osób wskazały na samodzielny zakup alkoholu (22 osoby tj. 10%), podkradanie rodzicom (15 osób, tj. 7%) oraz inne sposoby, wśród których wyróżniono zdobycie alkoholu „na imprezach” lub od kogoś znajomego tudzież rodzica (11 osób, tj. 5%). Na to pytanie 7 osób, które piło alkohol nie udzieliło odpowiedzi.

Tabela 1. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? N=213

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
rodzice dali mi spróbować	22%	46
nie pamiętam	18%	38
zostałem/am poczęstowany/a przez starszych kolegów/koleżanki	16%	34
poprosiłem/am kogoś o kupno	11%	24
wypiłem/am przez pomyłkę	11%	23
kupiłem/am sobie sam/a	10%	22
podkradłem/am rodzicom/członkom rodziny	7%	15
inne	5%	11

Uczniowie, którzy spożywali alkohol, zostali również poproszeni o określenie w jakim wieku pierwszy raz po niego sięgnęli. Odpowiedzi respondentów są następujące: 66 osób podało wiek 10-13 lat (31%), z kolei 64 uczniów odpowiedziało, że pierwszy raz spróbowało alkoholu, gdy miało 14-15 lat (30%), 47 respondentów wskazało na mniej niż 10 lat (22%), a najniższy odsetek uczniów był wówczas w wieku 16-17 lat (37 osób, tj. 17%). To pytanie pominęło 6 uczniów.

Tabela 2. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol? N=214

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
mniej niż 10 lat	22%	47
10-13 lat	31%	66
14-15 lat	30%	64
16-17 lat	17%	37

Następne pytanie zadane uczniom ze szkół znajdujących się na terenie Gmina Miasto Sierpc, odnosiło się do częstotliwości spożycia alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Niemal połowa uczniów nie piła alkoholu w tym okresie (102 osoby, tj. 47%), z kolei 62 respondentów sięgnęło po niego 1-2 razy (29%), 13 uczniów piło alkohol w tym czasie 3-4 razy (6%), a 7 badanych robiło to 5-7 razy (3%). 32 ankietowanych przyznało, że spożywało alkohol więcej niż 7 razy (15%). Na to pytanie nie odpowiedziało 4 respondentów.

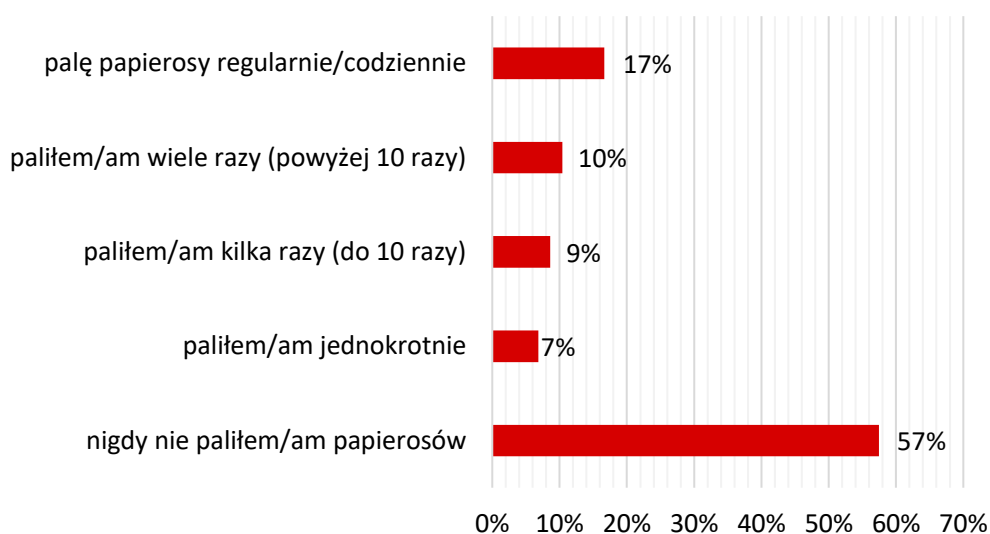
Tabela 3. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=216

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	47%	102
1 – 2 razy	29%	62
3 – 4 razy	6%	13
5 – 7 razy	3%	7
więcej niż 7 razy	15%	32

PROBLEM NIKOTYNOWY

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy. Z deklaracji respondentów wynika, że 57% uczniów nigdy nie paliło papierosów, 7% osób paliło jednokrotnie, 9% – kilka razy (do 10 razy), 10% – wiele razy (powyżej 10 razy), natomiast odsetek aż 17% ankietowanych przyznał, że pali papierosy regularnie/codziennie.

Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)? N=336

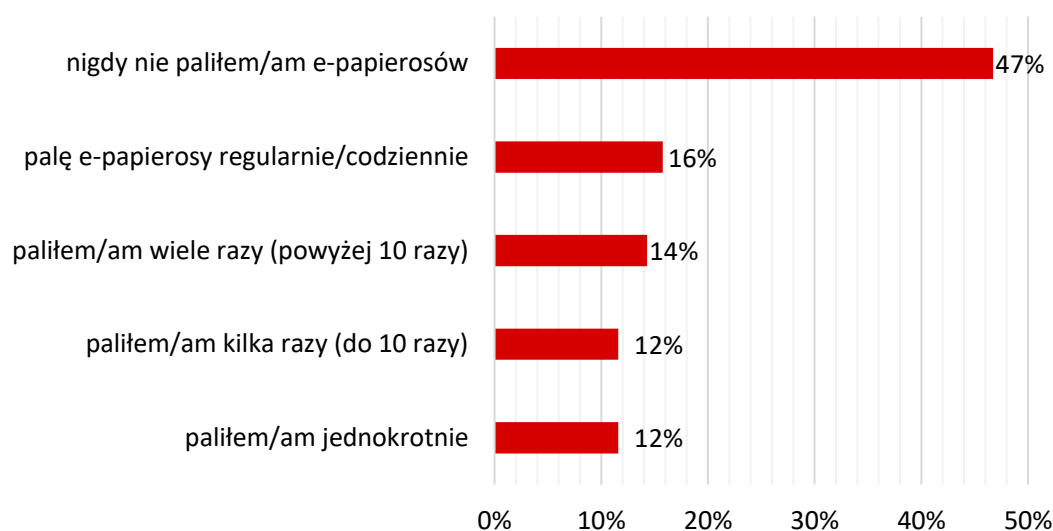
W ramach badań uzyskano również informacje odnośnie częstotliwości palenia papierosów przez uczniów w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Spośród wszystkich respondentów, którzy zadeklarowali, że palili papierosy w tym okresie po 11 osób sięgnęło po wyroby tytoniowe 1-2 razy oraz 3-4 razy (po 8%), 7 uczniów zaznaczyło odpowiedź 5-7 razy (5%), natomiast znaczny odsetek badanych zadeklarował palenie papierosów więcej niż 7 razy w ciągu ostatnich 30 dni (56 osób, tj. 40%). Tyle samo respondentów nie sięgało w ogóle po papierosy w określonym czasie. Wśród osób, które paliły kiedykolwiek papierosy 2 ankietowanych ominęło to pytanie.

Tabela 4. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=141

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nie paliłem/am papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	40%	56
1 – 2 razy	8%	11
3 – 4 razy	8%	11
5 – 7 razy	5%	7
więcej niż 7 razy	40%	56

Następnie zbadaniu została poddana częstotliwość palenia przez uczniów e-papierosów. Z deklaracji respondentów wynika, że po elektroniczne papierosy sięgnęło 54% uczniów, w tym jednokrotnie oraz kilka razy (do 10 razy) po 12% ankietowanych, natomiast 14% osób zrobiło to wiele razy (powyżej 10 razy), a 16% badanych pali e-papierosy regularnie/codziennie.

Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)? N=336

W ostatnim pytaniu tego bloku tematycznego zapytano uczniów, którzy palili kiedykolwiek papierosy elektroniczne, jak często sięgali po nie w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. 71 respondentów nie paliło e-papierosów w tym czasie (40%), 21 ankietowanych robiło to 1-2 razy (12%), 9 osób – 3-4 razy (5%), a 7 badanych – 5-7 razy (4%). Największy odsetek uczniów, którzy palili e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni przyznał, że sięgał po nie więcej niż 7 razy (68 osób, tj. 39%). Na to pytanie nie odpowiedziało 3 badanych, którzy palili papierosy elektroniczne.

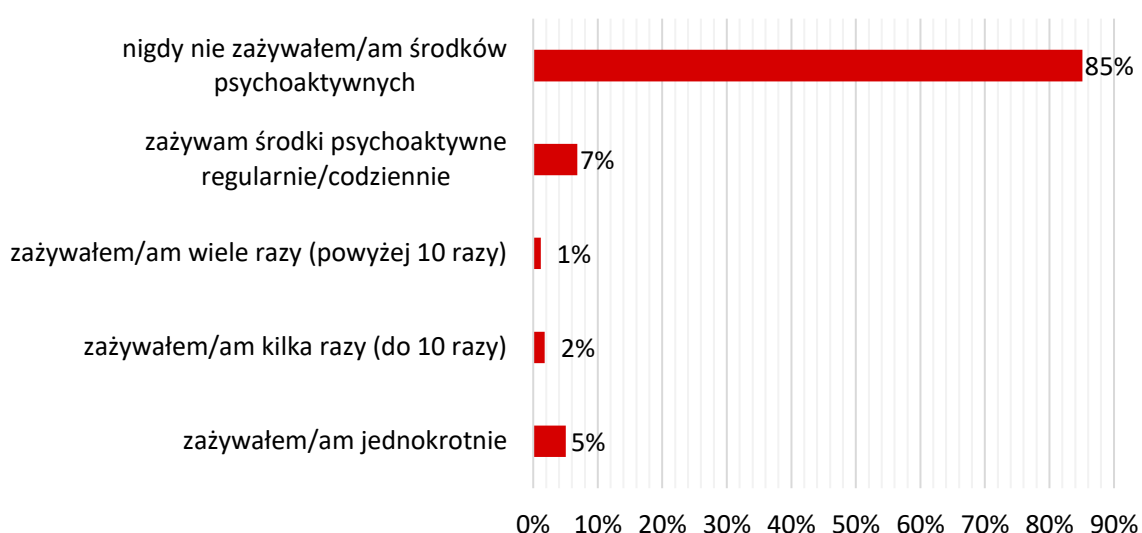
Tabela 5. Jak często paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=176

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie paliłem/am e-papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	40%	71
1 – 2 razy	12%	21
3 – 4 razy	5%	9
5 – 7 razy	4%	7
więcej niż 7 razy	39%	68

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył zażywania narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Z odpowiedzi wynika, że 5% badanych robiło to jednokrotnie, 2% osób sięgnęło po środki psychoaktywne kilka razy (do 10 razy), a 1% wskazał na wiele razy (powyżej 10 razy). Regularne/codziennie zażywanie substancji psychoaktywnych zadeklarowało 7% ankietowanych.

Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=336

Uczniowie, którzy odpowiedzieli twierdząco na poprzednie pytanie zostali następnie zapytani o to, w jakich okolicznościach zażywali środki psychoaktywne. Jak obrazuje poniższa tabela, na to pytanie 14 respondentów odpowiedziało, że tego typu substancje kupiło od kogoś w szkole (29%), a co czwarty badany kupił/dostał od osoby, którą zna (25%). Wśród odpowiedzi 6 respondentów zaznaczyło inny sposób, gdzie powtórzyły się odpowiedzi dotyczące zdobycia tego typu środków od znajomych, a także odpowiedź *znalazłem* (13%). Po 5 ankietowanych wskazało na zdobycie substancji psychoaktywnych od nieznanym osobie oraz nieświadome zażywanie ich (po 10%). Po 3 badanych kupiło takie środki od kogoś w otoczeniu szkoły lub przez Internet (po 6%). Wśród uczniów, którzy wcześniej zadeklarowali zażywanie środków psychoaktywnych 2 osoby pominęły to pytanie.

Tabela 6. W jaki sposób otrzymałeś/aś/zdobyłeś/aś środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) po raz pierwszy? N=48

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
kupiłem/am od kogoś w szkole	29%	14
kupiłem/am/dostałem/am od osoby, którą znam	25%	12
w inny	13%	6
kupiłem/am/dostałem/am od nieznanego osoby	10%	5
zażyłem/am je nieświadomie	10%	5
kupiłem/am od kogoś w otoczeniu szkoły	6%	3
kupiłem/am przez Internet	6%	3

Podczas realizacji badania, określony został również wiek inicjacji narkotykowej respondentów. Jak wynika z badań 17 ankietowanych, deklarujących zażywanie narkotyków, odpowiedziało, że miało wówczas mniej niż 10 lat (35%), a 6 osób było w wieku między 10 a 13 rokiem życia (12%). Co czwarty badany wskazał na zażywanie środków psychoaktywnych po raz pierwszy w wieku 14-15 lat (24%), a 14 ankietowanych zaznaczyło wiek 16-17 lat (29%). 1 osoba nie odpowiedziała na przytoczone pytanie.

Tabela 7. Ile miałeś/aś lat, kiedy po raz pierwszy zażyłeś/aś jakieś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia? N=49

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
mniej niż 10 lat	35%	17
10-13 lat	12%	6
14-15 lat	24%	12
16-17 lat	29%	14

Następnie zbadana została częstotliwość zażywania substancji psychoaktywnych przez uczniów, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Można zauważyć, że w tym okresie sięgnęło po nie 31 osób (65%), wśród których po 1 uczniu zażywało takie substancje 3-4 razy oraz 5-7 razy (po 2%), co piąta osoba odpowiedziała, że robiła to 1-2 razy w określonym czasie (10 osób, tj. 21%), a 19 badanych wskazało na więcej niż 7 razy (40%). Dwóch uczniów zażywających środki psychoaktywne nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie. 3 osoby pominęły dane pytanie.

Tabela 8. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=47

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	34%	16
1 – 2 razy	21%	10
3 – 4 razy	2%	1
5 – 7 razy	2%	1
więcej niż 7 razy	40%	19

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące rodzaju zażywanych substancji. Jak wynika z odpowiedzi, najwięcej respondentów przyznało się do stosowania marihuany (38 osób, tj. 78%), 20 osób zażywało mefedron (41%), natomiast po 16 badanych wskazało na dopalacze oraz leki w celu odurzenia (po 33%). 15 osób sięgnęło po amfetaminę (31%), natomiast 13 ankietowanych wskazało inne substancje, w tym najczęściej *kokainę*, *alfę-PVP*, *MDMA* (potocznie określane jako *molly*), *GHB* oraz *metamfetaminę* (inaczej *kryształ*). 1 badany nie odpowiedział na to pytanie.

Tabela 9. Jakie były to substancje? N=49

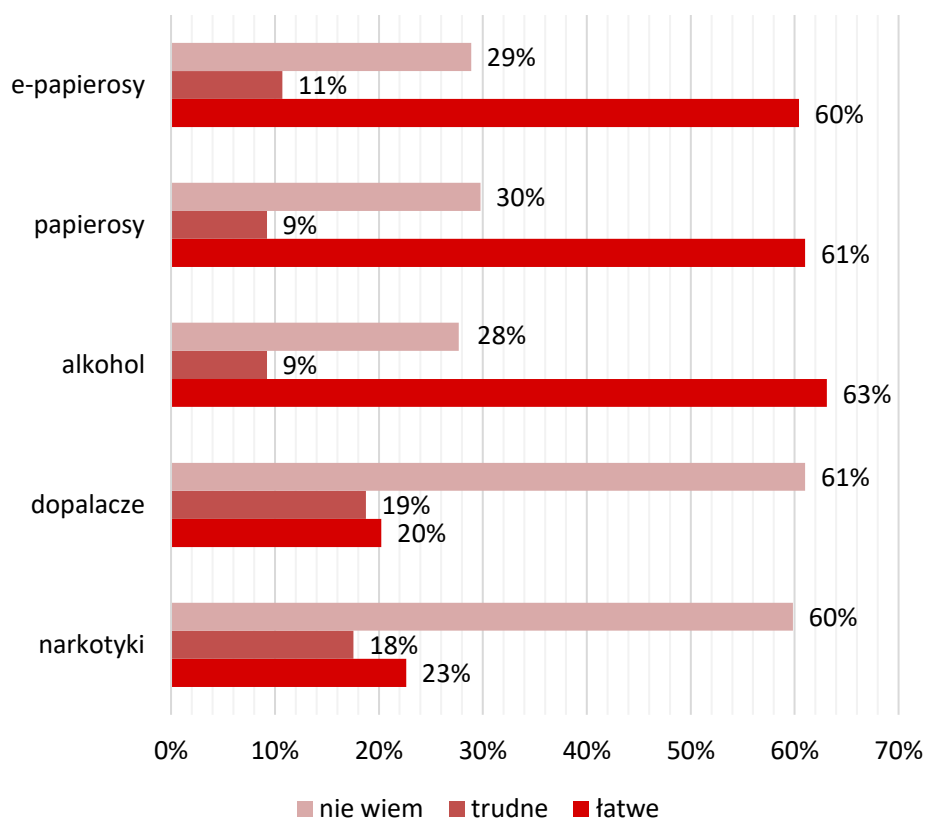
<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
marihuana	78%	38
mefedron	41%	20
dopalacze	33%	16
leki w celu odurzenia	33%	16
amfetamina	31%	15
inne	27%	13

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnej kolejności uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 60% ankietowanych, a trudne dla 11%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 61% ankietowanych, a trudne dla 9%,
- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 63% ankietowanych, a trudny dla 9%,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 20% uczniów, natomiast są trudno dostępne dla 19%,
- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 23% badanych, a trudno dostępne dla 18%.

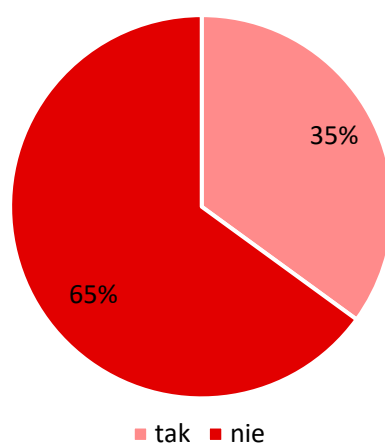
Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=336

PROBLEM PRZEMOCY

Kolejne pytanie zadane respondentom miało na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy. Uczniów zapytano o to, czy zdarzyło im się w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyć przemocy. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło 35% badanych.

Wykres 9. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=336

W celu pogłębionej analizy określono również to, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Jak wskazują wyniki badania 42 uczniów stwierdziło, że doświadczyło przemocy ze strony kolegów/koleżanek (36%), natomiast 38 badanych – ze strony innych osób, wśród których wymienieni zostali głównie koledzy, czy nauczyciele (32%). Co czwarty respondent wskazał na uczniów ze swojej szkoły (31 osób, tj. 26%). 20 ankietowanych wyróżniło rodzeństwo (17%), a 19 uczniów podało rodziców jako osoby stosujące wobec nich przemoc (16%). Jedna osoba doświadczająca przemocy pominęła to pytanie.

Tabela 7. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=117

Odpowiedź	%	Liczba odp.
koledzy/koleżanki	36%	42
inne	32%	38
uczniowie z mojej szkoły	26%	31
znajomi spoza szkoły	20%	24
rodzeństwo	17%	20
rodzice	16%	19

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Poniższa tabela przedstawia odpowiedzi uczniów na pytanie o rodzaje doznawanej przemocy. Można zauważyć, że:

- przemocy psychicznej doświadczyły 72 osoby (65%),
- przemocy fizycznej doznało 50 uczniów (45%),
- przemocy seksualnej doznało 16 badanych (14%),
- zaniedbania doświadczyło 12 ankietowanych (11%).

Wśród respondentów jedna osoba nie odpowiedziała na dane pytanie.

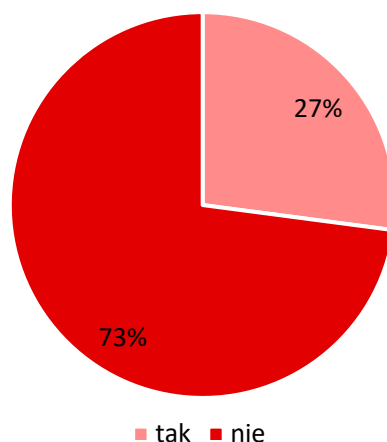
Tabela 8. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=117

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	65%	72
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	45%	50
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób który mnie zawstydział itp.	14%	16
nie miałem/am zapewnionej opieki kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	11%	12

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu ankietowani zostali poproszeni o określenie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem doszło do sytuacji, w której to oni zastosowali przemoc wobec innych osób. Przyznało się do tego 27% badanych uczniów.

Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=336

W dalszej kolejności respondenci zostali zapytani o rodzaj przemocy, jaką zastosowali. Można zauważyć, iż przemoc psychiczną zastosowało 60 uczniów (68%), przemocy fizycznej dopuściło się 50 uczniów (57%), natomiast 14 respondentów przyznało, że zastosowało wobec kogoś przemoc seksualną (16%). Wśród osób stosujących przemoc 3 osoby ominęły dane pytanie.

Tabela 9. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=88

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	68%	60
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/am dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	57%	50
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czymś ciele w sposób który go zawstydział itp.	16%	14

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

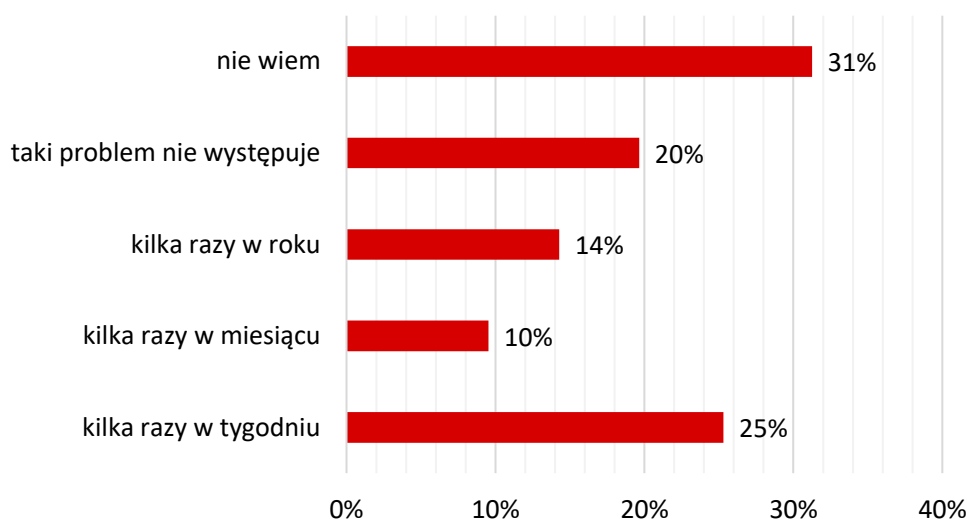
Następnie analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. 58 osób przyznało się do użycia jej wobec rówieśników (66%), natomiast 36 ankietowanych stosowało przemoc wobec rodzeństwa (41%). Dodatkowo 24 respondentów wskazało na inne osoby, w tym *księdza, nauczycieli* lub znajomych (27%), z kolei 10 uczniów podało rodziców (11%). 3 osoby pominęły to pytanie nie odpowiadając na nie.

Tabela 10. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=88

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
rówieśników	66%	58
rodzeństwa	41%	36
innych osób	27%	24
rodziców	11%	10

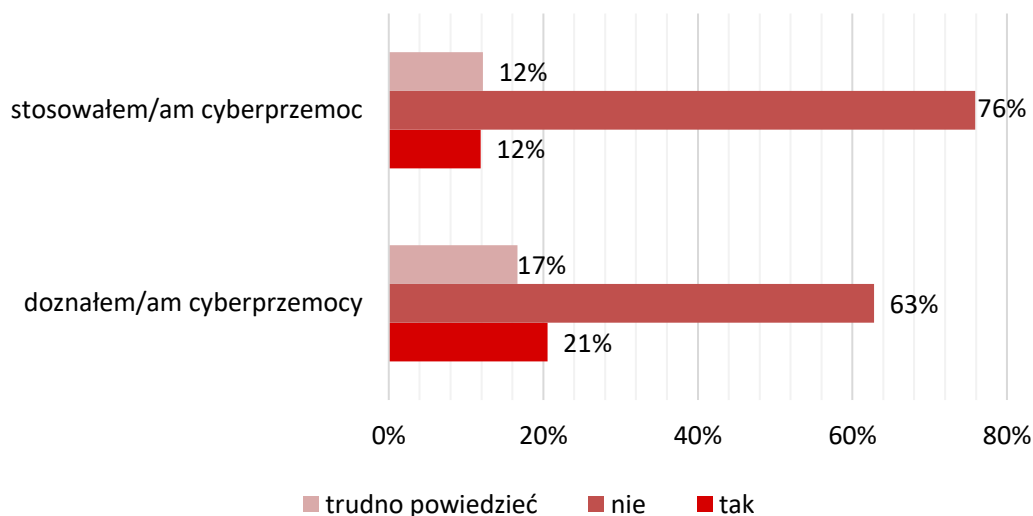
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Część uczniów stwierdziło, że w ich szkole dochodzi do przemocy. Przyznała to niemal połowa ankietowanych (49%). Z udzielonych przez 14% uczniów odpowiedzi wynika, że zdarzenia takie w ich szkole mają miejsce kilka razy w roku, a 10% osób wskazało na kilka razy w miesiącu, z kolei co czwarty badany podał, że zdarza się to kilka razy w tygodniu (25%). 31% respondentów nie wie, czy problem przemocy jest obecny w ich szkole, natomiast 20% zaprzeczyło takim sytuacjom.

Wykres 11. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=336

Aby ocenić skalę zjawiska cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży z Gmina Miasto Sierpc, poprosiliśmy ankietowane osoby o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie doświadczyć i stosować przemoc w Internecie. Z deklaracji uczniów wynika, że 21% z nich doznało cyberprzemocy, natomiast 17% ankietowanym trudno było to określić, natomiast 12% badanych podało, że stosowało cyberprzemoc, a kolejne 12% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie.

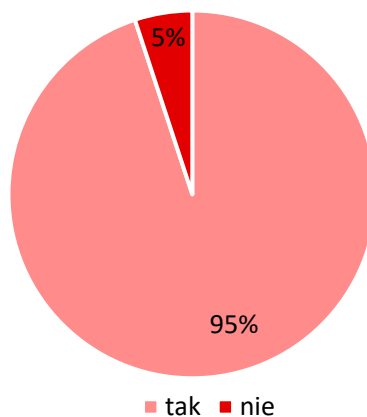
Wykres 12. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=336

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

Następne pytanie miało na celu zweryfikowanie, czy uczniowie Gmina Miasto Sierpc korzystają z urządzeń elektronicznych i Internetu. Niemal wszyscy ankietowani odpowiedzieli twierdząco na to pytanie (95%).

Wykres 13. Czy korzystasz z urządzeń elektronicznych i Internetu? N=336

Poniższa tabela przedstawia czas, który uczniowie przeznaczają na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu. Wśród biorących udział w badaniu 15 osób deklaruje korzystanie z tego typu urządzeń do 1 godziny dziennie (5%). 43 ankietowanych poświęca na to powyżej 1 godziny do 3 godzin (14%), natomiast 99 osób przeznaczają na to od 3 godzin do 5 godzin (31%). 75 badanych przyznało się do korzystania z urządzeń elektronicznych od 5 godzin do 7 godzin dziennie (24%), z kolei 84 respondentów wskazało, że robi to powyżej 7 godzin dziennie (27%).

Tabela 11. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu? N=316

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
do 1 godziny	5%	15
powyżej 1 godziny do 3 godzin	14%	43
powyżej 3 godzin do 5 godzin	31%	99
powyżej 5 godzin do 7 godzin	24%	75
powyżej 7 godzin	27%	84

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Tego typu zachowanie zadeklarowało 117 osób (37%), w tym 26 badanych zdarza się to bardzo często (8%), 18 uczniom – często (6%), natomiast 56 ankietowanym – czasami (18%). 17 osób zadeklarowało, że skłamało w tej sprawie jeden raz (5%).

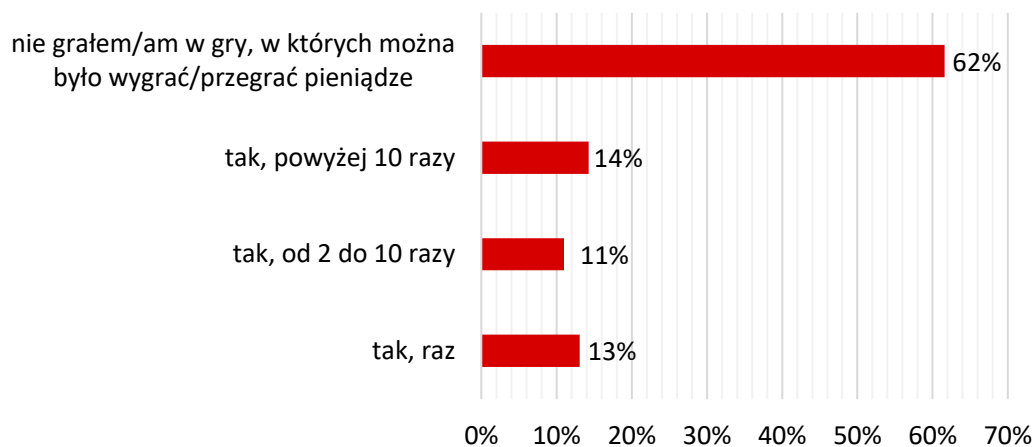
Tabela 10. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? N=319

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
tak, bardzo często	8%	26
tak, często	6%	18
tak, czasami	18%	56
tak, jednokrotnie	5%	17
nie	63%	202

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOOWYCH

Na kolejnym wykresie przedstawione zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o częstotliwość grania w gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. W podanym okresie 38% badanych podejmowało się gier, gdzie wygraną lub przegraną były pieniądze. 13% z nich robiło to 1 raz, 11% osób – od 2 do 10 razy, a 14% ankietowanych wskazało na granie powyżej 10 razy. 62% respondentów nie grało w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze w przeciągu ostatnich 12 miesięcy.

Wykres 14. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=336

Uczniowie, którzy zadeklarowali granie w gry, w których wygraną lub przegraną są pieniądze, odpowiedzieli również na pytanie dotyczące tego, w jakie konkretnie gry zdarzyło im się grać. Badani najczęściej kupowali w tym celu zdraпки (79 osób, tj. 64%), natomiast 35 osób wybrało lotto (28%), 32 respondentów wskazało na maszyny do gier hazardowych (26%), 30 ankietowanych – zakłady bukmacherskie (24%), z kolei 25 respondentów zaznaczyło gry karciane (20%). Najmniejszy odsetek badanych wskazał inne gry, powtarzając odpowiedzi podane w tabeli lub wpisując gry nie hazardowe, takie jak *keydrop* (20 osób, tj. 16%).

Tabela 14. W jakie gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze zdarzyło Ci się grać? N=124

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
zdraпки	64%	79
lotto	28%	35
maszyny do gier hazardowych (w tym online)	26%	32
zakłady bukmacherskie	24%	30
gry karciane, np. poker (w tym online)	20%	25
inne	16%	20

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

ZDROWIE PSYCHICZNE

Kolejne pytanie dotyczyło kwestii utrzymywania się w okresie ostatnich 12 miesięcy przynajmniej przez dwa tygodnie stanów, które mogłyby wskazywać na problemy natury psychicznej wśród uczniów. Z otrzymanych odpowiedzi wynika, że 66% badanych odczuwało obniżenie nastroju, 64% osób wskazało na osłabienie koncentracji, 57% miało poczucie niskiej samooceny, z kolei 53% zaburzenia snu. Ponadto, 45% badanych odczuwało lęk, 32% miało myśli samobójcze, a 25% uczniów podejmowało się czynów autoagresywnych.

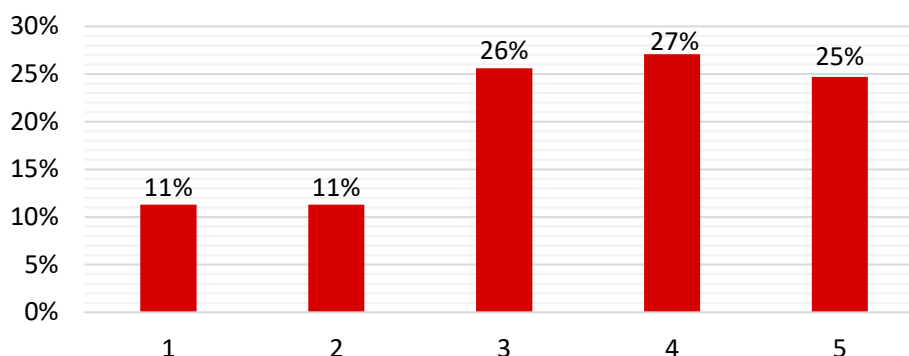
Wykres 15. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=336

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

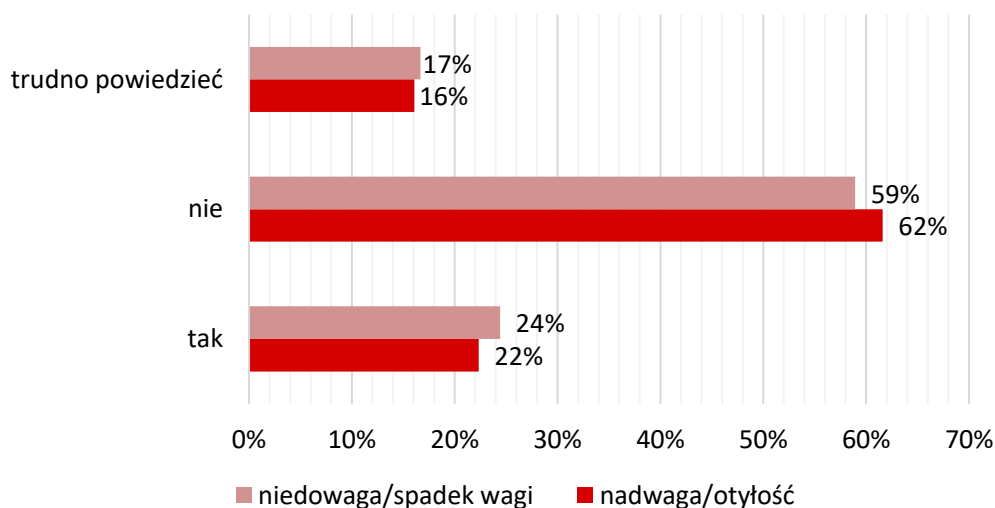
W następnej kolejności badani uczniowie zostali zapytani, jak oceniają swoją wiedzę na temat zaburzeń odżywiania. Co czwarty badany określa, że jego wiedza jest na bardzo wysokim poziomie (25%), 27% uważa, że posiada dużą wiedzę w tym temacie, 26% zaznaczyło, że ma średnią wiedzę, a po 11% osób ocenia swoją wiedzę na temat zaburzeń odżywiania jako małą lub nie ma wiedzy w tym temacie.

Wykres 16. Jak oceniasz swoją wiedzę na temat zaburzeń odżywiania? Zaznacz swoją odpowiedź na skali od 1 do 5, gdzie numery oznaczają kolejno: 1 – nie mam wiedzy, 2 – moja wiedza jest mała, 3 – średnia, 4 – duża, 5 – bardzo duża N=336

Ostatnie pytanie zadane uczniom dotyczyło tego, czy w okresie ostatniego roku przed badaniem doświadczyli oni problemu nadwagi/otyłości lub zauważyli u siebie spadek wagi/niedowagę. 22% badanych wskazało na doświadczenie nadwagi/otyłości, natomiast 16% miało problemy z odpowiedzią na to pytanie. Co czwarty ankietowany podał, że w danym okresie miał problem z niedowagą/spadkiem wagi (24%), a 17% osób zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć” w tym kontekście.

Wykres 17. Czy w okresie ostatnich 12 miesięcy doświadczyłeś/aś problemu nadwagi lub otyłości lub zaobserwowałeś/aś u siebie znaczny spadek wagi lub niedowagę? Proszę zaznaczyć X w odpowiednim miejscu. N=336

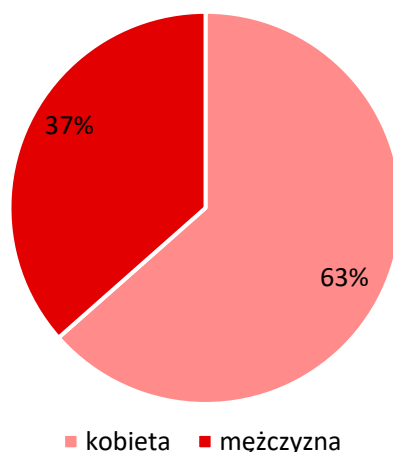
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców Gminy Miasto Sierpc, a także skala zjawiska przemocy, korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze oraz innych uzależnień natury behawioralnej. Dodatkowo zbadana została sytuacja osób bezrobotnych, z niepełnosprawnościami oraz seniorów, a także diagnozie poddano problem ubóstwa i wykluczenia społecznego, bezpieczeństwa publicznego oraz stanu zdrowia psychicznego wśród mieszkańców.

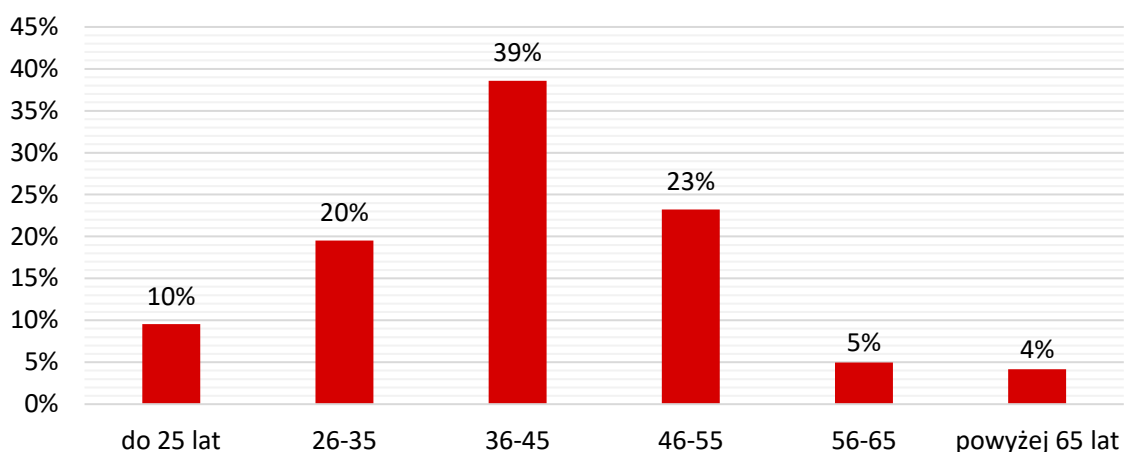
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Gminy Miasto Sierpc wzięło udział 241 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu przewagę miały kobiety – stanowiły one 63% ogółu, natomiast mężczyźni wypełnili 37% ankiet.

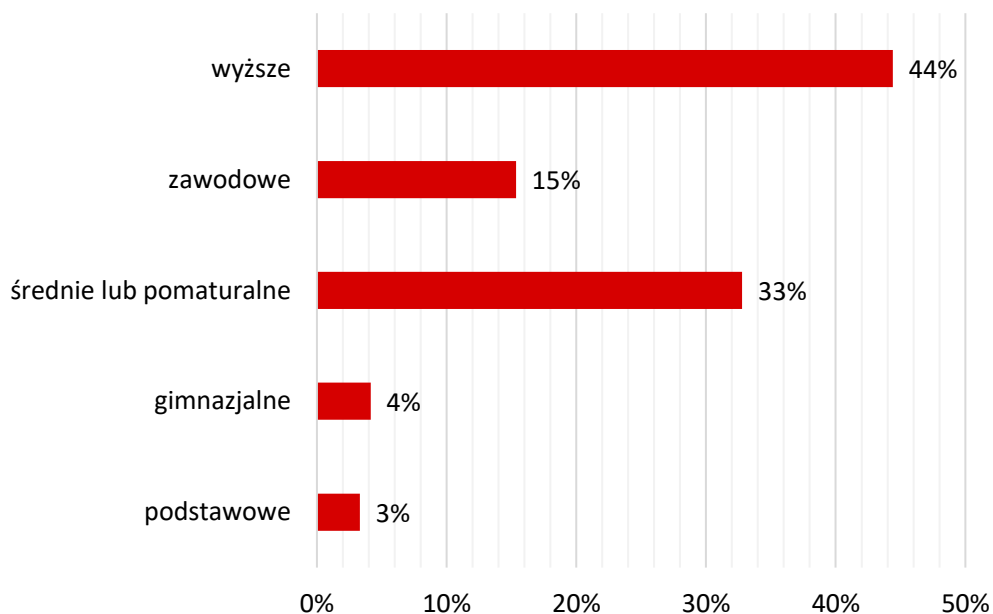
Rysunek 1. Płeć: N=241

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (39%) oraz 46-55 lat (23%). W badaniu wzięli udział również mieszkańcy w wieku 26-35 lat (20%), czy mający 25 lub mniej lat (10%). Najniższy odsetek badanych był w wieku 56-65 lat (5%) oraz powyżej 65 roku życia (4%).

Wykres 17. Wiek: N=241

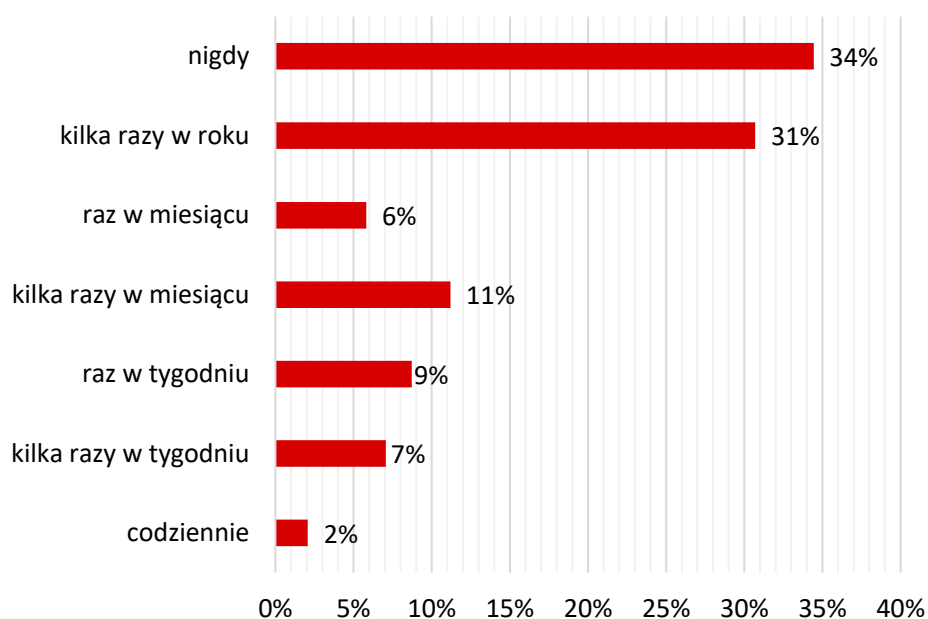
Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (44%). Co trzeci badany posiada wykształcenie średnie lub pomaturalne (33%), 15% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym, natomiast 4% ankietowanych zakończyło edukację na poziomie gimnazjalnym, a 3% na poziomie podstawowym.

Wykres 18. Wykształcenie: N=241

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Możemy zauważyć, iż 2% ankietowanych sięga po alkohol codziennie, 7% robi to kilka razy w tygodniu, 9% – raz w tygodniu, 11% – kilka razy w miesiącu, a 6% – raz w miesiącu. 31% respondentów podało, że pije alkohol kilka razy w roku, natomiast abstynencję zadeklarował co trzeci badany (34%).

Wykres 19. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=241

Kolejne pytanie dotyczyło sytuacji, w której respondenci stracili kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu. Odpowiedzi mieszkańców są następujące: ponad połowa z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyło im się upić (100 osób, tj. 63%). 18 respondentów wskazało, że doszło do takiej sytuacji 1 raz (11%), z kolei po 17 badanych podało, że w ich przypadku taka sytuacja miała miejsce 2-5 razy i 6-10 razy (po 11%). 6 osób przyznało, że straciło kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu powyżej 10 razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy (4%).

Tabela 11. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=158

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
1 raz	11%	18
2-5 razy	11%	17
6-10 razy	11%	17
powyżej 10 razy	4%	6
ani razu	63%	100

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w przeciągu ostatnich 30 dni przed badaniem doszło do sytuacji, kiedy wykonywali swoje obowiązki służbowe po nadmiernym spożyciu alkoholu poprzedniego dnia, tj. na tzw. „kacu”. Na podstawie ich deklaracji można stwierdzić, że 14 respondentów odpowiadających na pytanie nie podejmuje żadnej aktywności zawodowej (9%), a 103 osoby nigdy nie podejmowały się pracy po nadmiernym spożyciu alkoholu (65%). Do pracy na tzw. „kacu” przyznało się 41 ankietowanych (25%), wśród których 15 osobom zdarzyło się to raz (9%), 10 badanych – 2-5 razy (6%), a po 8 ankietowanym – 6-10 razy lub powyżej 10 razy (po 5%).

Tabela 12. Jak często w przeciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i pracować po nadmiernym spożyciu alkoholu poprzedniego dnia (na tzw. „kacu”)? N=158

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
1 raz	9%	15
2-5 razy	6%	10
6-10 razy	5%	8
powyżej 10 razy	5%	8
nigdy	65%	103
nie pracuję	9%	14

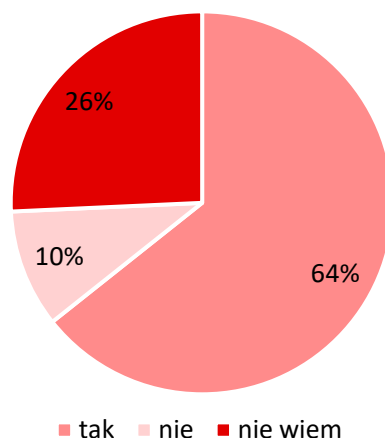
Kolejną analizowaną kwestią było prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu. Na to pytanie również większość respondentów odpowiedziała, że nigdy nie kierowała pojazdem w stanie nietrzeźwości (110 osób, tj. 71%). Wśród ankietowanych 6 badanych wskazało, że zdarza im się to często (4%), 9 respondentom sporadycznie (6%), a 10 osób miało raz taką sytuację (6%). 21 ankietowanych nie posiada prawa jazdy (13%). 2 badanych, którzy pili kiedykolwiek alkohol pominęło to pytanie nie udzielając na nie odpowiedzi.

Tabela 13. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=156

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nigdy mi się to nie zdarzyło	71%	110
raz mi się to zdarzyło	6%	10
zdarza mi się to sporadycznie	6%	9
zdarza mi się to często	4%	6
nie posiadam prawa jazdy	13%	21

W jednym z pytań poprosiliśmy ankietowanych o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży, na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że 10% mieszkańców Gminy uważa, że nie wiąże się to z negatywnymi konsekwencjami dla dziecka. Odpowiedź „nie wiem” zaznaczył co czwarty respondent (26%), natomiast ponad połowa ankietowanych przyznaje, że spożywanie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka (64%).

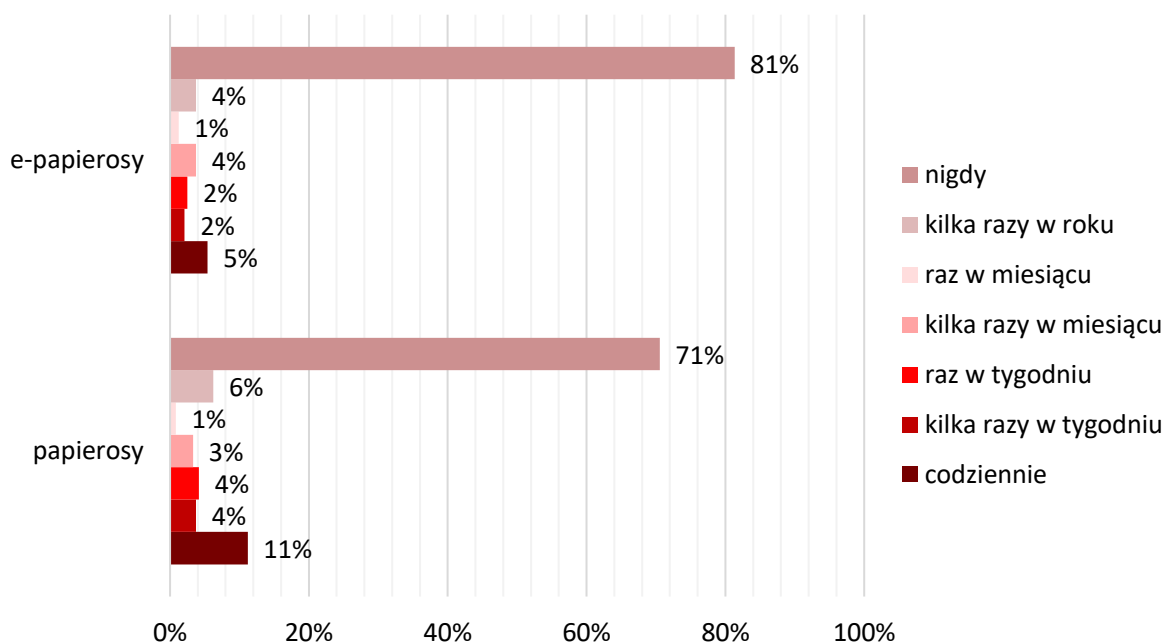
Wykres 20. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=241

PROBLEM NIKOTYNOWY

Poniżej przedstawiony obszar miał na celu zweryfikowanie skali palenia papierosów i e-papierosów przez dorosłych mieszkańców Gminy. Spośród wszystkich badanych osób papierosy pali 29%, przy czym 6% ankietowanych sięga po nie kilka razy w roku, 1% – raz w miesiącu, 3% – kilka razy w miesiącu, po 4% – raz w tygodniu oraz kilka razy w tygodniu. Największy odsetek mieszkańców palących papierosy robi to codziennie (11%). Po elektroniczne papierosy sięga 18% respondentów, przy czym po 4% z nich robi to kilka razy w roku oraz kilka razy w miesiącu, 1% osób – raz w miesiącu, a po 2% ankietowanych wskazało na raz w tygodniu i kilka razy w tygodniu. 5% badanych pali e-papierosy codziennie.

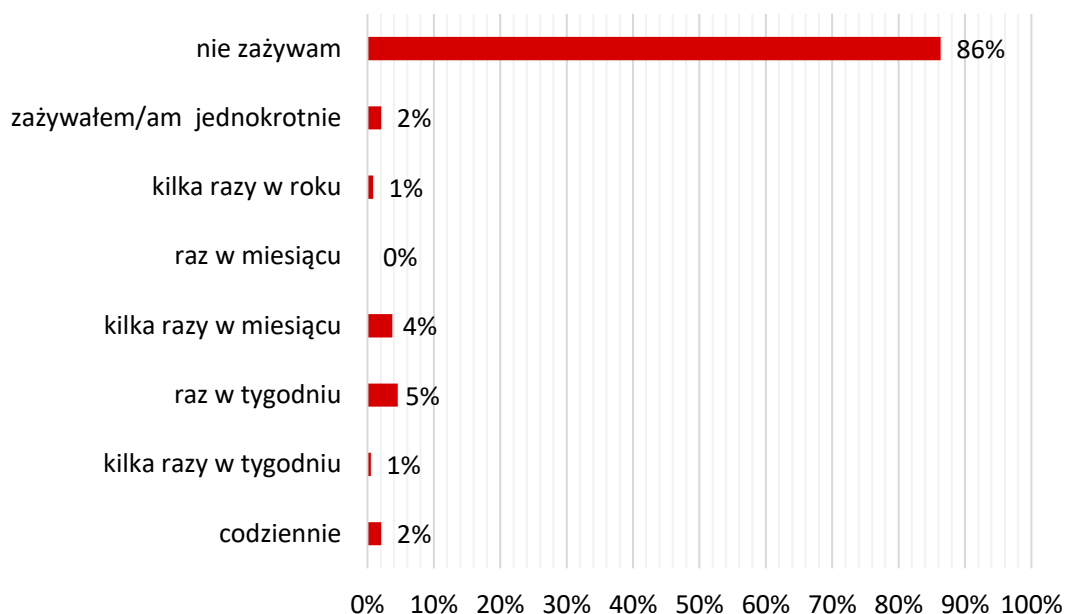
Wykres 21. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=241

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następnym etapem badania było zidentyfikowanie skali zażywania narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców Gminy. Sięgnięcie po tego typu substancje zadeklarowało 15% badanych, z czego 2% wskazało na zażywanie takich środków jednokrotnie, a kolejne 2% podało, że zażywa je codziennie. Po 1% osób zaznaczyło, że robi to kilka razy w roku i kilka razy w tygodniu, 4% – kilka razy w miesiącu, z kolei 5% zażywa tego typu środki raz w tygodniu.

Wykres 22. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)? N=241

Ankietowani, którzy odpowiedzieli na poprzednie pytanie twierdząco zostali zapytani o to, jakie substancje psychoaktywne zażywali. Najwięcej osób wskazało na marihuanę (12 osób, tj. 38%), co piąty badany podał amfetaminę (8 osób, tj. 25%), 7 mieszkańców przyznało, że zażywało dopalacze (22%), a 5 respondentów zaznaczyło leki w celu odurzania się (16%). Jedna osoba zaznaczyła odpowiedź „inne” nie dodając odpowiedzi (3%). 1 osoba pominęła to pytanie nie udzielając odpowiedzi.

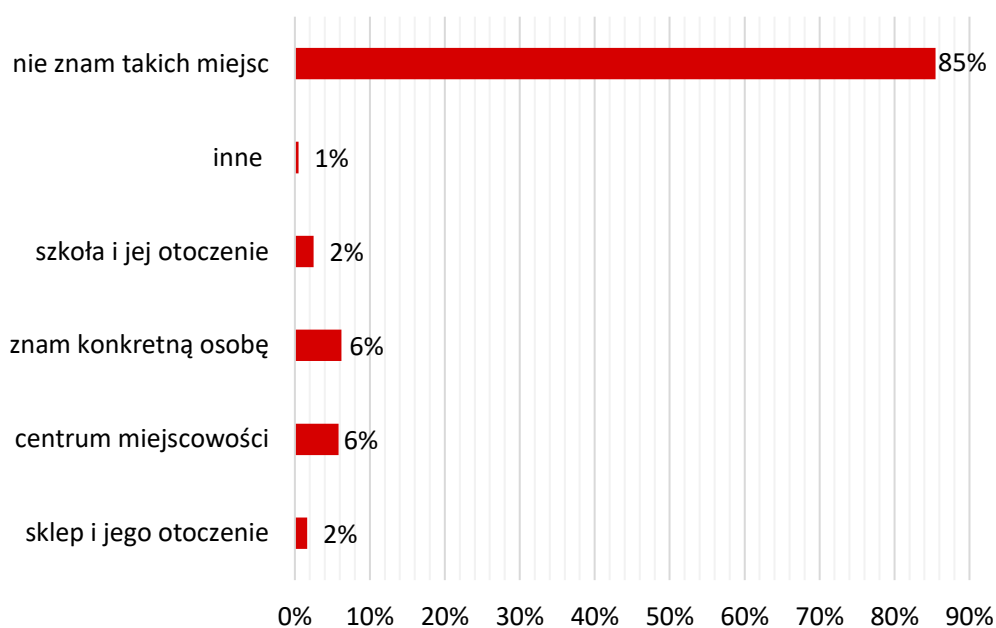
Wykres 23. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne Pan/i zażywał/a? N=32

Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana	38%	12
amfetamina	25%	8
dopalacze	22%	7
leki w celu odurzania się	16%	5
inne	3%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Respondentom zadano również pytanie o znajomość konkretnych miejsc na terenie swojej miejscowości, gdzie można pozyskać narkotyki lub dopalacze. 17% osób zadeklarowało, że zna takie miejsca, przy czym po 6% z nich wskazało na centrum miejscowości oraz na znajomość konkretnej osoby, od której można nabyć tego typu substancje. Ponadto po 2% badanych wskazało na szkołę i sklep oraz ich otoczenie, a 1% zaznaczył odpowiedź „inne” nie uściślając o jakie miejsce chodzi.

Wykres 24. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? N=241

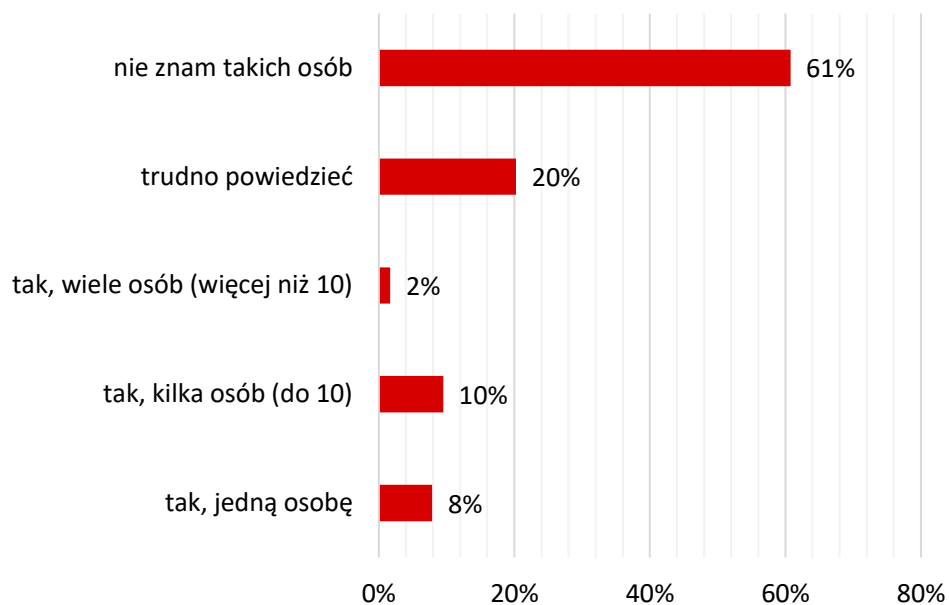

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

PROBLEM PRZEMOCY

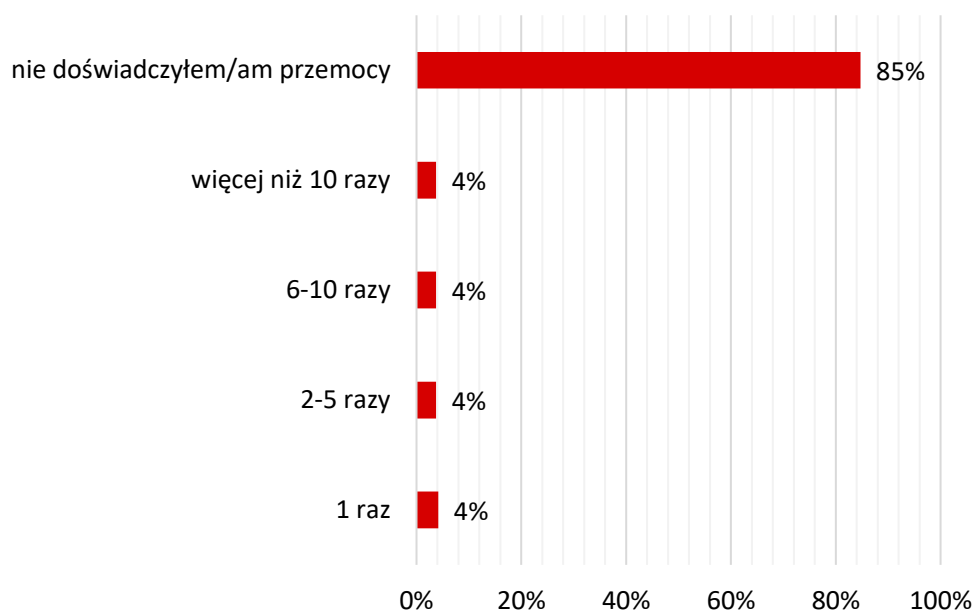
Dalsza część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy. Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej. 2% respondentów odpowiedziało, że zna wiele takich osób (więcej niż 10), 10% ankietowanych – kilka osób (do 10), natomiast 8% badanych zna jedną osobę, która doznaje przemocy. 20% ankietowanych miało trudności z odpowiedzią na to pytanie, natomiast 61% zadeklarowało, że nie zna nikogo, kto doznaje przemocy w swoim domu.

Wykres 25. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=241

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Z zebranych danych wynika, że w danym okresie, przemocy doznało 16% mieszkańców, wśród których po 4% osób doświadczyło jej 1 raz, 2-5 razy, 6-10 razy oraz więcej niż 10 razy.

Wykres 26. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=241

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że 16 badanych doznało przemocy psychicznej (43%), 14 osób – przemocy fizycznej (38%), 8 ankietowanych doświadczyło przemocy seksualnej (22%), a 7 badanych – przemocy ekonomicznej (19%). Dodatkowo, 4 respondentów wskazało odpowiedź „nie wiem” (11%), a 2 osoby doznały zaniedbania (5%).

Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=37

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
przemoc psychiczna	43%	16
przemoc fizyczna	38%	14
przemoc seksualna	22%	8
przemoc ekonomiczna	19%	7
mobbing	16%	6
nie wiem	11%	4
zaniedbanie	5%	2

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zapytaliśmy respondentów również o to, kto stosował wobec nich przemoc. Jak widać na poniższej tabeli 10 badanych doznało przemocy ze strony partnera/partnerki (29%), z kolei po 8 osób – ze strony męża/żony oraz pracodawcy (po 23%). 4 badanych doświadczyło jej od innych członków rodziny (11%), natomiast po 3 osoby – od rodziców, współpracowników oraz kogoś nieznanego (po 9%). 2 ankietowanych wskazało na inne, bliżej nieokreślone osoby (6%). 2 osoby nie odpowiedziały na to pytanie.

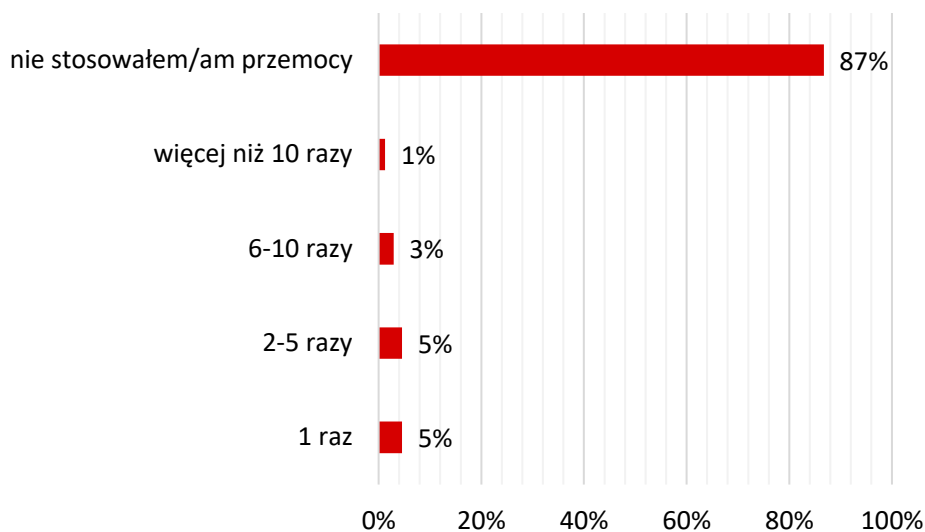
Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=35

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
partner/partnerka	29%	10
mąż/żona	23%	8
pracodawca	23%	8
inni członkowie rodziny	11%	4
rodzice	9%	3
współpracownicy	9%	3
nieznajomy/a	9%	3
inne osoby	6%	2

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Mieszkańcy zostali poproszeni również o odpowiedź na pytanie dotyczące stosowania przemocy przez nich samych w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Przyznało się do tego 14% badanych, którzy podali, że zdarzyło im się to 1 raz i 2-5 razy (po 5%). Ponadto 3% osób wskazało na stosowanie przemocy 6-10 razy, a 1% na więcej niż 10 razy.

Wykres 27. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby? N=241

Następnie ankietowani, którzy zadeklarowali stosowanie przemocy zostali zapytani o to, w stosunku do kogo ją zastosowali. Jak widać w poniższej tabeli, respondenci przyznali, że wykazali się zachowaniem przemocowym wobec męża/żony (11 osób, tj. 35%), partnera/partnerki (10 osób, tj. 32%), dziecka/dzieci, czy nieznanego/ego (po 5 osób, tj. 16%). Najmniejszy odsetek badanych wskazał na stosowanie przemocy wobec współpracowników (2 osoby, tj. 6%) oraz rodziców (1 osoba, tj. 3%). 1 badany pominął to pytanie.

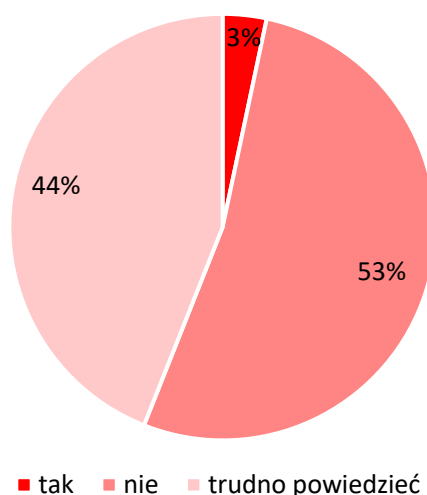
Tabela 16. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? N=31

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
męża/żony	35%	11
partnera/partnerki	32%	10
dziecka/dzieci	16%	5
nieznanego/ego	16%	5
innych osób	10%	3
współpracowników	6%	2
rodziców	3%	1
innych członków rodziny	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

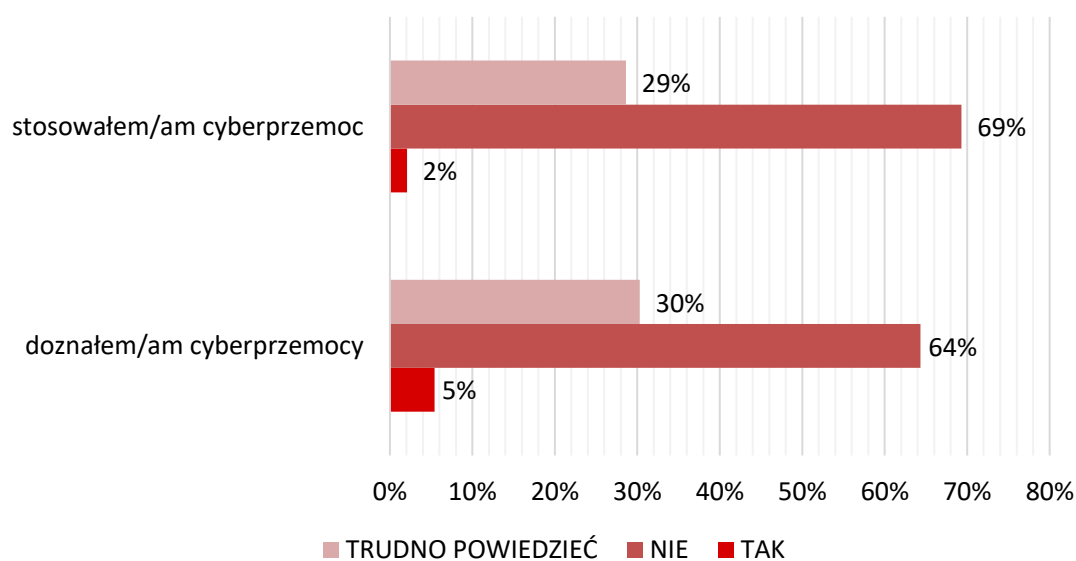
Kolejną analizowaną w Diagnostyce kwestią była opinia respondentów na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. Znaczny odsetek ankietowanych miał trudności z odpowiedzią na to pytanie (44%), z kolei 3% badanych odniosło się do nich pozytywnie. Jednoznacznie negatywną ocenę stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci wyraziło 53% mieszkańców.

Wykres 28. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? N=241

Ostatnie pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 5% badanych, z kolei 30% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Do stosowania przemocy w Internecie przyznało się 2% ankietowanych, a 29% osób zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć” w tej kwestii.

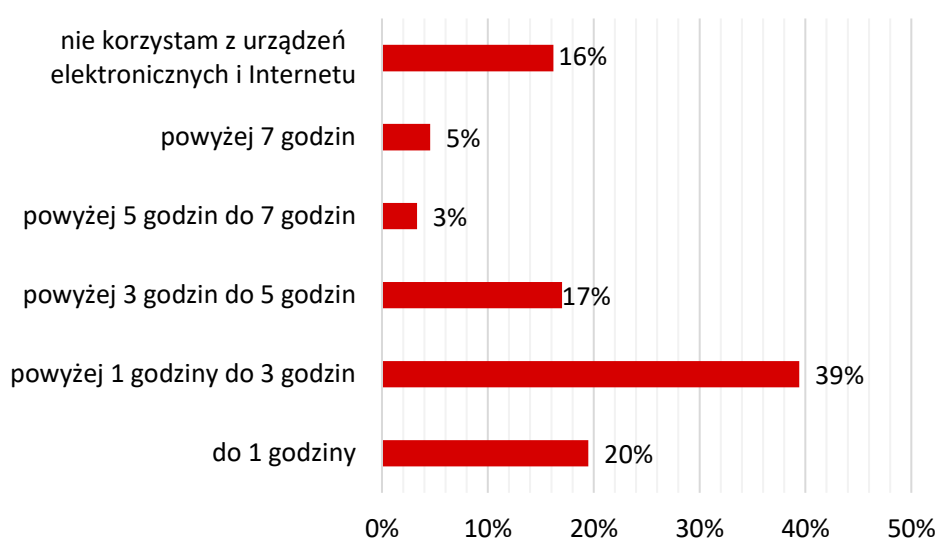
Wykres 29. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=241

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

Kolejny blok pytań miał na celu zweryfikować w jaki sposób oraz jak często mieszkańcy Gminy korzystają z urzędzeń elektronicznych. Zebrany materiał badawczy wykazał, iż najwięcej osób poświęca na to powyżej 1 godziny do 3 godzin (39%). Co piąty respondent korzysta z urzędzeń elektronicznych i Internetu do 1 godziny dziennie (20%), natomiast 17% badanych – powyżej 3 godzin do 5 godzin. 3% ankietowanych spędza w ten sposób czas powyżej 5 godzin do 7 godzin, a 5% – powyżej 7 godzin dziennie. 16% osób zadeklarowało, że nie korzysta z urzędzeń elektronicznych i Internetu.

Wykres 30. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urzędzeń elektronicznych (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) i Internetu w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=241

W dalszej kolejności mieszkańcy mieli odpowiedzieć na pytanie, jak często zdarza się im korzystać z urzędzeń elektronicznych i Internetu dłużej niż wstępnie zakładali. 15 osób stwierdziło, że nigdy im się to nie zdarzyło (8%), 34 badanych zdarza im się to rzadko (17%), 71 respondentom – czasami (36%), 63 osobom – często (32%), a 16 mieszkańców bardzo często korzysta z urzędzeń elektronicznych i Internetu dłużej niż wstępnie zakładało (8%). 3 badanych ominęło to pytanie nie udzielając odpowiedzi.

Tabela 17. Jak często zdarza się Panu/i korzystać z urzędzeń elektronicznych i Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=199

Odpowiedź	%	Liczba odp.
bardzo często	8%	16
często	32%	63
czasami	36%	71
rzadko	17%	34
nigdy	8%	15

HAZARD

W celu określenia skali podejmowania zachowań hazardowych respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry na pieniądze. Zebrany materiał badawczy wykazał, że styczność z takimi grami miało 30% dorosłych mieszkańców, wśród których 9% wskazało, że grało w nie 1 raz, 17% – od 2 do 10 razy, natomiast 4% osób – powyżej 10 razy.

Wykres 31. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie, itp.)? N=241

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami korzystającymi z gier hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 19 ankietowanych potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji w swoim życiu (27%), ponad połowa badanych temu zaprzeczyła (40 osób, tj. 56%), a 12 respondentów miało problemy z odpowiedzią na to pytanie (17%).

Tabela 18. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=71

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	27%	19
nie	56%	40
trudno powiedzieć	17%	12

W ostatnim pytaniu w obszarze hazardu respondenci grający w gry na pieniądze odpowiedzieli, czy kiedykolwiek przeznaczyci na gry na pieniądze większą kwotę pieniężną niż wstępnie zakładali. 14 badanych odpowiedziało twierdząco (20%), 10 osób stwierdziło, że nie przewiduje określonej kwoty na gry na pieniądze (14%), natomiast 47 respondentów temu zaprzeczyło (66%).

Tabela 19. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek przeznaczyć na gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze większą kwotę pieniężną niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=71

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
tak	20%	14
nie	66%	47
nie przewiduję określonej kwoty	14%	10

INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

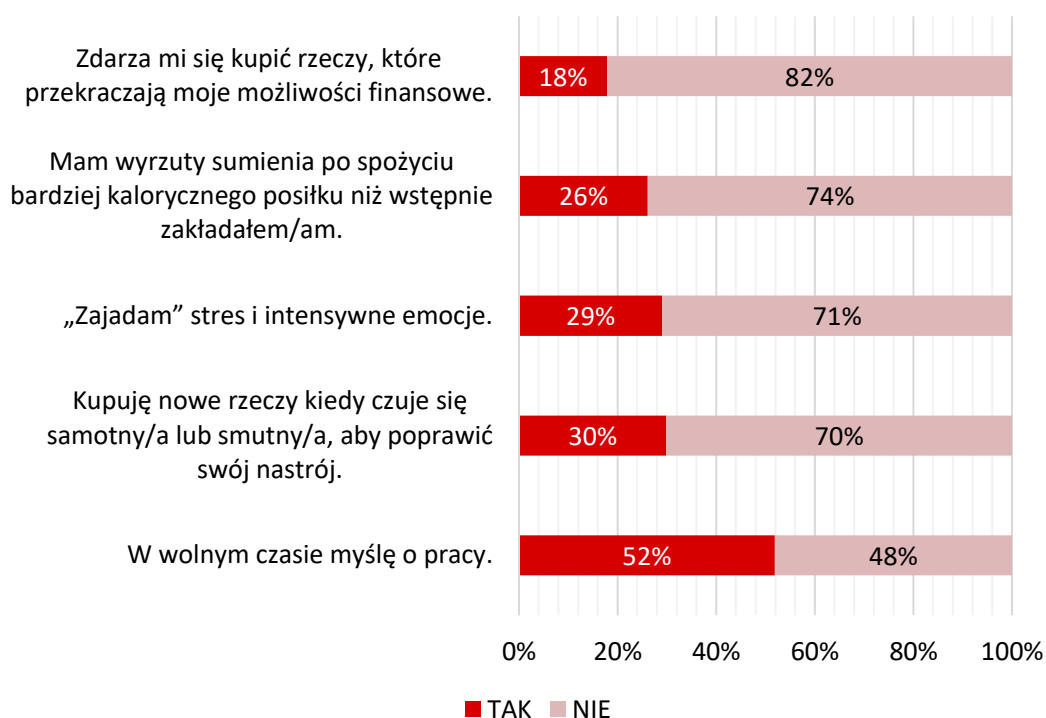
W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców Gminy Miasto Sierpc, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat ich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zakresu aktywności fizycznej i zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm, pracoholizm, a także nadmierna aktywność fizyczna są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania świadczące o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie zakupów, pracy oraz odżywiania. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

- 18% ankietowanych przyznało, iż zdarza im się kupować przedmioty, na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych, natomiast nie dokonuje zakupów ponad swoje możliwości finansowe 82% respondentów;
- wśród badanych 26% ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku niż wstępnie zakładali, z kolei 74% osób zaprzeczyło takim sytuacjom;
- 29% ankietowanych zajada stres i inne intensywne emocje, natomiast nie tłumi ich w taki sposób 71% badanych;

- 30% osób biorących udział w badaniu kupuje nowe rzeczy, gdy czuje się samotna lub aby poprawić swój nastrój, z kolei nie zachowuje się w ten sposób 70% mieszkańców;
- ponad połowa badanych myśli o pracy w trakcie swojego czasu wolnego, na co wskazało 52% wszystkich ankietowanych, natomiast o obowiązkach zawodowych po pracy nie myśli 48% respondentów.

Wykres 32. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=241

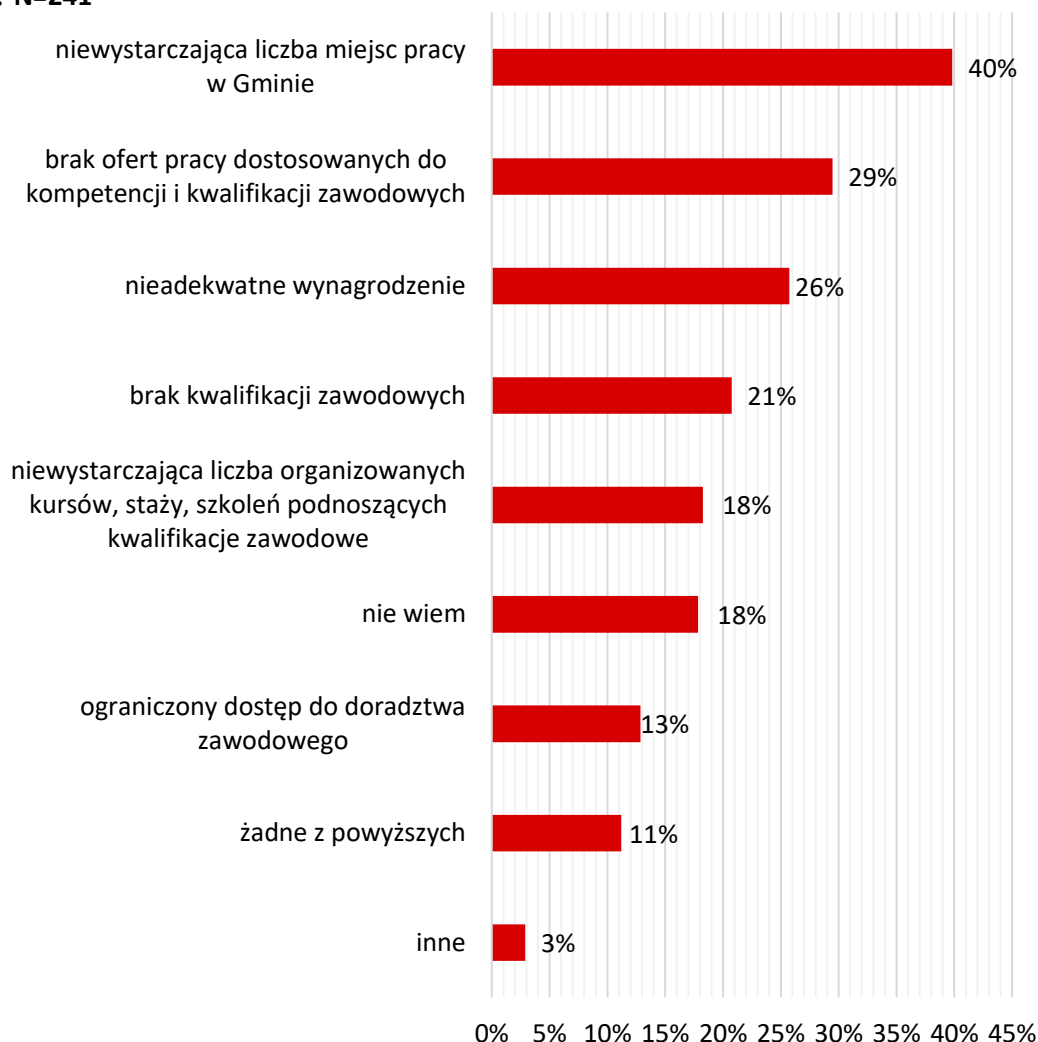

RYNEK PRACY

W kolejnym bloku tematycznym została poruszona kwestia zatrudnienia wśród mieszkańców Gminy Miasto Sierpc. W pytaniu badani mieli określić, z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby bezrobotne, poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Najwięcej mieszkańców uważa, że problem w tym zakresie stanowi niewystarczająca liczba miejsc pracy w Gminie (40%), a także brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (29%) oraz nieadekwatne wynagrodzenie (26%). Co piąty ankietowany wskazał na brak kwalifikacji zawodowych (21%). Niewystarczającą liczbę zorganizowanych kursów, staży, czy szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz odpowiedź „nie wiem” wybrało po 18% ankietowanych. 13% respondentów wskazało na ograniczony dostęp do doradztwa zawodowego, z kolei 11% badanych odpowiedziało, że osoby bezrobotne, szukające pracy na

terenie Gminy nie napotykają żadnych trudności. 3% badanych podało inne trudności, w tym nepotyzm oraz brak motywacji do podjęcia pracy przez osoby pobierające zasiłki rodzinne i świadczenia 500+.

Wykres 33. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=241

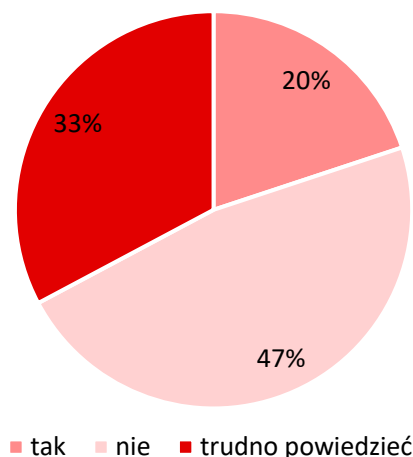

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

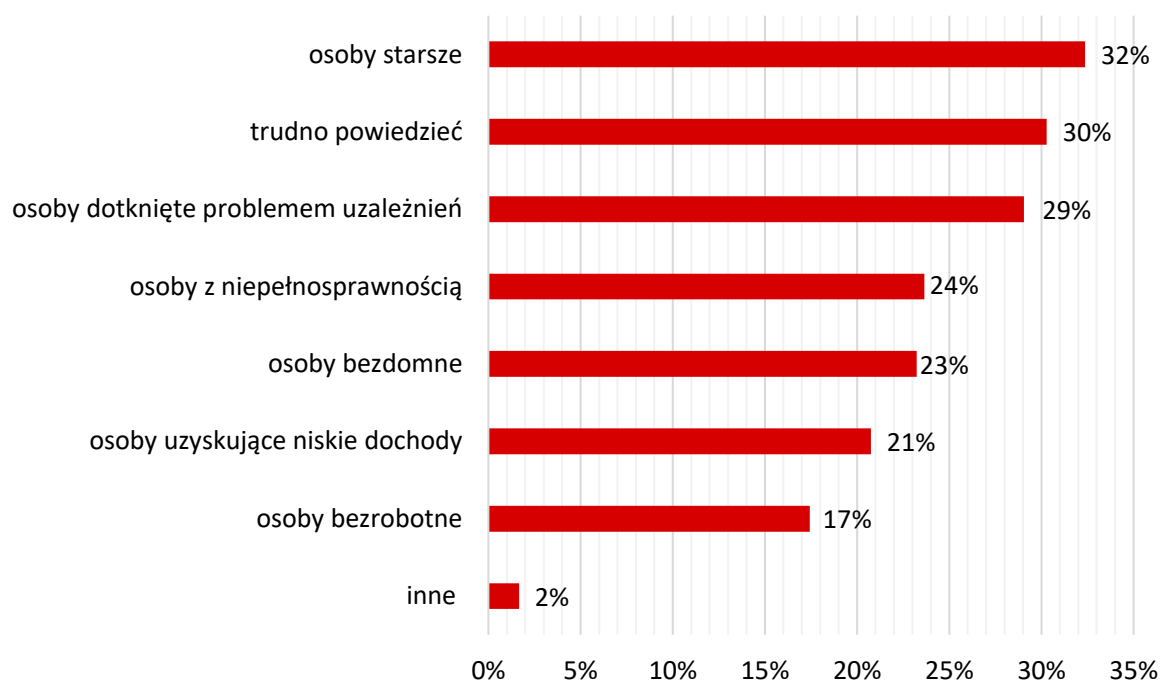
Następne pytanie dotyczyło tego, czy nasi respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. Odpowiedzi rozkładały się na zróżnicowanym poziomie. Niemal połowa osób odpowiedziała przecząco na to pytanie (47%), co piąty badany udzielił twierdzącej odpowiedzi (20%), z kolei co trzeci nie potrafił jednoznacznie stwierdzić, czy spotkało się z tym problemem (33%).

Wykres 34. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=241

W kolejnym pytaniu, mieszkańcy mieli wskazać, jakie ich zdaniem grupy osób są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy. Na pierwszym miejscu znalazły się osoby starsze (32%), na drugim – dotknięte problemem uzależnień (29%), z kolei na trzecim – osoby z niepełnosprawnością (24%). 23% respondentów wskazało na osoby bezdomne, a co piąty wyróżnił osoby uzyskujące niskie dochody (21%). Najmniejsze odsetki mieszkańców wskazały na osoby bezrobotne (17%) oraz inne, bliżej nieokreślone osoby (2%). Trudności z odpowiedzią na to pytanie miało 30% ankietowanych.

Wykres 35. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=241

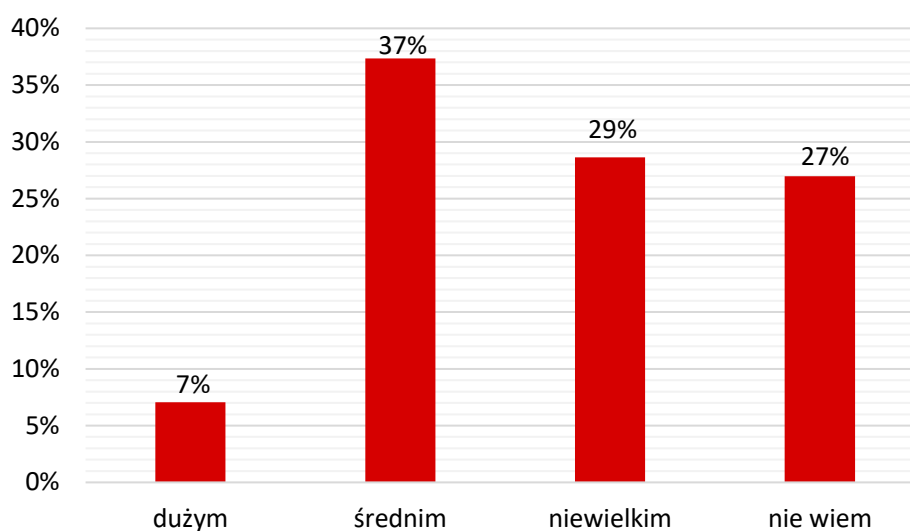

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

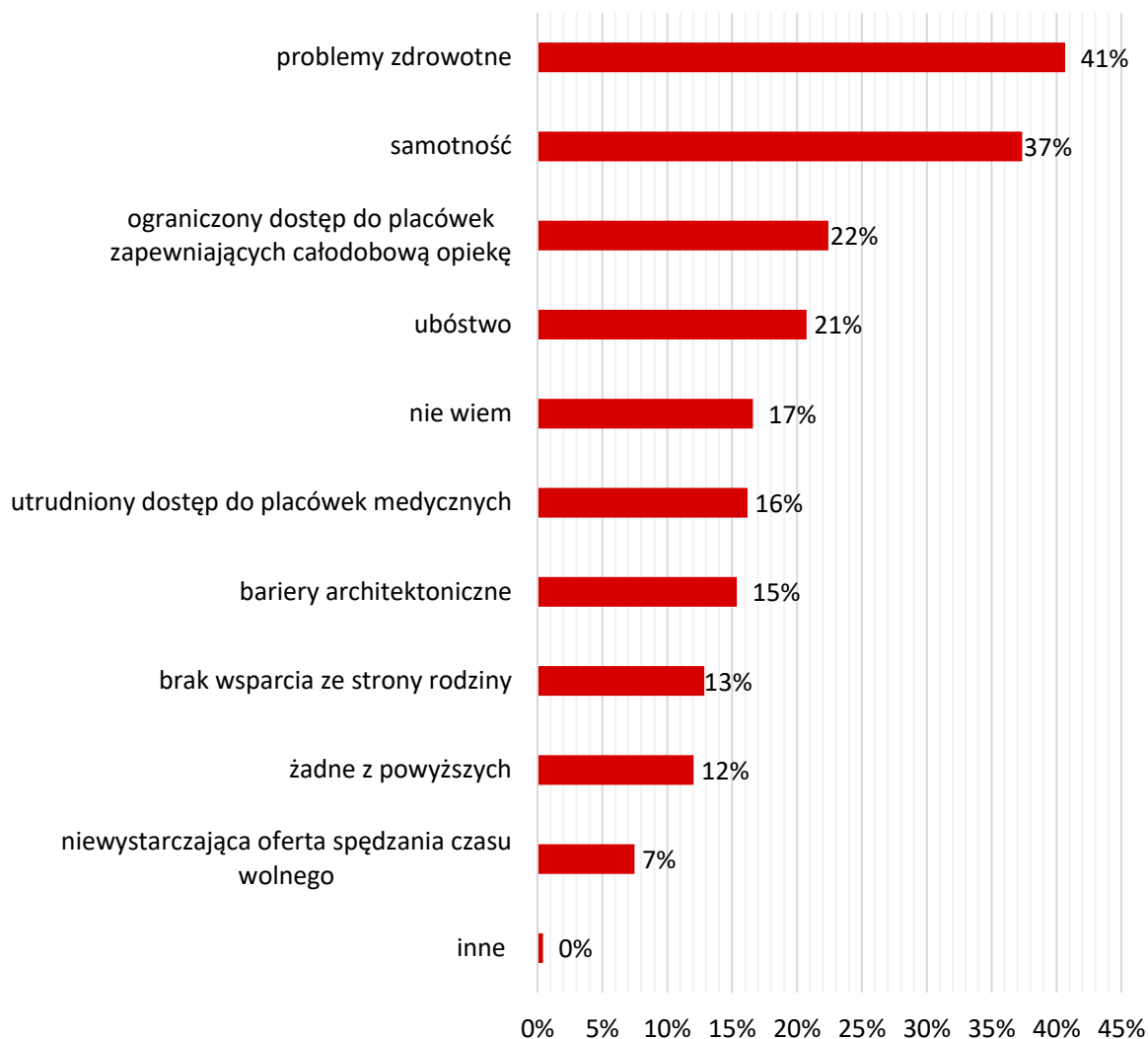
Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do osób z niepełnosprawnościami. 29% respondentów uważa, że jest ona dostosowana w niewielkim stopniu, 37% mieszkańców jest zdania, że jest przystosowana w stopniu średnim, a 7% wskazało na duży stopień dostosowania w tym zakresie. 27% respondentów nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 36. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=241

Zdaniem większości badanych mieszkańców, najważniejszym problemem osób starszych i osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy są problemy zdrowotne – wskazało na nie 41% respondentów oraz samotność (37%). Średnio co piąty ankietowany odwołał się do ograniczonego dostępu do placówek zapewniających całodobową opiekę (22%) oraz do ubóstwa (21%). 17% osób nie ma wiedzy w tym zakresie, 16% podało utrudniony dostęp do placówek medycznych, a 15% – bariery architektoniczne. Na brak wsparcia ze strony rodziny wskazało 13% badanych, natomiast 7% na niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego. 12% osób zaznaczyło odpowiedź „żadne z powyższych”.

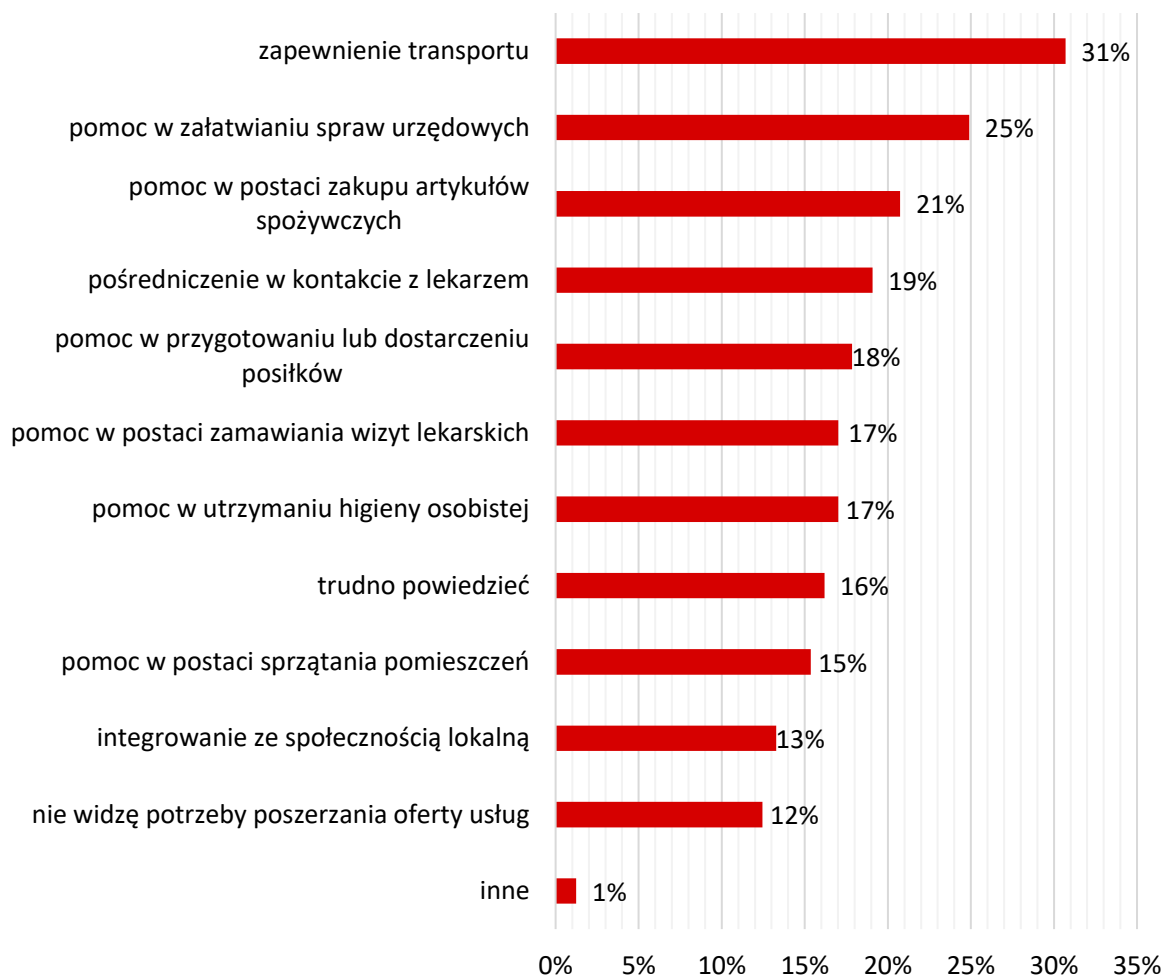
Wykres 37. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami w Gminie? N=241

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej części badania spytano respondentów o jakie ich zdaniem działania należy poszerzyć ofertę usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych. Najwięcej respondentów wskazało na zapewnienie transportu (31%) oraz pomoc w załatwianiu spraw urzędowych (25%), z kolei co piąty ankietowany wyróżnił pomoc w postaci zakupu artykułów spożywczych (21%). W dalszej kolejności badani wymieniali pośredniczenie w kontakcie z lekarzem (19%), pomoc w przygotowywaniu lub dostarczeniu posiłków (18%), w postaci zamawiania wizyt lekarskich oraz w utrzymaniu higieny osobistej (po 17%). Najmniejsze odsetki ankietowanych podały pomoc w sprzątanii pomieszczeń (15%) oraz integrowanie ze społecznością lokalną (13%). 12% respondentów nie widzi potrzeby poszerzenia oferty usług, a 1% wskazał na inne formy, wpisując: *prosty dostęp do lekarzy specjalistów, bezpłatne specjalistyczne badania oraz wszystkie z powyższych* (1%).

Wykres 38. O jaką formę wsparcia Pana/i zdaniem należy poszerzyć ofertę usług opiekuńczych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami na terenie Gminy? N=241

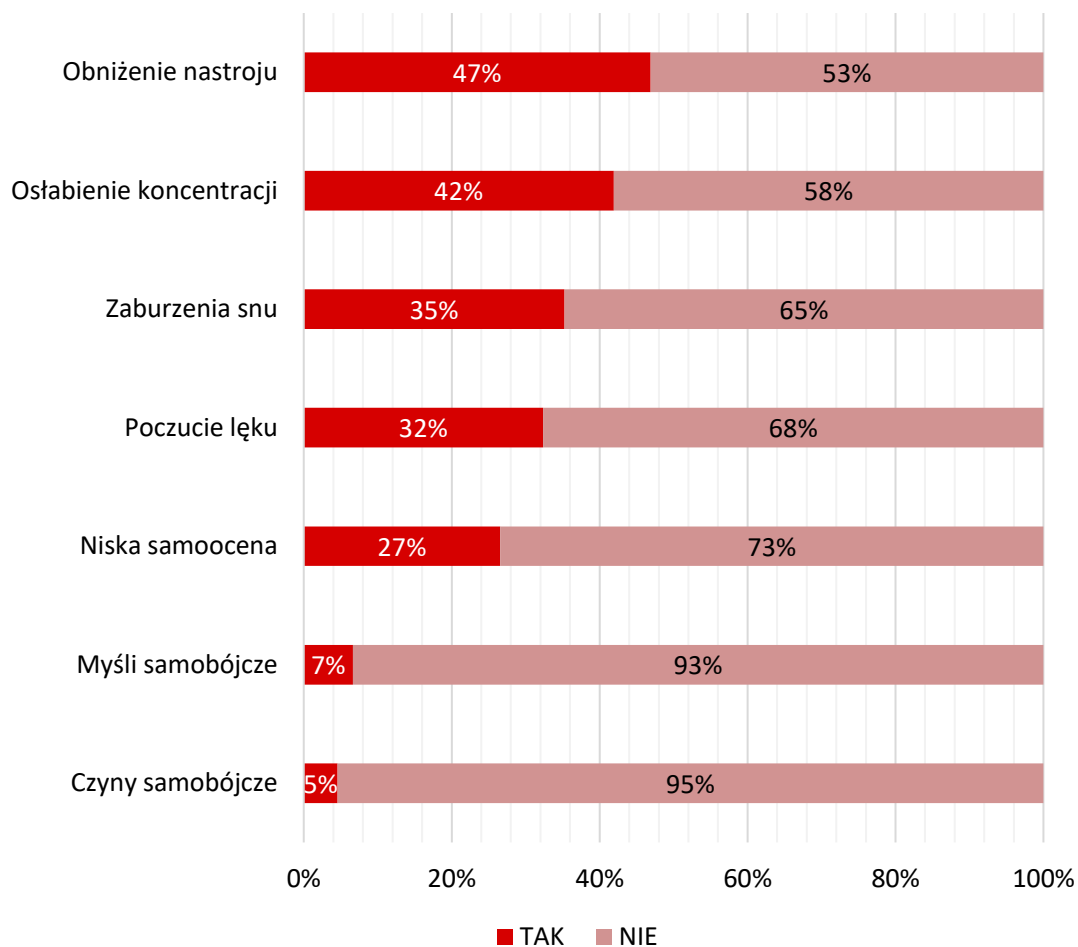
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

ZDROWIE PSYCHICZNE

W pytaniu dotyczącym zdrowia psychicznego badani mieszkańcy mieli określić, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie wymienione stany. Z poniższego wykresu wynika, że:

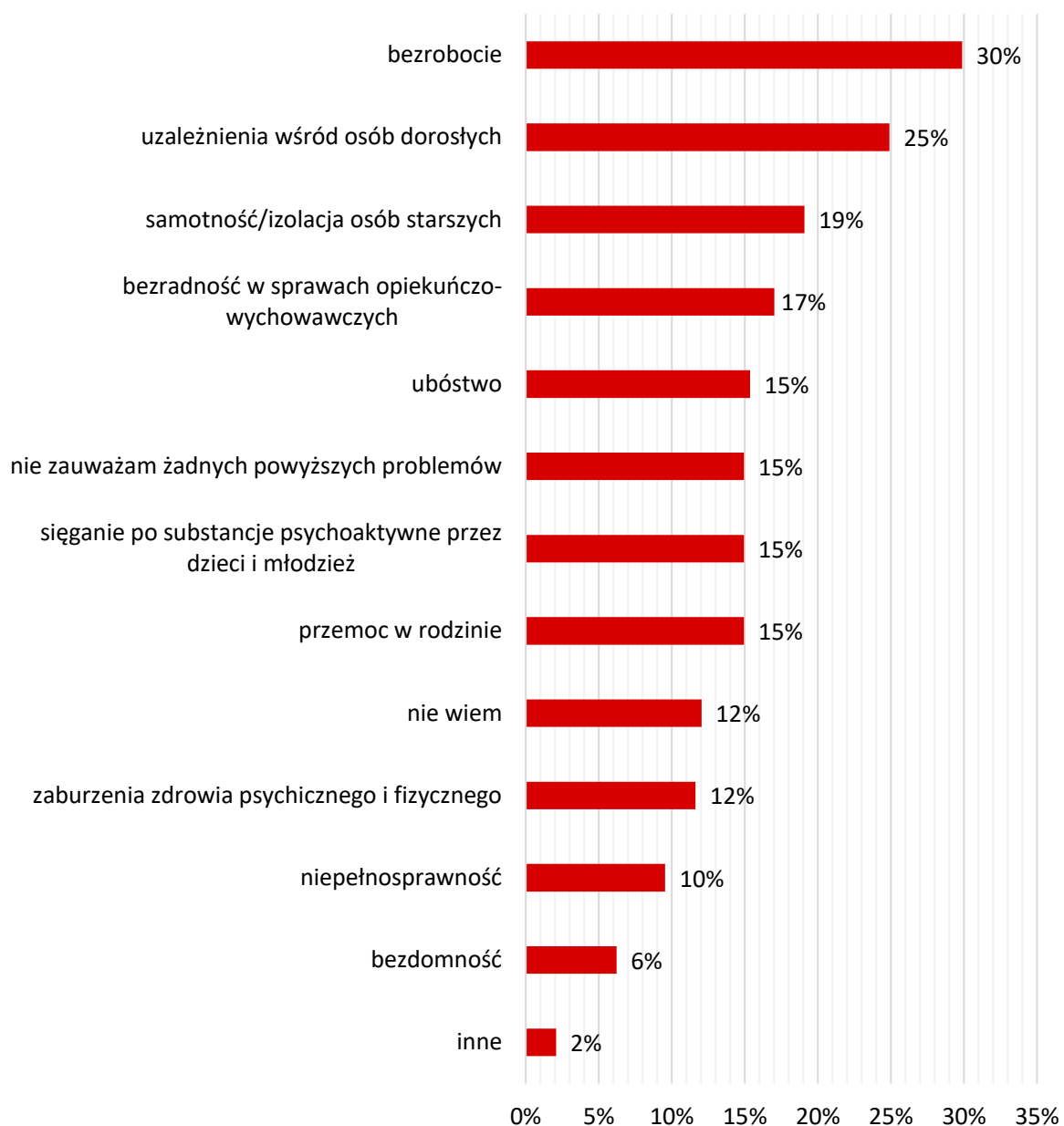
- 47% doświadczyło obniżenia nastroju,
- 42% doświadczyło osłabienia koncentracji,
- 35% doznało zaburzeń snu,
- 32% odczuwało lęk,
- 27% miało niską samoocenę,
- 7% miało myśli samobójcze,
- 5% podejmowało się czynów samobójczych.

Wykres 39. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=241

PROBLEMY SPOŁECZNE

Respondenci zostali poproszeni również o wskazanie głównych problemów w sferze społecznej na obszarze Gminy Miasto Sierpc. Za najważniejsze problemy uznano: bezrobocie (30%), uzależnienia wśród osób dorosłych (25%), samotność/izolację osób starszych (19%) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (17%). W dalszej kolejności ankietowani wskazywali na ubóstwo, sięganie po substancje psychoaktywne przez dzieci i młodzież oraz przemoc w rodzinie (po 15%). Część badanych nie zauważyła żadnych powyższych problemów (15%). Na zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego wskazało 12% osób, na niepełnosprawność – 10%, a bezdomność wybrało 6% badanych. Wśród innych problemów wymienione zostały: *niski poziom opieki medycznej, nepotyzm, brak alternatywy dla młodych ludzi oraz brak stabilnego Internetu (2%)*.

Wykres 40. Jakiego Pana/i zdaniem są największe problemy społeczne na terenie Gminy? N=241

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WSRÓD SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

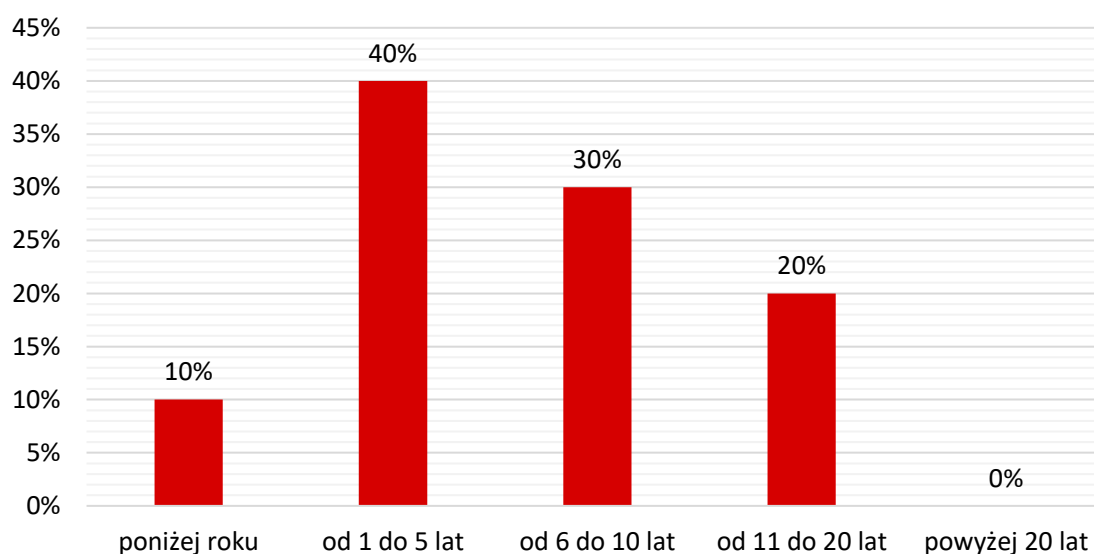
W badaniu diagnozującym problemy społeczne wzięty udział także osoby pracujące w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Miasto Sierpc. Ich udział w badaniu miał na celu sprawdzenie dostępności alkoholu dla mieszkańców niepełnoletnich oraz będących w stanie nietrzeźwości, a także zweryfikowanie wiedzy sprzedawców na temat ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącej się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu. Ich opinia była ważna również dla oceny skali uzależnienia od alkoholu w całej Gminie.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Kwestionariusze ankiet wypełniło łącznie 30 sprzedawców napojów alkoholowych – 22 kobiet i 8 mężczyzn.

Sprzedawcy napojów alkoholowych zostali poproszeni o określenie, od ilu lat pracują w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że najczęściej ankietowanych pracuje w takim miejscu od 1 do 5 lat (40%), 30% zadeklarowało staż pracy mieszczący się w zakresie od 6 do 10 lat, natomiast 20% badanych wskazało na okres od 11 do 20 lat, natomiast 10% osób – poniżej roku. Żadna ankietowana osoba nie pracuje w takim punkcie powyżej 20 lat.

Wykres 41. Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu? N=30

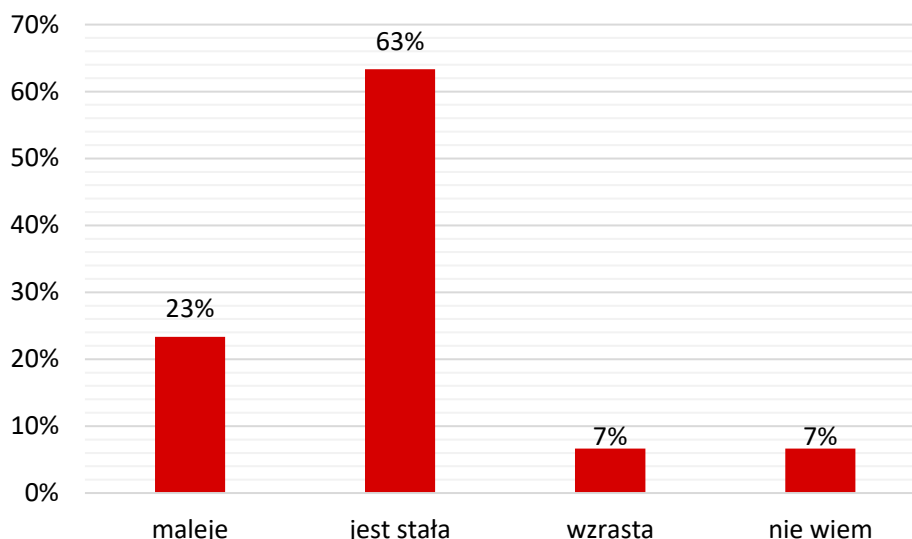

PROBLEM UZALEŻNIEŃ Z PERSPEKTYWY SPRZEDAWCÓW

Pytania skierowane do osób pracujących w sklepach na terenie Gminy Miasto Sierpc, miały na celu sprawdzenie ich opinii względem skali spożywania napojów alkoholowych przez mieszkańców, dostępności alkoholu dla osób niepełnoletnich oraz znajomości *Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*.

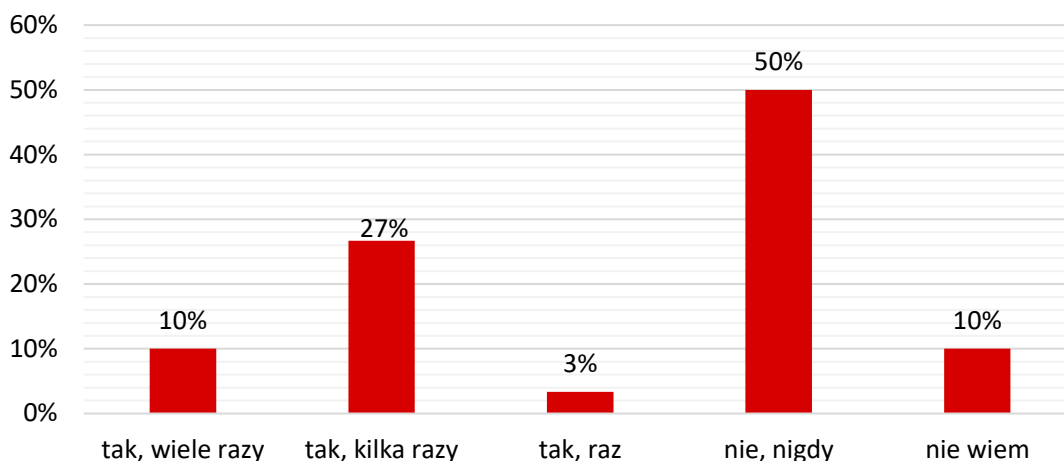
W pierwszej kolejności respondentów poproszono o ocenę poziomu spożycia alkoholu na przestrzeni kilku lat. Uzyskane wyniki badań wskazują na względnie zróżnicowane opinie w tym zakresie, gdyż według 63% ankietowanych jest ono stałe, 23% sprzedawców dostrzegło spadek spożycia alkoholu, a 7% – wzrost. Kolejne 7% osób nie posiada wiedzy na ten temat.

Wykres 42. Proszę ocenić czy sprzedaż alkoholu na przestrzeni ostatnich 3 lat w Pana/i miejscu pracy: N=30

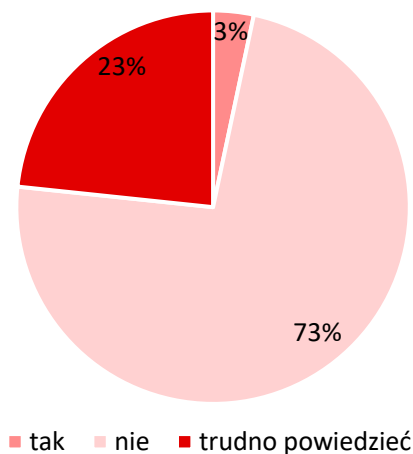
Interesowało nas również to, jak często zdarzają się sytuacje, kiedy osoby niepełnoletnie podejmują próby zakupu alkoholu w obsłużanych przez badanych punktach. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi 40% sprzedawców spotkało się z taką sytuacją, 3% wskazało na jeden raz, 27% – kilka razy, natomiast 10% – wiele razy. 50% ankietowanych zaprzeczyło, aby osoby niepełnoletnie próbowały zakupić alkohol w ich miejscu pracy, z kolei 10% deklaruje brak wiedzy w tym zakresie.

Wykres 43. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie? N=30

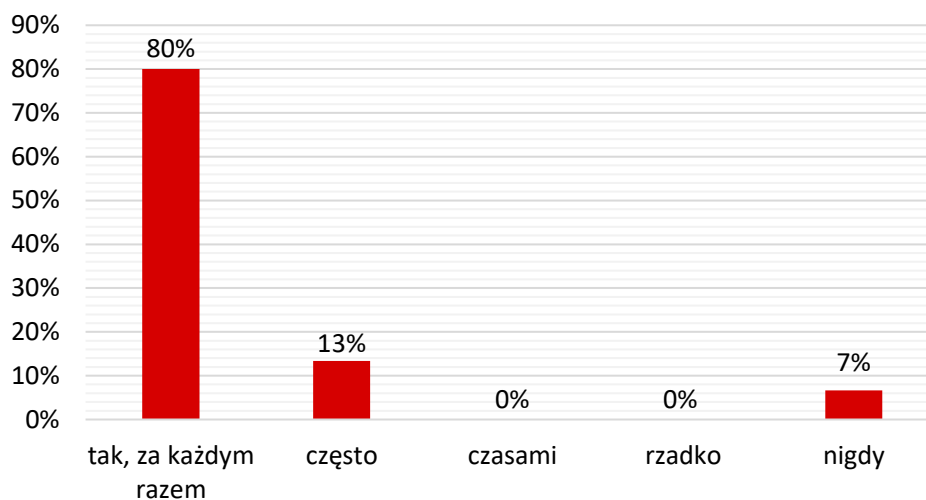

Biorąc pod uwagę, iż czasami zdarzają się sytuacje, w których osoby nieletnie proszą o zakup alkoholu dorosłych klientów, respondenci zostali zapytani również o to, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zauważyli sytuację, w której ktoś dorosły kupował alkohol dla osób nieletnich. Takim zdarzeniom zaprzeczyło 73% ankietowanych, a 23% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. 3% respondentów przyznało, że było świadkiem takiej sytuacji.

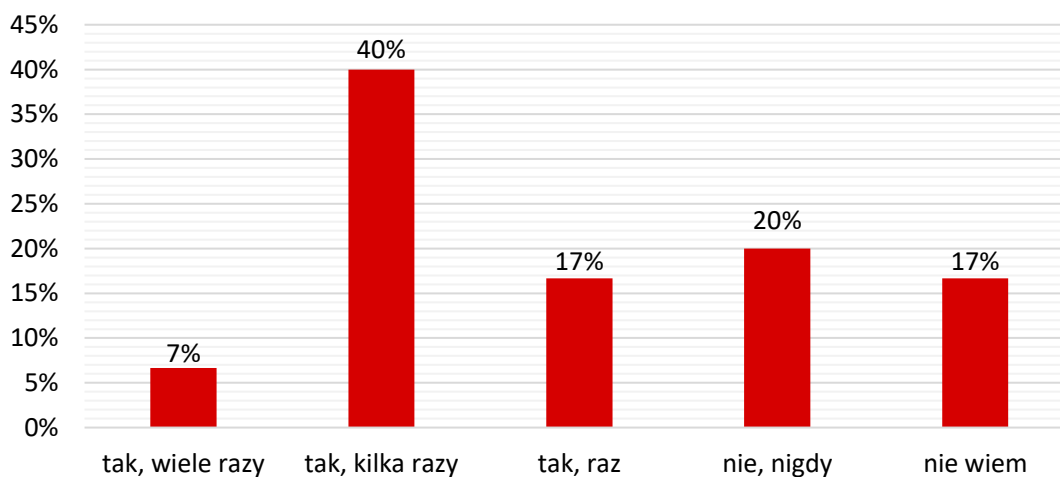
Wykres 44. Czy zauważył/a Pan/i sytuację w ciągu ostatnich 12 miesięcy, kiedy osoba dorosła kupowała alkohol dla nieletnich? N=30

Zgodnie z *Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, sprzedawcy napojów alkoholowych mają obowiązek kontrolowania dokumentów tożsamości klientów, w celu weryfikacji ich pełnoletności. Na podstawie zebranych danych można zauważyć, że zdecydowana większość sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie każdorazowo weryfikuje wiek osoby wyglądającej na nieletnią (80%), natomiast 13% osób robi to często. 7% sprzedawców nigdy nie weryfikuje wieku młodo wyglądających osób.

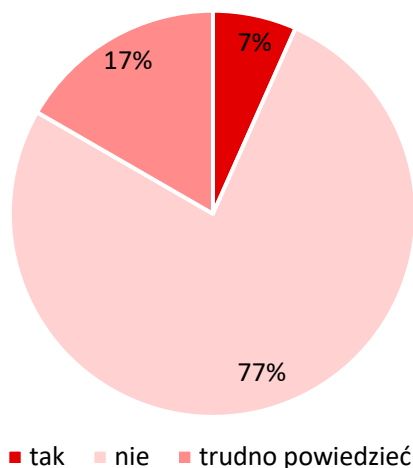
Wykres 45. Czy pyta Pan/i o dowód osobisty młodo wyglądających klientów? N=30

Na podstawie analizy zebranych danych możemy zauważyć, iż sytuacja, w której osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez badanych punkcie, miała miejsce w przypadku większości osób uczestniczących w badaniu. 40% respondentów stwierdziło, iż zdarzyło się to kilka razy, 17% ankietowanych – raz, a 7% – wiele razy. Wśród odpowiedzi 17% osób zaznaczyło odpowiedź „nie wiem”.

Wykres 46. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie? N=30

Udzielone przez badanych odpowiedzi wykazały, że 7% respondentów sprzedało alkohol osobie nietrzeźwej w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, natomiast 17% miało trudności z określeniem, czy to zrobiło. 77% odpowiedziało przecząco na to pytanie.

Wykres 47. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=30

Analizując odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące znajomości *ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* odnoszącej się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu można zauważyć, że nieco ponad połowa badanych zna ją bardzo dobrze (53%), natomiast 43% badanych wskazało na znajomość poszczególnych zapisów tego aktu. 3% ankietowanych słyszało o niej, ale nie zna jej zapisów.

Wykres 48. Czy zna Pan/i ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu? N=30

Właściciele punktów sprzedających napoje alkoholowe, mają ustawowy obowiązek zamieszczenia w widocznym miejscu w swoim sklepie informacji o szkodliwości alkoholu. Badanie ankietowe pokazało, że taka wiadomość widnieje w 90% punktów. W przypadku informacji o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia zadeklarowało jej obecność w punkcie 93% sprzedawców, z kolei o zakazie sprzedaży osobom nietrzeźwym –

90%. Informacja o zakazie sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw znajduje się natomiast w 70% punktów, z kolei 7% badanych stwierdziło, że żadna z powyższych informacji nie jest uwidocznioma.

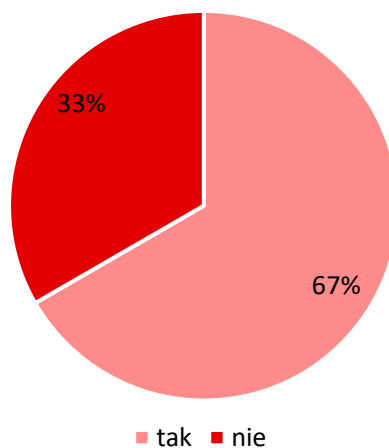
Wykres 49. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat: N=30

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

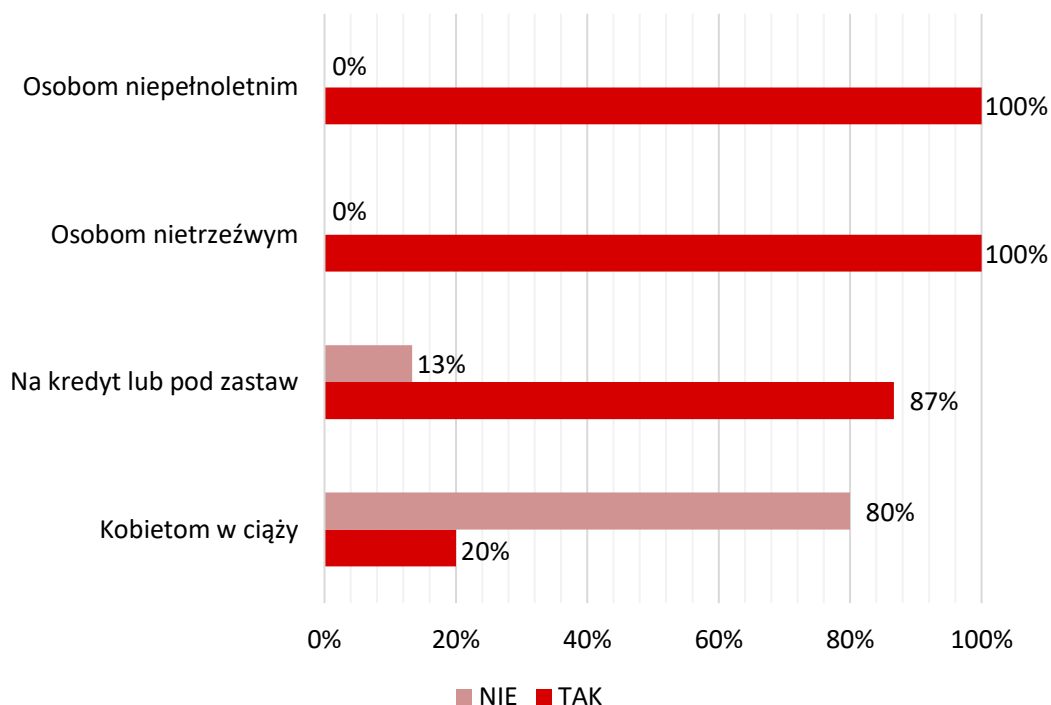
Osoby zajmujące się sprzedażą alkoholu, biorące udział w badaniu zostały zapytane o to, czy brały w ciągu ostatnich 3 lat przed ankietowaniem udział w szkoleniu, dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu. Okazuje się, że 67% badanych brało udział w szkoleniu, z kolei pozostałe 33% nie uczestniczyło w tego typu działaniach.

Wykres 50. Czy w ciągu ostatnich 3 lat brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu? N=30

Ostatnie pytanie skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych na terenie Gminy Miasto Sierpc miało na celu zweryfikowanie wiedzy respondentów w zakresie ustawowych zakazów sprzedaży alkoholu. Na podstawie zebranych odpowiedzi można zauważyć, że niemal wszystkie osoby uczestniczące w badaniu mają prawidłową wiedzę na temat zakazu sprzedaży go osobom niepełnoletnim i nietrzeźwym. 20% ankietowanych błędnie twierdzi, iż akt ten reguluje kwestie sprzedaży napojów alkoholowych kobietom w ciąży, z kolei 13% badanych nie posiada wiedzy w zakresie zakazu sprzedaży alkoholu na kredyt lub pod zastaw.

Wykres 51. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi? Proszę o zaznaczenie *tak* lub *nie* w każdym wierszu. N=30

PORÓWNANIE WYNIKÓW BADAŃ REALIZOWANYCH NA TERENIE GMINY MIASTO SIERPC DO WYNIKÓW BADAŃ OGÓLNOPOLSKICH

Wyniki badań realizowanych w 2023 roku w Gminie Miasto Sierpc, porównano z wynikami badań ogólnopolskich. Do analizy porównawczej wybrano te badania, które zostały przeprowadzone w oparciu o podobną metodologię i cel badań. W zamierzeniu niniejszego porównania było ukazanie różnic oraz tendencji pomiędzy danymi zebranymi na terenie całej Gminy Miasto Sierpc, a danymi ogólnopolskimi.

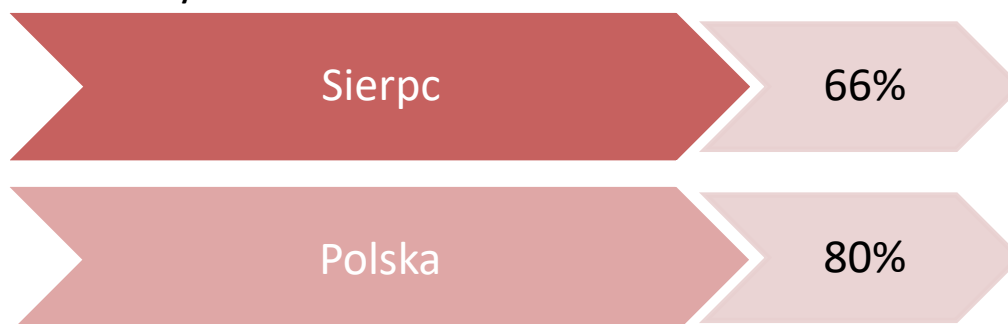
DOROŚLI MIESZKAŃCY

Spożywanie alkoholu

Dane związane ze spożywaniem alkoholu przez dorosłych mieszkańców uzyskane w wyniku przeprowadzonego na terenie Gminy Miasto Sierpc badania, porównane zostały do wyników badań ogólnopolskich, pochodzących z raportu *„Narodowy Test Zdrowia Polaków 2023”*.

Jak wynika z raportu badawczego, który został przygotowany i opublikowany w maju 2023 roku przez serwis internetowy Medonet, odsetek konsumentów alkoholu w Polsce wynosi 80%. Podczas badania przeprowadzonego w Gminie Miasto Sierpc w 2023 roku, do spożywania alkoholu przyznało się 66% respondentów, to o 14 pp. mniej niż w przypadku całej Polski.

Rysunek 2. Odsetek konsumentów alkoholu – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

W dalszej kolejności porównaniu poddana została również częstotliwość spożywania napojów alkoholowych przez dorosłych mieszkańców. Według danych odsetek konsumentów alkoholu pijących codziennie, kilka razy w tygodniu oraz kilka razy w miesiącu kształtuje się na wyższym poziomie niż w przypadku Gminy Miasto Sierpc. Różnice te wynoszą kolejno 7 pp., 12 pp. oraz 2 pp. Według badań lokalnych, dostrzec można wyższy o 8 pp. odsetek osób spożywających alkohol kilka razy w roku, w stosunku do badań przeprowadzonych w całym kraju.

Tabela 20. Częstotliwość spożywania alkoholu – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

	Sierpc	Polska
codziennie	2%	9%
kilka razy w tygodniu	7%	19%
kilka razy w miesiącu	20%*	22%
kilka razy w roku	37%**	29%***

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich.

* Podany procent w badaniach lokalnych jest sumą odpowiedzi „raz w tygodniu” oraz „kilka razy w miesiącu”.

**Podany procent w badaniach lokalnych jest sumą odpowiedzi „raz w miesiącu” oraz „kilka razy w roku”.

***Podany procent w badaniach ogólnopolskich przedstawia sumę odpowiedzi „Raz w miesiącu lub rzadziej”.

P a l e n i e p a p i e r o s ó w

Wyniki badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców Gminy Miasto Sierpc, dotyczącego regularnego palenia papierosów oraz e-papierosów, zostały również porównane do wyników badania ogólnopolskiego, pn. „**Narodowy Test Zdrowia Polaków 2023**”.

W przypadku Gminy Miasto Sierpc odsetek czynnych palaczy wyrobów tytoniowych oraz papierosów elektronicznych jest niższy niż w przypadku całego kraju. Różnica kształtuje się na poziomie 4 pp.

Rysunek 3. Skala palenia papierosów – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

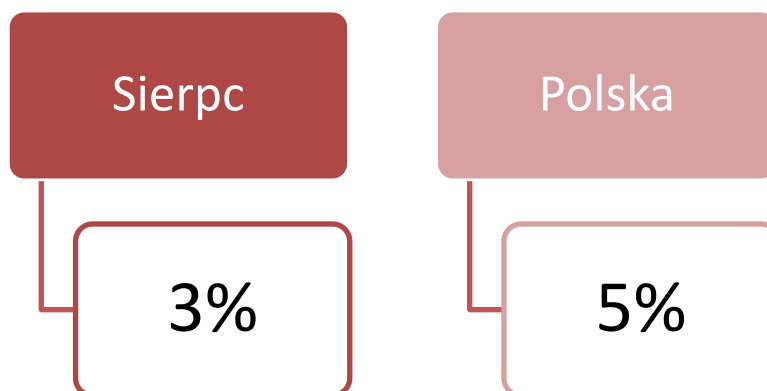
Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

Zażywanie narkotyków i dopalaczy

Poniżej przedstawione zostały wyniki badań lokalnych dotyczących zażywania dopalaczy, w których brali udział dorośli mieszkańcy Gminy Miasto Sierpc, w porównaniu do wyników ogólnopolskich, zaprezentowanych w **„Narodowym Teście Zdrowia Polaków 2023”**.

Z badań ogólnopolskich wynika, że używanie kiedykolwiek substancji psychoaktywnych, jakimi są dopalacze to zjawisko deklarowane przez 5% badanych. Lokalne badanie przeprowadzone w 2023 roku wśród mieszkańców Gminy Miasto Sierpc wykazało, iż po dopalacze sięga 3% ankietowanych, a więc różnica między danymi lokalnymi, a ogólnopolskimi kształtuje się na poziomie 2 pp.

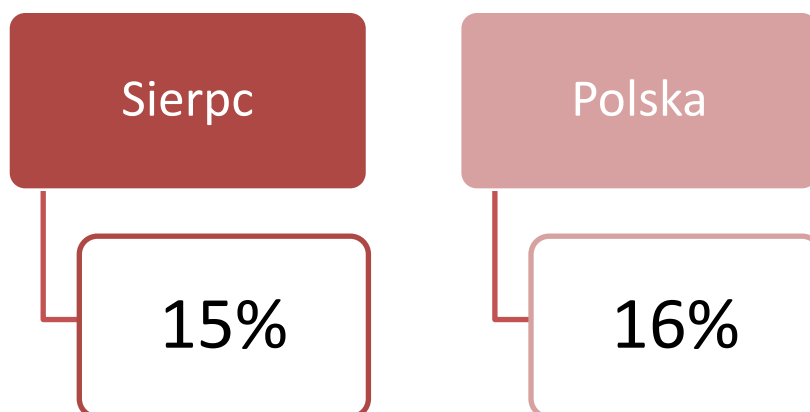
Rysunek 4. Skala zażywania dopalaczy – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

W dalszej kolejności porównano wyniki badań zawartych w **„Raporcie o stanie narkomanii w Polsce 2020”** do wyników badań lokalnych zrealizowanych w 2023 roku. Jak wynika z zebranych danych 15% dorosłych mieszkańców Gminy Miasto Sierpc przyznało się do zażywania kiedykolwiek substancji psychoaktywnych, to nieznacznie niższy odsetek ankietowanych niż w przypadku badań dotyczących całej Polski, z których wynika, że 16% osób zadeklarowało używanie kiedykolwiek substancji psychoaktywnych innych niż alkohol, czy tytoń.

Rysunek 5. Skala zażywania substancji psychoaktywnych – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

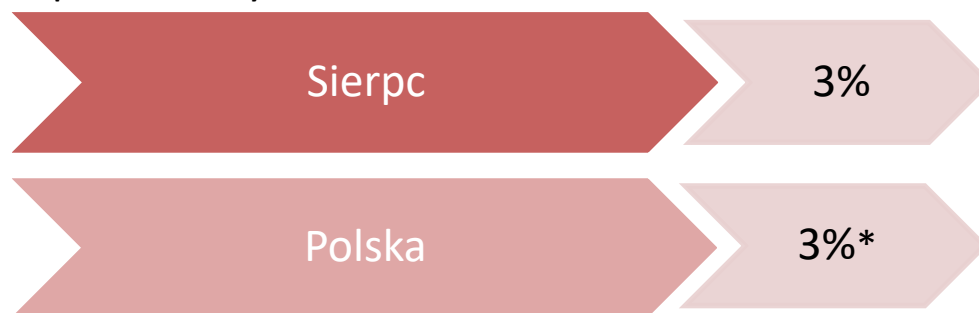
Problem przemocy

Kolejną kwestią, która została poddana porównaniu, był problem przemocy w rodzinie. Wyniki badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców Gminy Miasto Sierpc dotyczące przemocy w rodzinie zostały porównane do:

- wyników badań z 2019 roku przedstawionych w raporcie **„Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie”**, opracowanym przez Kantar Polska dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 2019 roku,
- danych przedstawionych w Raporcie Rzecznika Praw Dziecka 2017 **„Przemoc w wychowaniu - czas z tym skończyć!”**.

Jak wynika z badań lokalnych, w których mieszkańcy Gminy zostali zapytani o podejście do kar fizycznych względem dzieci, jako dobrej metody wychowawczej, 3% ankietowanych potwierdziło swoją aprobatę względem takiej formy wychowywania dzieci. Taki sam odsetek osób odnosi się do tej kwestii pozytywnie w badaniach ogólnopolskich.

Rysunek 6. Opinia na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

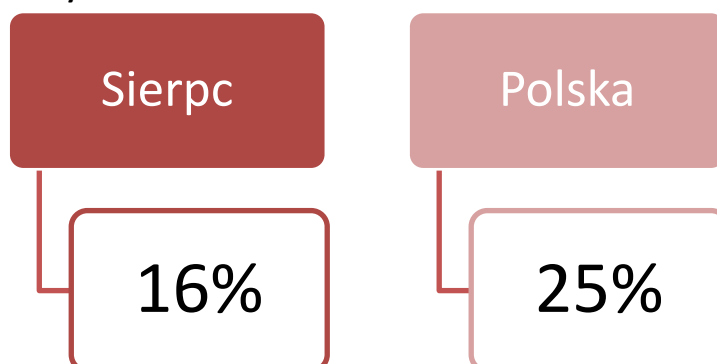

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich.

*Podany procent w badaniu przedstawia sumę odpowiedzi „zdecydowanie tak” na stwierdzenie „Zbicie dziecka jest w niektórych sytuacjach najbardziej skuteczną metodą wychowawczą”.

Porównaniu do badań ogólnopolskich poddane zostały również dane dotyczące odsetka osób deklarujących bezpośrednie doświadczenie przemocy. Do doznania przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem przyznało się 16% badanych mieszkańców Gminy Miasto Sierpc, w tym większość z nich wskazała na przemoc psychiczną i fizyczną, która kierowana była przede wszystkim przez partnera/partnerkę czy męża/żonę. Według danych ogólnopolskich z kolei, problem przemocy dotknął w zaokrągleniu 25% badanych, gdzie głównymi osobami używającymi przemocy był mąż, ojciec (ojczym) lub matka (macocha). Jak wskazują badania, skala tego problemu w Gminie Miasto Sierpc występuje na niższym poziomie niż w całym kraju.

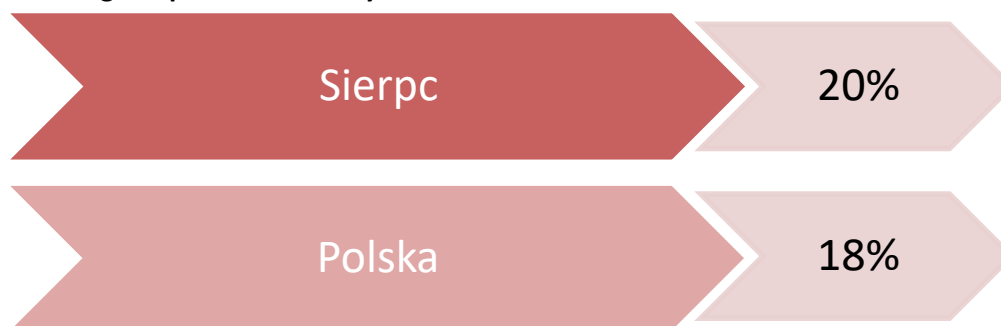
Rysunek 7. Doświadczenie problemu przemocy w rodzinie – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

W przypadku znajomości osób w swoim otoczeniu, które doświadczają przemocy zauważyć można, że co piąty dorosły mieszkaniec Gminy Miasto Sierpc deklaruje, że zna takie osoby (20%). W badaniach ogólnopolskich wzięto pod uwagę dorosłe osoby znające rodziny, w których dochodzi do przemocy i odsetek ten wynosi 18%, w związku z tym jest niższy o 2 pp. od badań lokalnych.

Rysunek 8. Znajomość osób w swoim otoczeniu, które doświadczają przemocy – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

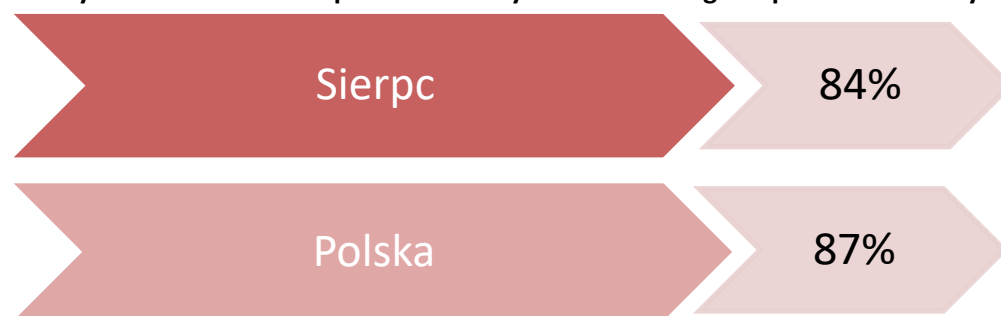

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

Uzależnienia behawioralne

W temacie uzależnień behawioralnych dokonano analizy porównawczej do dwóch obszarów działań, są to korzystanie z Internetu oraz podejmowanie się gier hazardowych. W ramach analizy porównawczej dotyczącej używania Internetu przez osoby dorosłe zasięgnięto danych z ogólnopolskiego raportu **„Bezpieczni na e-zakupach 2022”** zrealizowanego przez Santander Consumer Bank. Wynika z nich, że 87% Polaków korzysta z Internetu. To nieznacznie wyższy odsetek od tego z badań lokalnych w Gminie Miasto Sierpc, w których 84% dorosłych mieszkańców zadeklarowało korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu. Różnica między wynikami badań wynosi 3 pp.

Rysunek 9. Korzystanie z Internetu – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

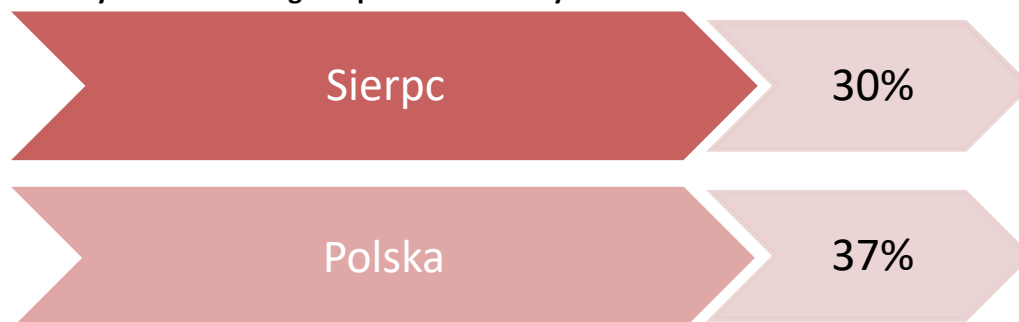

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

Analiza porównawcza została przeprowadzona również w aspekcie podejmowania się gier, w których można wygrać lub przegrać pieniądze. Porównany został odsetek mieszkańców uprawiających hazard w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie. Według raportu z badania realizowanego w 2019 roku pn. **„Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019”** wynika, że w ciągu roku poprzedzającego badanie

w takich grach uczestniczyło 37% mieszkańców całej Polski. Porównując te dane do wyników badania lokalnego z 2023 roku można zauważyć, że rozpowszechnienie hazardu wśród mieszkańców Gminy Miasto Sierpc jest mniejsze, gdyż w tym okresie grania w tego typu gry podejmowało się 30% mieszkańców. Różnica w tym zakresie wynosi zatem 7 pp.

Rysunek 10. Uczestniczenie w grach hazardowych w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

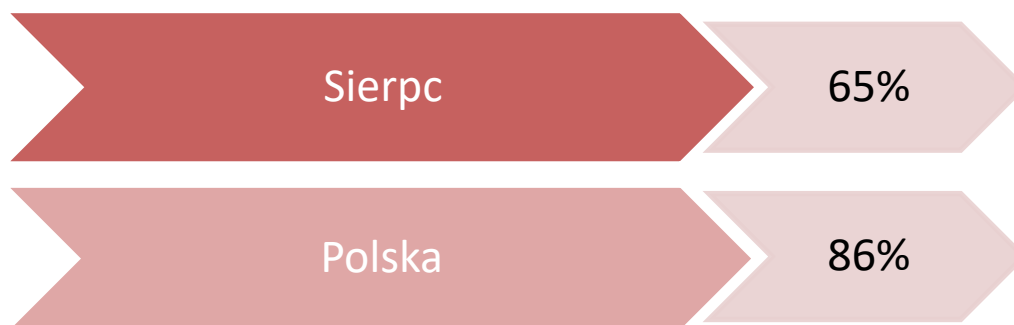
UCZNIOWIE

Spożywanie alkoholu

Kwestie dotyczące dzieci i młodzieży z terenu Gminy Miasto Sierpc, związane ze spożywaniem alkoholu porównano z wynikami badań ogólnopolskich realizowanych w 2019 roku w ramach programu ESPAD. Diagnoza „**Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną**” miała charakter ogólnopolski.

Alkohol jest wśród młodzieży, podobnie jak wśród dorosłej części całego społeczeństwa, najpopularniejszą używką. Analogicznie sytuacja przedstawia się w Gminie Miasto Sierpc – po alkohol **kiedykolwiek w życiu** sięgnęło 65% młodych mieszkańców. Porównując te dane do wyników ogólnopolskich można zauważyć pozytywną tendencję – w Gminie Miasto Sierpc alkohol pił mniejszy odsetek uczniów, niż ma to miejsce w całej Polsce. Z badań ESPAD wynika bowiem, że alkohol kiedykolwiek w życiu piło 86% uczniów z całego kraju.

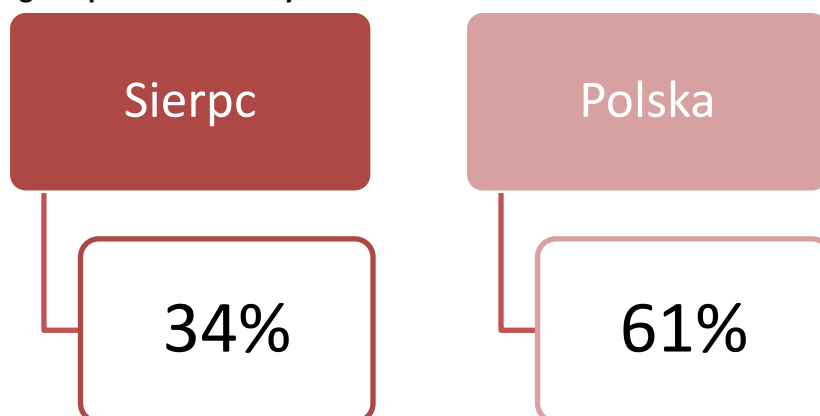
Rysunek 11. Spożycie alkoholu przez uczniów kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

Jak wynika z badań lokalnych odsetek dzieci i młodzieży sięgających po alkohol w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem z Gminy Miasto Sierpc wyniósł 34%. W skali ogólnopolskiej wyniki pokazały natomiast, że po alkohol sięgało 61% dzieci i młodzieży. Różnica między wynikami badań ogólnopolskich, a badań lokalnych wynosi 27 pp.

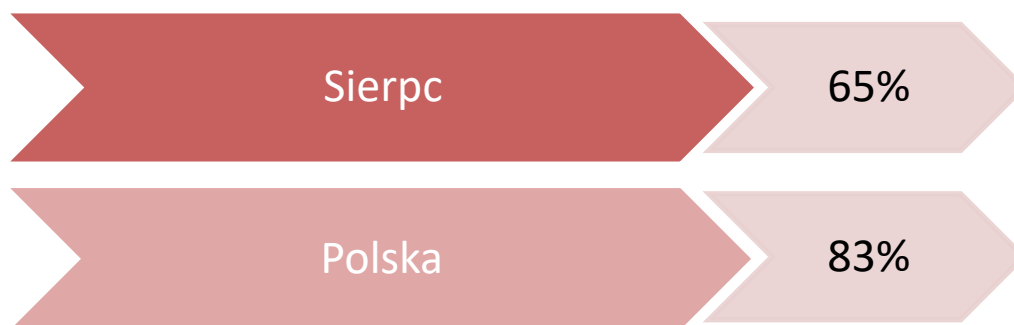
Rysunek 12. Skala spożywania alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

Trzecią analizowaną kwestią związaną ze spożywaniem alkoholu, była dostępność napojów alkoholowych dla dzieci i młodzieży w ich środowisku lokalnym. Na łatwość zakupu alkoholu w Gminie w 2023 roku wskazała ponad połowa uczniów (65%). Z badań ogólnopolskich ESPAD wynika natomiast, że zdobycie alkoholu (średnia liczba odpowiedzi oceniających zdobycie piwa jako dosyć łatwe i bardzo łatwe) byłoby łatwe dla 83% respondentów. W związku z tym badania lokalne kształtują się na niższym poziomie od tych przeprowadzonych w całym kraju, a różnica wynosi 18pp.

Rysunek 13. Dostępność alkoholu dla uczniów – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

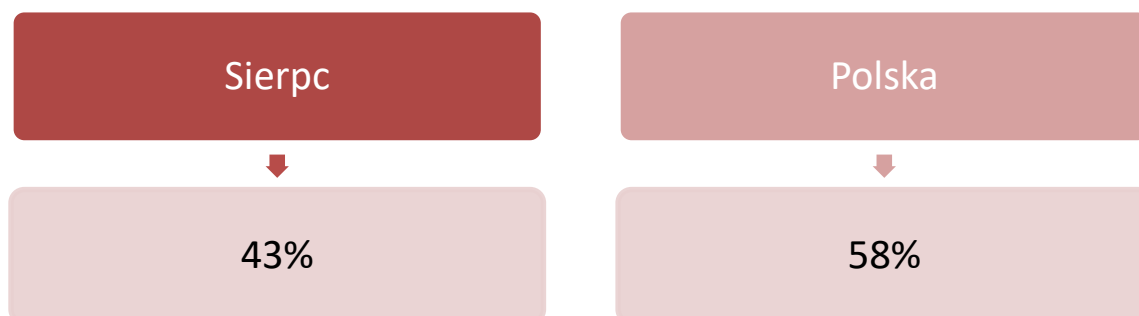
Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

P a l e n i e p a p i e r o s ó w

Papierosy to używka nieco mniej popularna wśród badanej młodzieży niż alkohol. Do poniższej analizy porównawczej również zasięgnięto dane z raportu ESPAD **„Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną”**.

W Gminie Miasto Sierpc papierosy kiedykolwiek w życiu paliło 43% ankietowanych, z kolei w skali ogólnopolskiej wyniki pokazały natomiast, że papierosy paliło 58% młodzieży, wobec tego w badaniach lokalnych sytuacja kształtuje się na korzystniejszym poziomie.

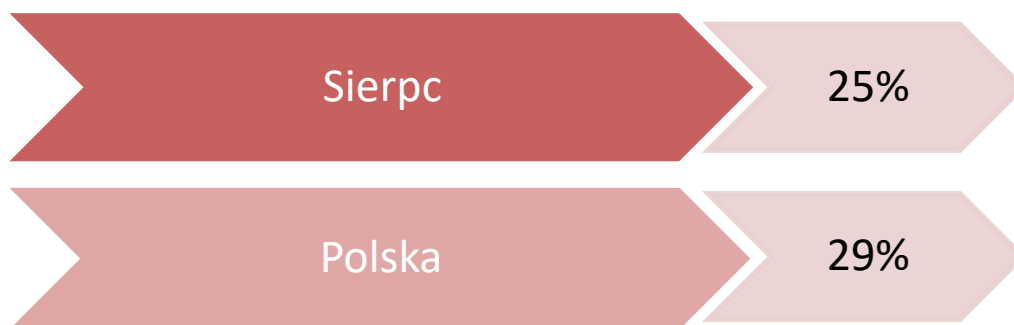
Rysunek 14. Skala palenia papierosów kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

Zestawieniu poddany został również odsetek dzieci i młodzieży sięgających po papierosy w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem. Z badania przeprowadzonego w 2023 roku w Gminie Miasto Sierpc wynika, że papierosy w tym okresie paliło 25% ankietowanych (spośród całej próby badawczej, tj. 336 osób). W skali ogólnopolskiej wyniki pokazały natomiast, że papierosy paliło 29% młodzieży. Różnica między wynikami badań ogólnopolskich, a wynikami badań lokalnych wynosi więc 4 pp.

Rysunek 15. Skala palenia papierosów w ciągu ostatnich 30 przed badaniem – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

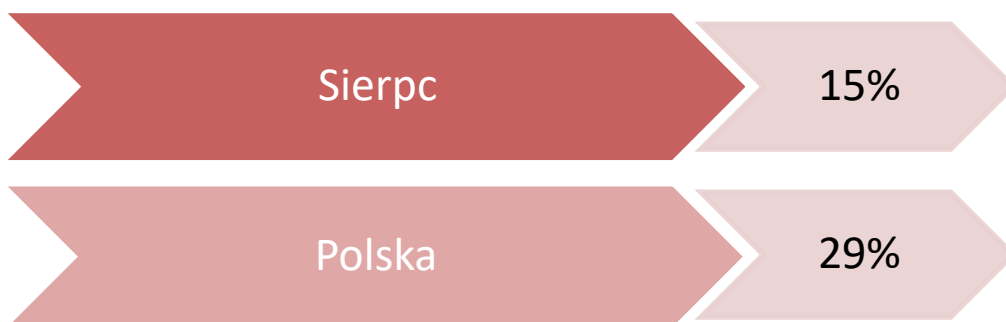

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

Zażywanie substancji psychoaktywnych

Z wyników ogólnopolskiego badania ESPAD realizowanego w 2019 roku wynika, że po substancje psychoaktywne kiedykolwiek w życiu (dokładnie marihuanę) sięgnęło 29% uczniów. Dzięki realizacji badań wśród uczniów na terenie Gminy Miasto Sierpc w 2023 roku, można stwierdzić, że po substancje psychoaktywne kiedykolwiek w życiu sięgnęło 15% młodych mieszkańców Gminy.

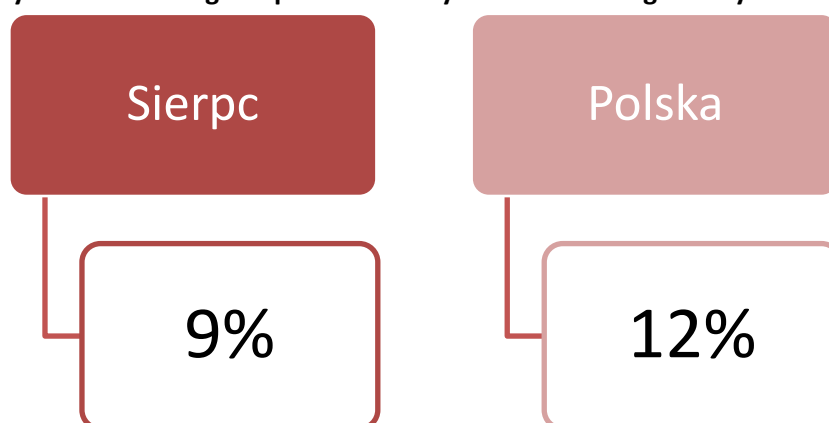
Rysunek 16. Uczniowie zażywający substancje psychoaktywne kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

Zestawieniu poddany został również odsetek dzieci i młodzieży sięgających po substancje psychoaktywne w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem. Z badań przeprowadzonych na terenie całej Gminy wynika, że substancje psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) w tym okresie zażywało 9% ankietowanych (spośród całej próby badawczej, tj. 336 osób). W skali ogólnopolskiej wyniki pokazały natomiast, że narkotyki zażywało 12% młodzieży (zażywanie marihuany jako najpopularniejszej substancji wśród badanych). Różnica między wynikami badań ogólnopolskich, a wynikami badań lokalnych wynosi 3 pp.

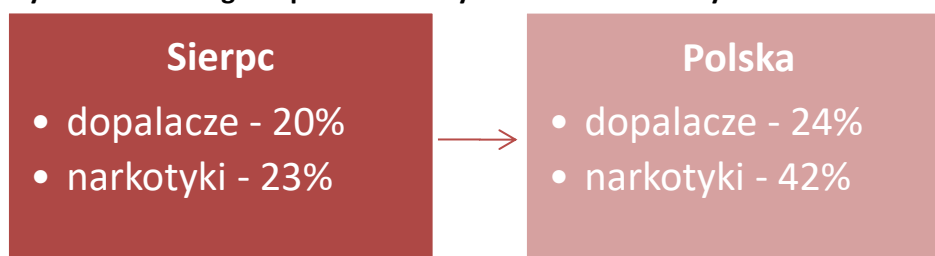
Rysunek 17. Skala zażywania narkotyków/dopalaczy w ciągu ostatnich 30 przed badaniem – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań regionalnych i lokalnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

W kwestii dostępności nielegalnych substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży w całej Polsce wyniki kształtują się następująco: zdobycie narkotyków (dokładnie marihuany) jest łatwe łącznie dla 42%, a zdobycie dopalaczy jest łatwe dla 24%. Według wyników badań lokalnych, zdobycie narkotyków nie stanowi problemu dla 23% uczniów, z kolei w przypadku dopalaczy dla 20%. Wynika z tego, że dostępność zarówno dopalaczy, jak i narkotyków jest mniejsza na terenie Gminy Miasto Sierpc niż w całej Polsce.

Rysunek 18. Dostępność nielegalnych substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych.

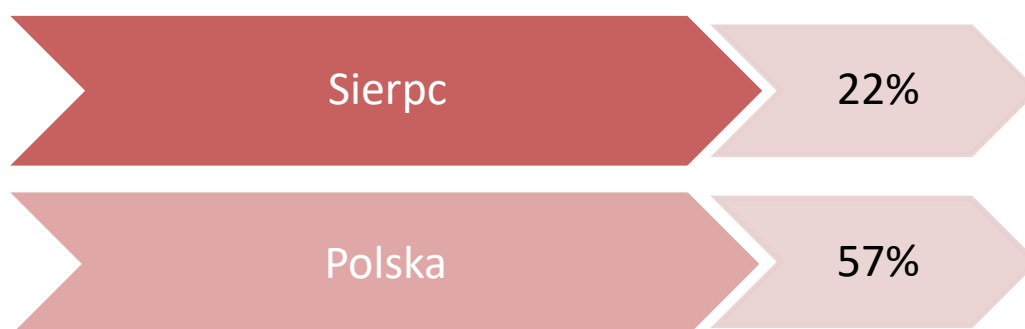
Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

Problem przemocy

W dalszej kolejności porównaniu poddane zostały kwestie związane z przemocą rówieśniczą, przemocą w rodzinie oraz cyberprzemocą. Do porównania wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów z Gminy Miasto Sierpc dotyczącego przemocy w rodzinie oraz przemocy rówieśniczej wykorzystano wyniki badania realizowanego w 2018 roku i przedstawionego w *„Ogólnopolskiej diagnozie skali i uwarunkowań krzywdzenia dzieci”* Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Jest to pierwsze polskie badanie wiktyimizacji dzieci i młodzieży przeprowadzone na reprezentatywnej próbie nastolatków w wieku od 11 do 17

lat. Według przeprowadzonego w 2018 roku badania ogólnopolskiego, przemocy ze strony rówieśników kiedykolwiek w życiu doświadczyło 57% badanych. Z diagnozy zrealizowanej w 2023 roku wśród uczniów z Gminy Miasto Sierpc wynika, że przemocy ze strony kolegów/koleżanek oraz uczniów ze swojej szkoły doświadczyło 22% ankietowanych (spośród wszystkich badanych uczniów, tj. 336 osób). Jest to zatem odsetek mniejszy o 35 pp. niż w badaniach dotyczących całej Polski.

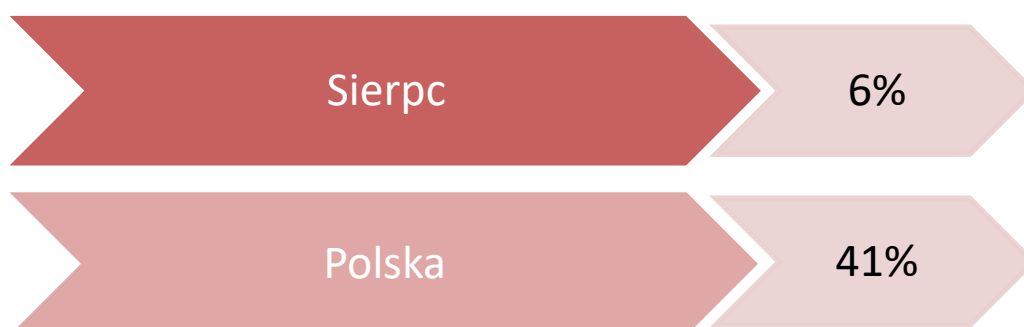
Rysunek 19. Skala przemocy rówieśniczej – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

Rozpatrując kwestię zachowań przemocowych ze strony dorosłych w skali ogólnopolskiej można zauważyć, że w całym kraju przemocy kiedykolwiek w życiu doznało średnio 41% uczniów. Dotyczy to przemocy ze strony bliskich dorosłych, jednakże sprawcami najczęściej byli rodzice. W przypadku badań prowadzonych na terenie Gminy Miasto Sierpc klaruje się obraz zdecydowanie mniejszej skali przemocy domowej, gdyż doświadczenie jej ze strony rodziców zadeklarowało łącznie 6% (spośród wszystkich badanych uczniów, tj. 336 osób). Różnica wynosi zatem aż 35 pp.

Rysunek 20. Doświadczenie przemocy ze strony dorosłych – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

Analiza porównawcza wyników badania przeprowadzonego w Gminie dokonana została również w aspekcie skali cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży. Wyniki ogólnokrajowego badania w tym obszarze przedstawione zostały w raporcie z 2021 roku pn. „*Nastolatki 3.0*” zrealizowanego przez NASK – Państwowy Instytut Badawczy i na ich podstawie można zauważyć, że odsetek uczniów doświadczających kiedykolwiek cyberprzemocy ukształtował się na poziomie 23%. Odpowiedzi udzielone przez uczniów szkół na terenie Gminy Miasto Sierpc ukształtowały się na nieznacznie niższym poziomie, gdyż do doznania cyberprzemocy przyznało się 21%³.

Rysunek 21. Skala cyberprzemocy – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych.

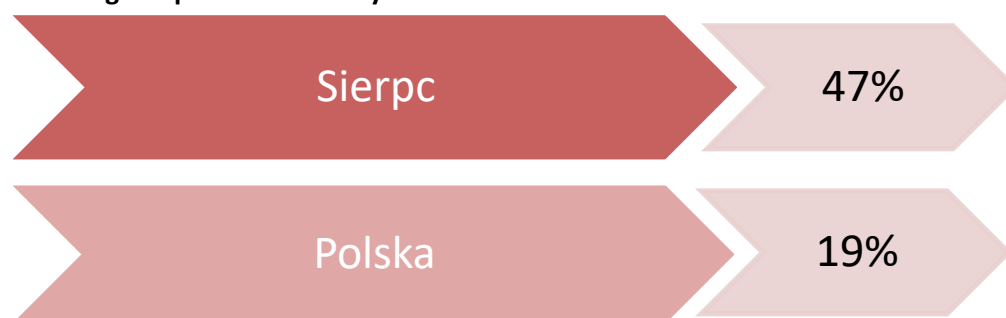
Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

Korzystanie z urzędzeń elektronicznych i Internetu

W dalszej kolejności porównaniu została poddana częstotliwość korzystania z urzędzeń elektronicznych. Porównaliśmy odsetek uczniów poświęcających na korzystanie z urzędzeń elektronicznych znaczną ilość czasu w ciągu dnia, tj. powyżej 5-6 godzin. Według realizowanego w 2019 roku ogólnopolskiego badania ESPAD, w typowym dniu roboczym 6 godzin i więcej poświęca na korzystanie z urzędzeń elektronicznych 19% badanych. Porównując te dane do wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów na terenie Gminy Miasto Sierpc w 2023 roku, można zauważyć, iż na korzystanie z urzędzeń elektronicznych powyżej 5 godzin dziennie poświęca czas w ciągu dnia 47% uczniów (spośród wszystkich badanych, tj. 336 osób). Jest to więc wartość znacznie wyższa od wartości w całej Polsce, a różnica wynosi 28 pp.

³ Odsetek badanych uczniów, którzy doświadczyli cyberprzemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem.

Rysunek 22. Korzystanie z urządzeń elektronicznych powyżej 5-6 godzin dziennie – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

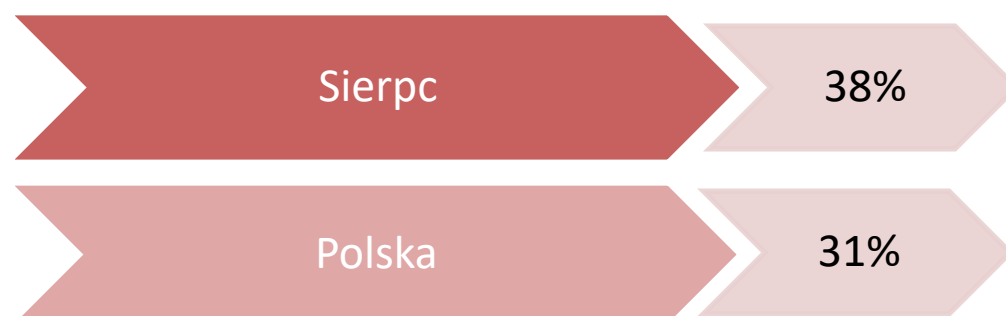

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

H a z a r d

Ostatnim z obszarów poddany analizie porównawczej był problem uprawiania hazardu przez uczniów z Gminy Miasto Sierpc. Jak wynika z badań lokalnych 38% uczniów podejmowało się gier hazardowych w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed przystąpieniem do badania. Na podstawie badań ESPAD z 2019 roku można zauważyć, że w przypadku dzieci i młodzieży z całej Polski, dostrzegalny jest niższy odsetek uczniów grających w gry hazardowe niż ma to miejsce na terenie Gminy Miasto Sierpc (o 7 pp.).

Rysunek 23. Uczestnictwo w grach hazardowych – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.

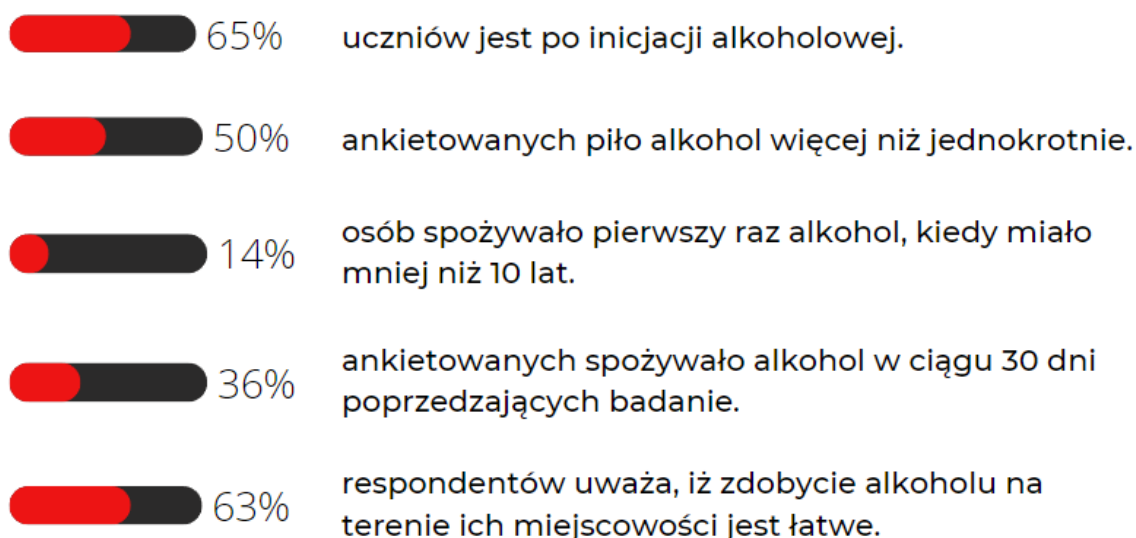

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów badawczych lokalnych i ogólnopolskich

WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO

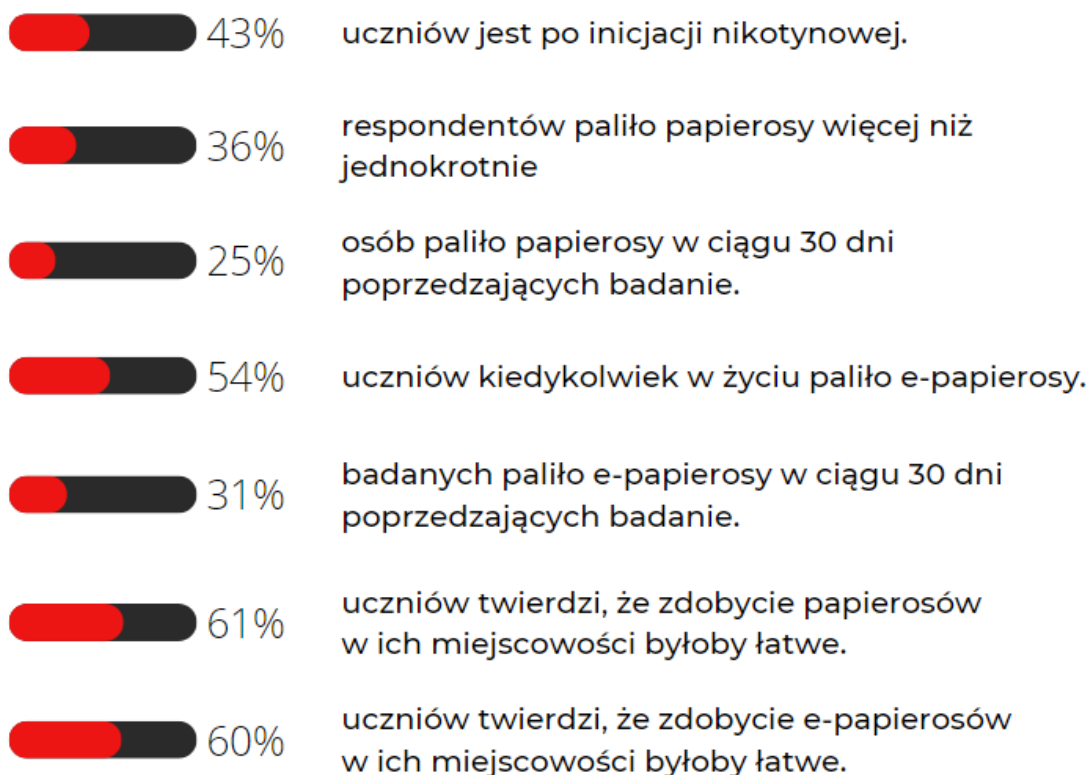
UCZNIOWIE

PROBLEM ALKOHOLOWY

W porównaniu do badań ogólnopolskich, w Gminie Miasto Sierpc mniejszy odsetek uczniów sięga po napoje alkoholowe. W mniejszym stopniu także zadeklarowali oni spożycie alkoholu w ciągu 30 dni przed badaniem oraz dostępność alkoholu na terenie swojej miejscowości.

PROBLEM NIKOTYNOWY

Z badań wynika, że mniejszy odsetek uczniów z Gminy pali papierosy niż w badaniach krajowych. Odsetek palących w ciągu 30 dni przed badaniem także jest niższy od tego, jaki przedstawiają badania ogólnopolskie.

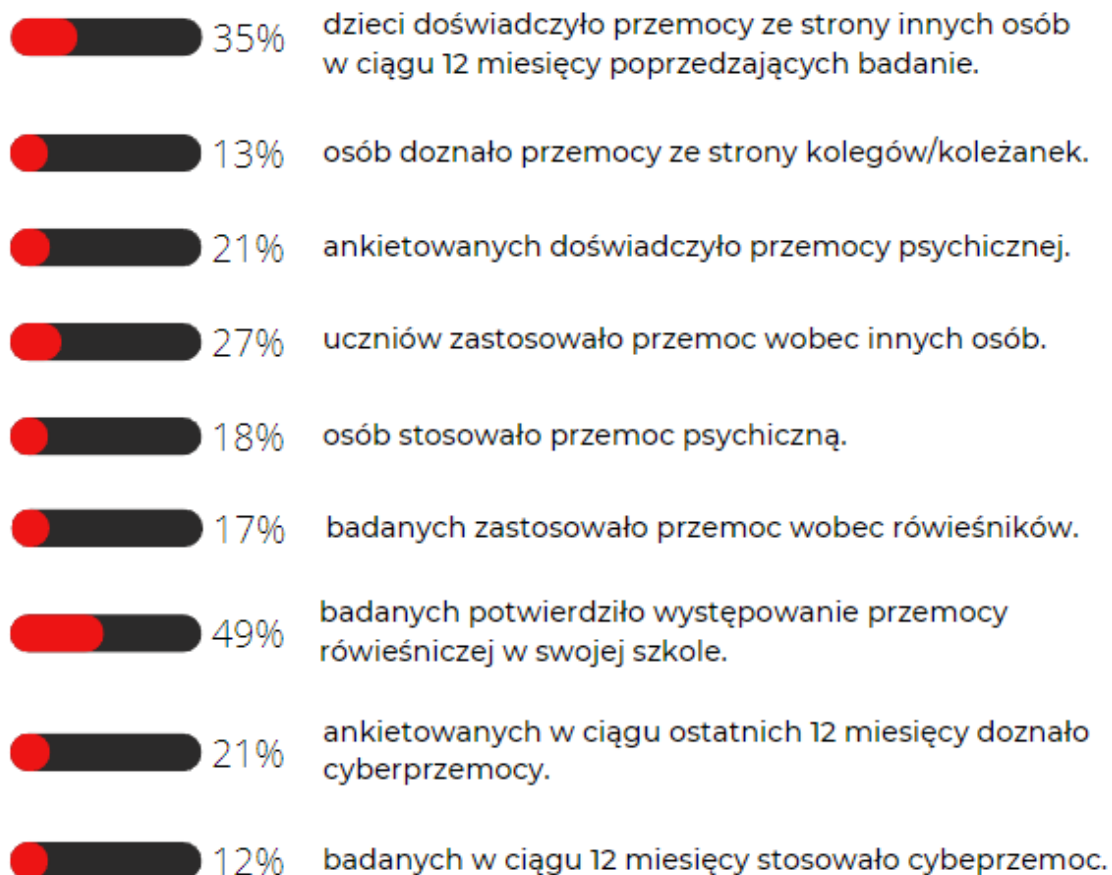
ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE

- 15% badanych zażywało środki psychoaktywne.
- 5% uczestników badania miało mniej niż 10 lat, gdy pierwszy raz zażywało substancje psychoaktywne.
- 9% uczniów zażywało środki psychoaktywne w ciągu ostatnich 30 dni.
- 23% osób uważa narkotyki za łatwo dostępne w swojej miejscowości.
- 20% osób uważa dopalacze za łatwo dostępne w swojej miejscowości.

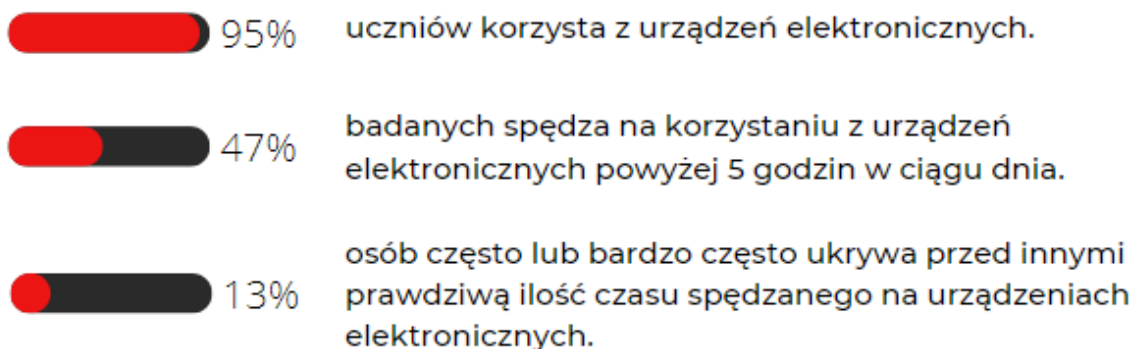
Uczniowie zażywający substancje psychoaktywne z Gminy Miasto Sierpc stanowią o połowę niższy odsetek niż uczniowie z badań krajowych. Młodzi ludzie z Gminy, zażywający narkotyki/dopalacz w czasie 30 dni przed badaniem również stanowią niższy odsetek od tego w badaniach krajowych. Deklarowany przez dzieci i młodzież dostęp do dopalaczy w Gminie jest niższy o 4 pp. od odsetka z badań ogólnopolskich, natomiast aż o 19 pp. niższy w przypadku dostępu do narkotyków.

PRZEMOC I CYBERPRZEMOC

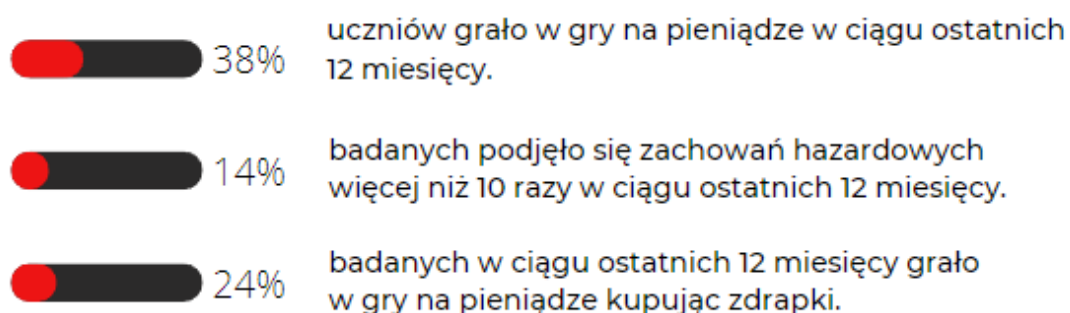

 Młodzi mieszkańcy Gminy Miasto Sierpc znacznie rzadziej doświadczają przemocy niż dzieci i młodzież z całej Polski. Różnica jest diametralna szczególnie w przypadku przemocy ze strony dorosłych. Jeśli chodzi o doświadczanie cyberprzemocy, wyniki obu badań są porównywalne.

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

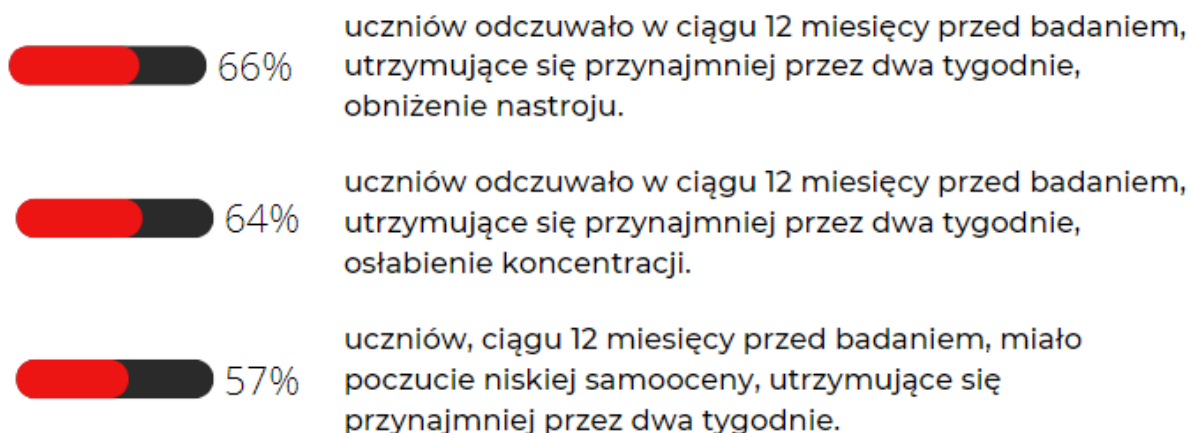
Większy odsetek badanych uczniów z Gminy poświęca znaczne ilości czasu na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i Internetu niż w całej Polsce - różnica kształtuje się na poziomie 28 pp.

HAZARD

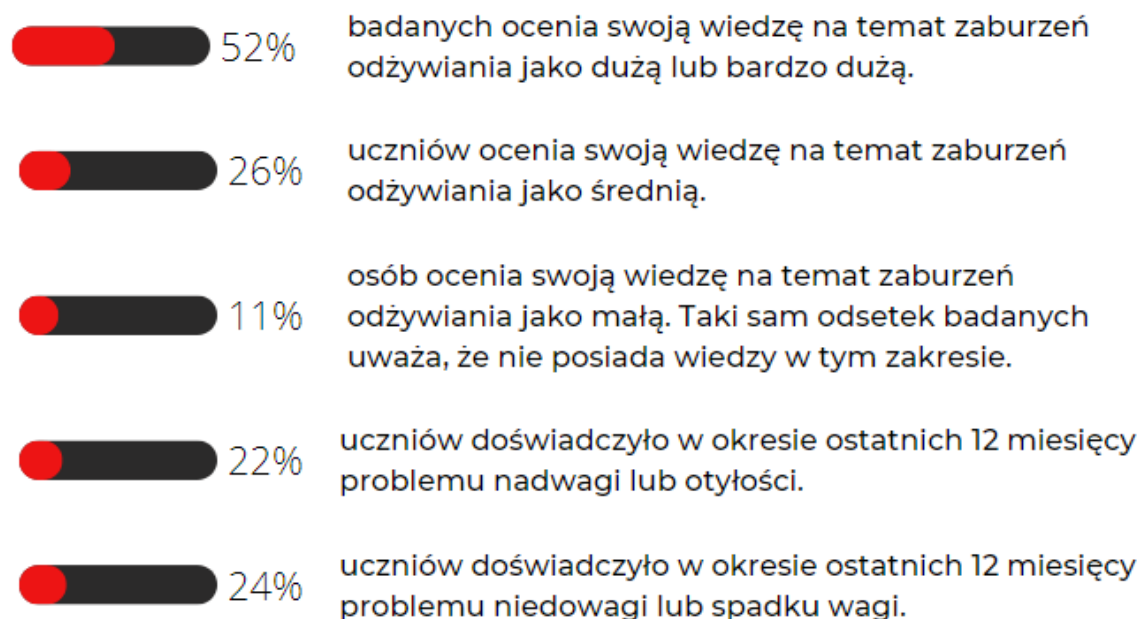

Odsetek uczniów z Gminy Miasto Sierpc, którzy grają w gry, w których wygraną lub przegraną są pieniądze jest wyższy niż w badaniach ogólnokrajowych.

ZDROWIE PSYCHICZNE

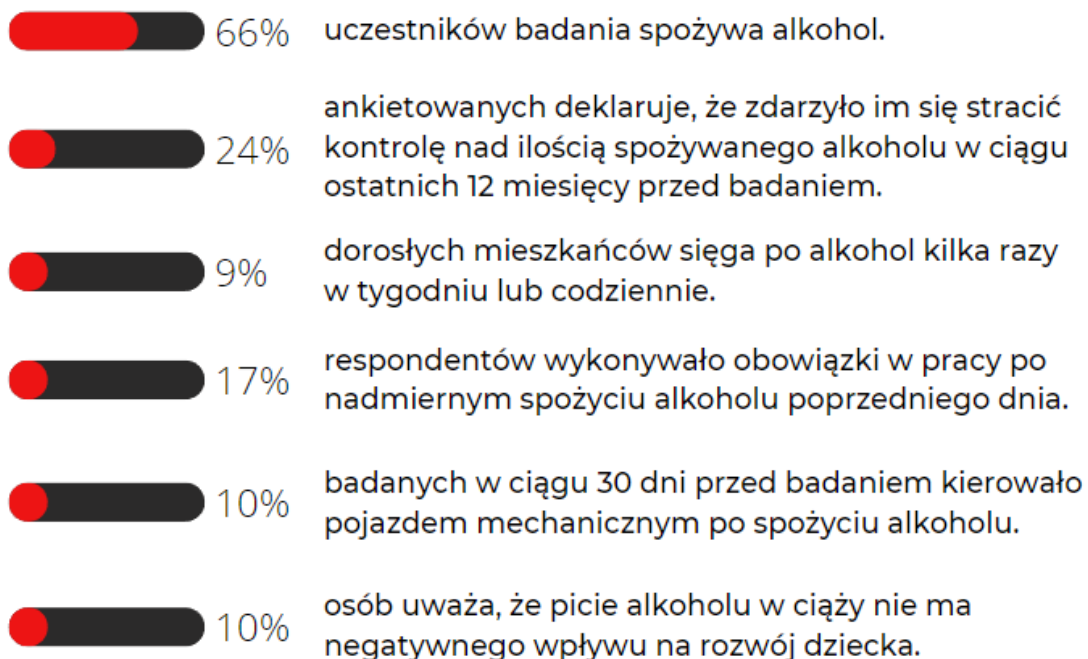

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

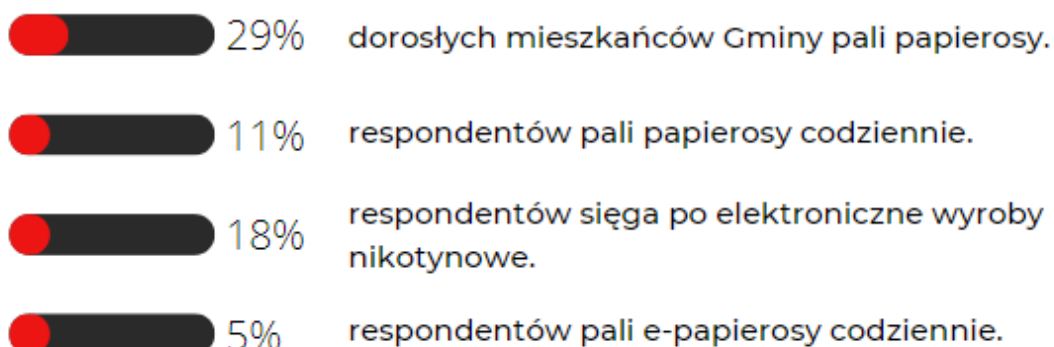
DOROŚLI MIESZKAŃCY

PROBLEM ALKOHOLOWY

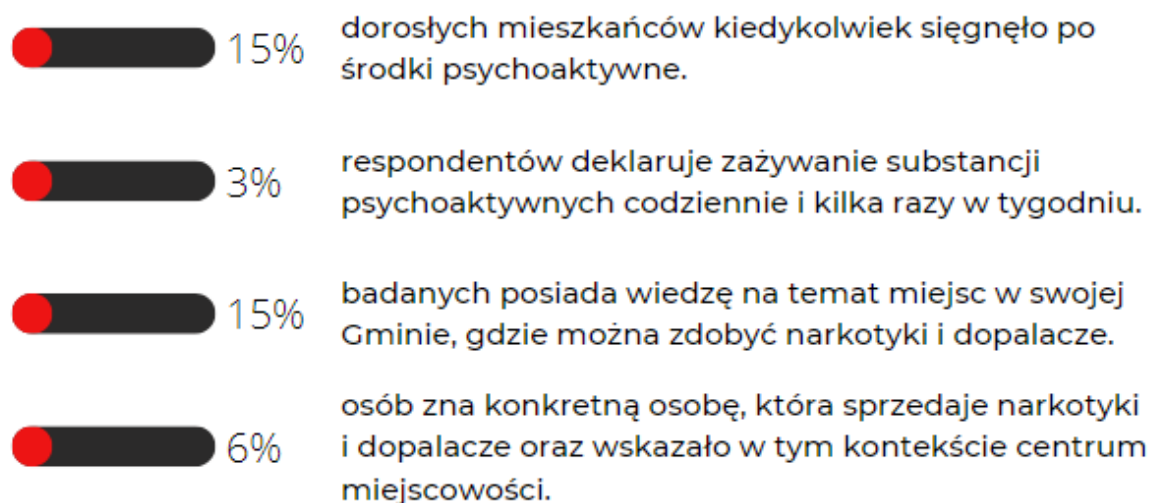
Odsetek mieszkańców Gminy Miasto Sierpc, spożywających alkohol jest niższy o 14 pp. od tego w badaniach ogólnopolskich. Częstotliwość spożywania alkoholu w Gminie również kształtuje się na niższym poziomie niż w całej Polsce.

PROBLEM NIKOTYNOWY

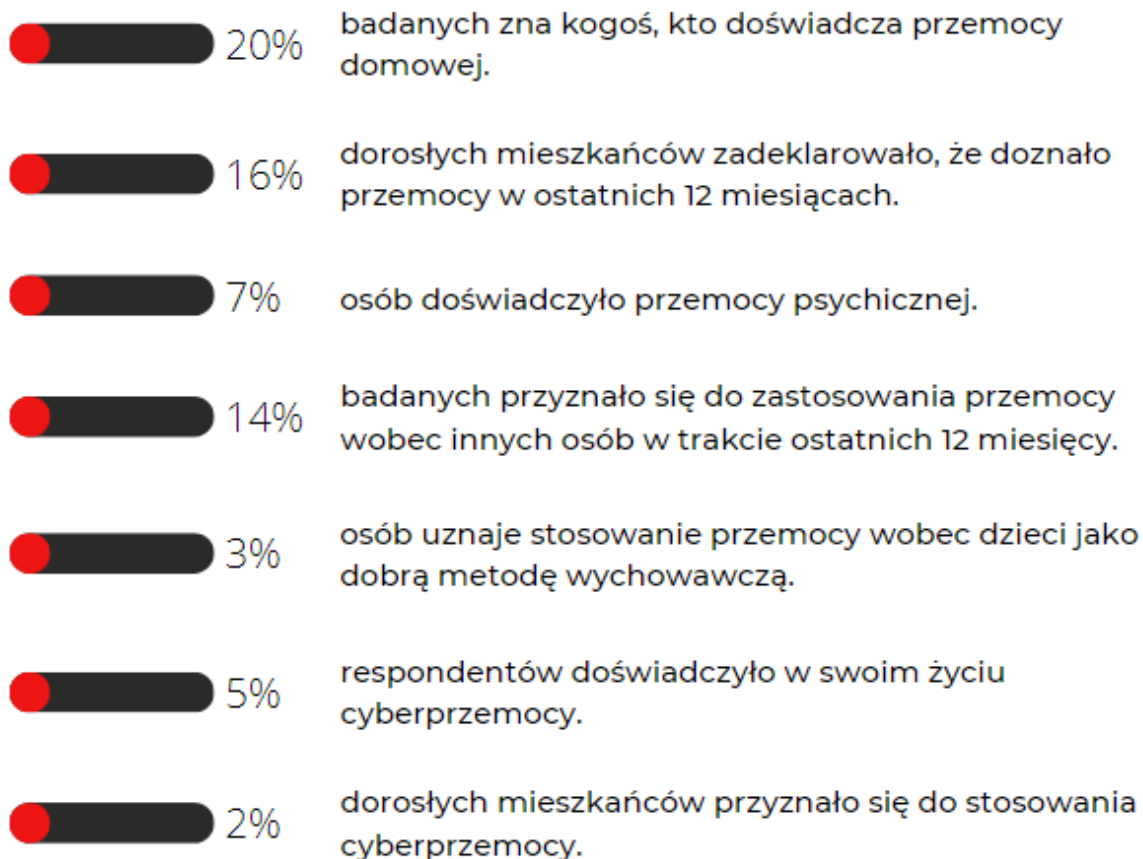
Odsetek respondentów sięgających po papierosy kształtuje się na niższym o 4 pp. poziomie, niż wynoszą dane dotyczące całej Polski.

ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE

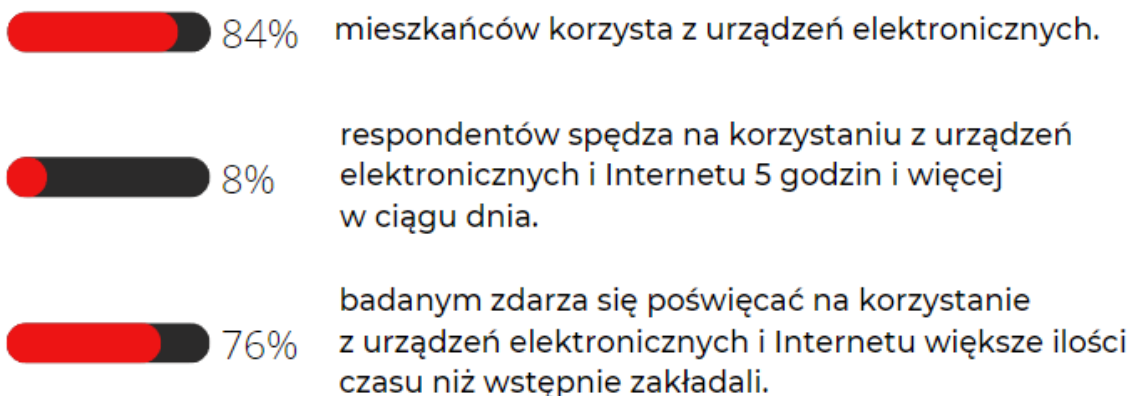
Mieszkańcy Gminy zażywający dopalacze stanowią odsetek niższy o 2 pp. od mieszkańców całej Polski, z kolei odsetek osób zażywających wszystkie substancje psychoaktywnych jest niższy o 1 pp. od tego, który ukazują wyniki badań ogólnopolskich.

PRZEMOC

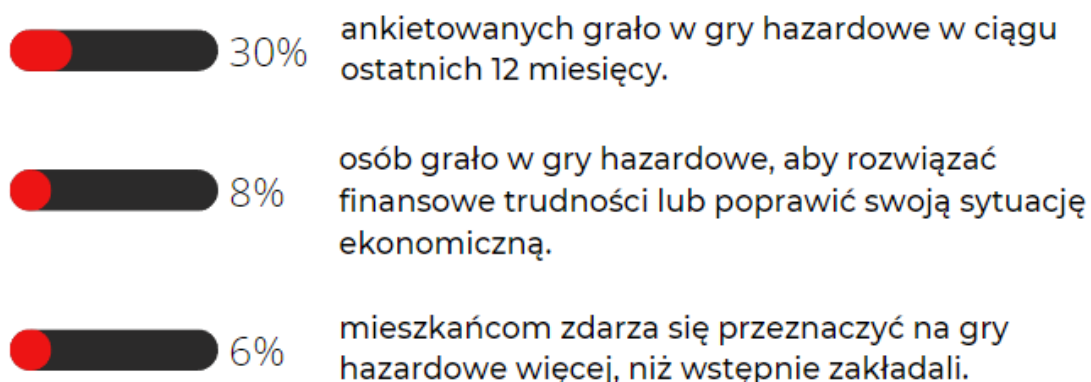
Odsetek dorosłych mieszkańców Gminy przyznających, że doświadczają przemocy jest o połowę niższy od danych z badań przeprowadzonych na terenie całego kraju. Respondenci z badań lokalnych, jak i ogólnopolskich, w takim samym procencie uznają stosowanie kar fizycznych względem dzieci, jako dobrą metodę wychowawczą. Znajomość osób doświadczających przemocy jest porównywalna w obydwu badaniach.

KORZYSTANIE Z INTERNETU

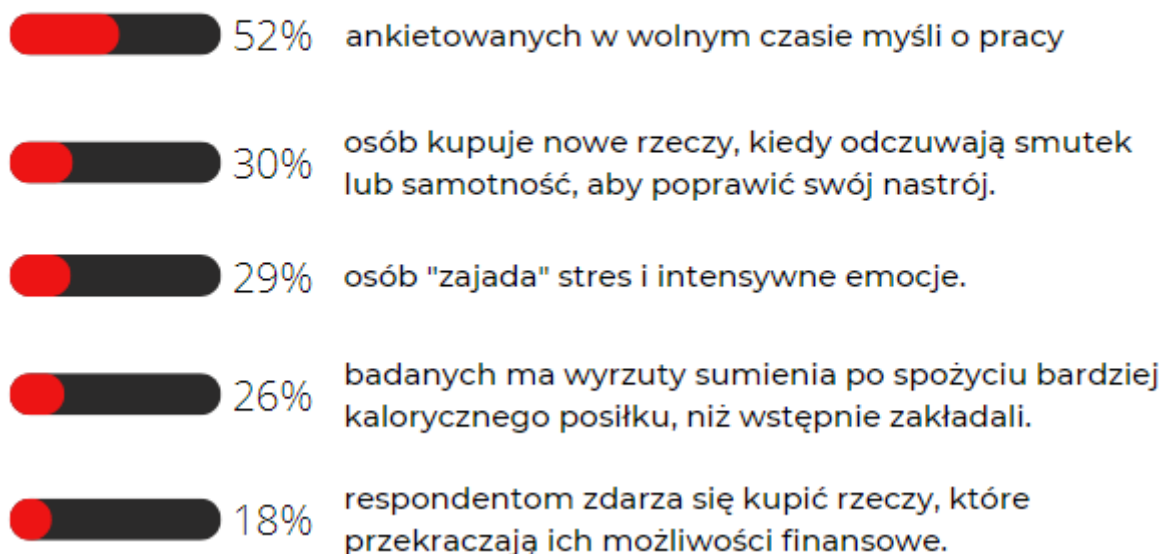
Odsetek respondentów korzystających z Internetu jest niższy w Gminie Miasto Sierpc od tego z badań ogólnopolskich.

HAZARD

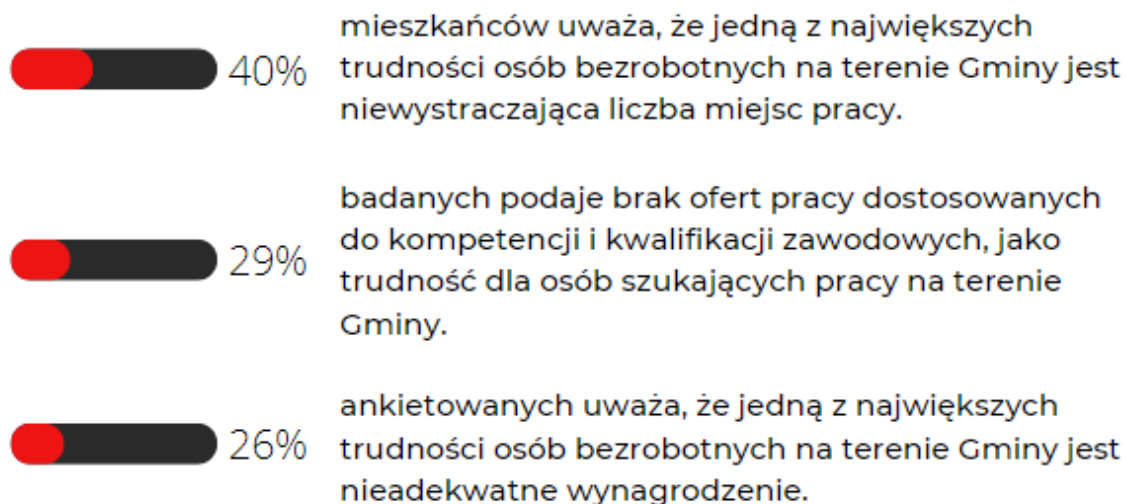

Mieszkańcy Gminy Miasto Sierpc w mniejszym stopniu uczestniczą w grach hazardowych niż mieszkańcy całej Polski.

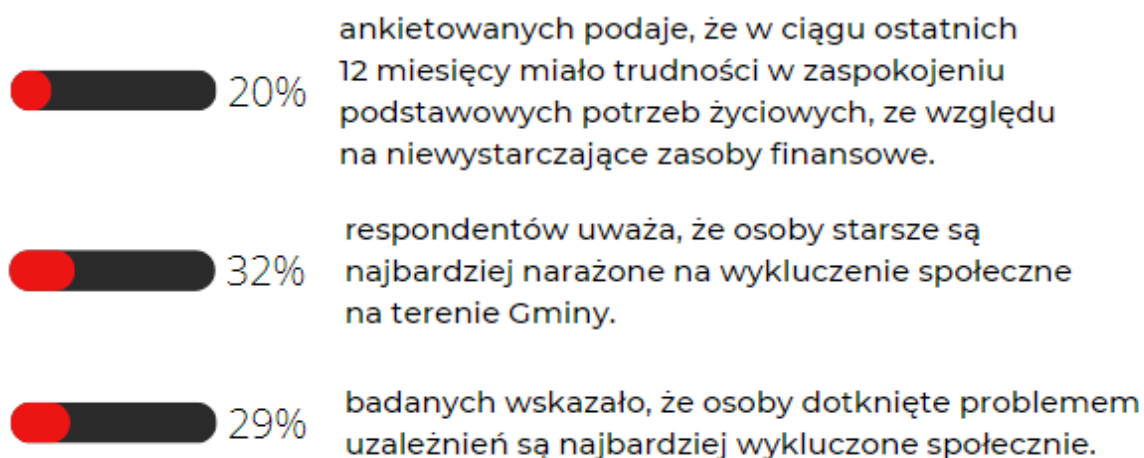
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

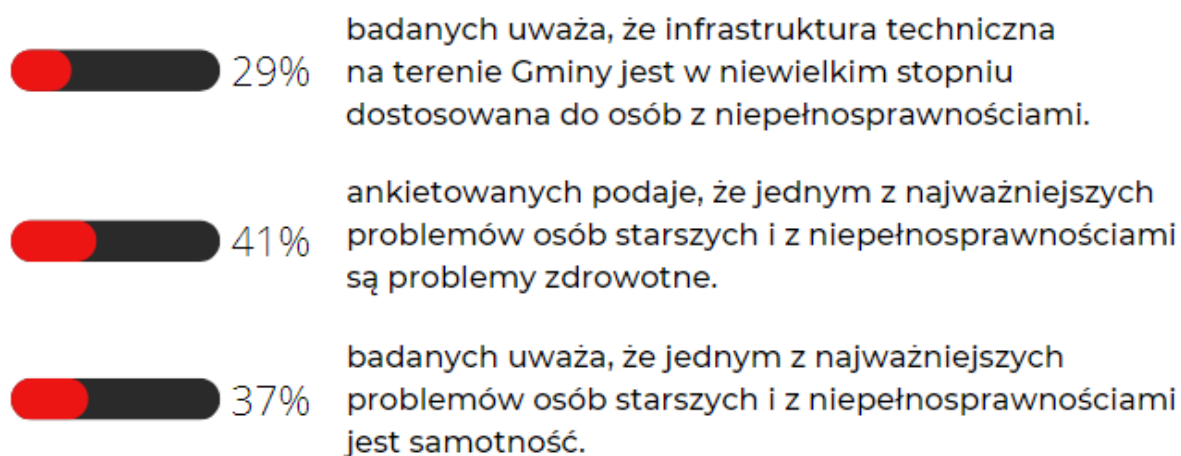
RYNEK PRACY

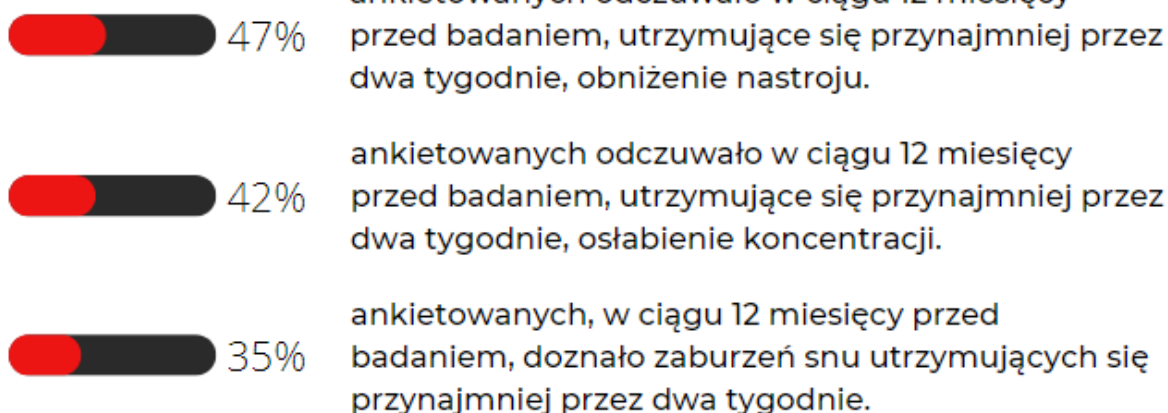
UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPŁECZNE

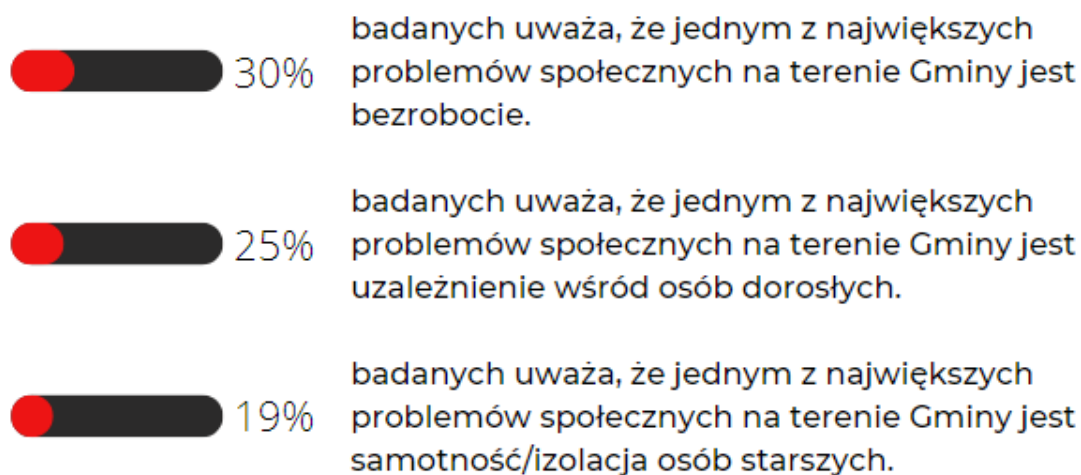
OSOBY STARSZE I OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

ZDROWIE PSYCHICZNE

PROBLEMY SPOŁECZNE

SPRZEDAWCY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

REKOMENDACJE

- **Rozwój polityki antyalkoholowej na terenie Gminy** poprzez m.in. ograniczanie dostępności napojów alkoholowych, zwłaszcza w przypadku dzieci i młodzieży (redukowanie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych i maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, regularne kontrole punktów przez członków MKRPAiPN);
- włączanie się w lokalne oraz ponadlokalne **kampanie profilaktyczne**, a także tworzenie autorskich akcji;
- kontynuowanie realizacji **programów profilaktycznych**, ze szczególnym uwzględnieniem tych o udowodnionej skuteczności, rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom;
- rozwój i stałe zwiększanie dostępności do **poradnictwa, terapii i rehabilitacji społeczno-zawodowej** osób zmagających się z problemem uzależnienia od alkoholu, współuzależnionych oraz osób z syndromem dorosłych dzieci alkoholików (DDA);
- podnoszenie w sposób regularny **kompetencji** osób i instytucji działających w obszarze uzależnienia od alkoholu, poprzez organizowanie szkoleń i kursów;
- prowadzenie **działalności edukacyjnej i szkoleniowej** dla sprzedawców z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

- Zwiększenie działań promujących wśród społeczności lokalnej **zdrowego trybu życia**, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży;
- **wzrost ograniczenia dostępności** do papierosów dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy;
- rozpowszechnianie **materiałów profilaktycznych**, dotyczących szkodliwości nikotyny;

- wdrażanie do placówek ochrony zdrowia **Programów Profilaktyki Chorób Odotytoniowych**, skierowanych do osób mających więcej niż 18 lat i palących papierosy lub inne wyroby tytoniowe, będących w średnim wieku (między 40 a 65 lat);
 - zachęcanie placówek oświatowych do wprowadzania **szkolnych programów zapobiegania palenia tytoniu** oraz wzmocnienie egzekwowania zakazu palenia tytoniu oraz papierosów elektronicznych na terenie szkół oraz w ich pobliżu.
-

- **Wyeliminowanie dystrybucji** nielegalnych substancji na terenie Gminy, poprzez zwiększenie działań Policji i innych służb w zakresie przeciwdziałania handlu narkotykami;
 - systematyczne przeprowadzanie **szkoleń/warsztatów dla rodziców oraz wychowawców**, na temat rozpoznawania i reagowania w przypadku zażywania przez dzieci i młodzież środków psychoaktywnych;
 - rozwój szerokiej **działalności edukacyjnej**, informującej o konsekwencjach społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy;
 - poprawa funkcjonowania osób uzależnionych od narkotyków lub zażywających je w sposób szkodliwy, poprzez rozwój **rehabilitacji, ograniczanie szkód zdrowotnych oraz reintegrację społeczną**;
 - inicjowanie poszerzania oferty placówek ochrony zdrowia o programy wychodzenia z narkomanii.
-

- Prowadzenie **akcji informacyjnych** mających na celu podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie przemocy w rodzinie, a także motywowanie do przełamywania tzw. „zmowy milczenia” w środowisku rodzinnym i sąsiedzkim;
- promowanie w placówkach oświatowych, opiekuńczo-wychowawczych oraz wsparcia dziennego **postaw wolnych od przemocy rówieśniczej**;
- rozwój działań informacyjnych w zakresie upowszechniania informacji o dostępnych miejscach w środowisku lokalnym, w których **świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa** osobom dotkniętym przemocą;
- zacieśnianie współpracy z przedstawicielami służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy i wymiaru sprawiedliwości, poprzez prowadzenie **interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń**;
- realizowanie **procedury „Niebieskie Karty”** oraz organizowanie i finansowanie szkoleń dla podmiotów biorących w niej udział, dotyczących obowiązujących procedur i zasad podejmowania interwencji.

- Prowadzenie strategii profilaktycznych w zakresie uzależnień behawioralnych, poprzez rozwijanie **umiejętności psychospołecznych** dzieci oraz **kompetencji wychowawczych** rodziców i opiekunów;
- tworzenie i rozwój istniejących **alternatywnych form spędzania czasu wolnego** dla osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży na terenie Gminy;
- zwiększanie kompetencji zawodowych, w szczególności **pedagogów oraz psychologów** szkolnych, w zakresie

rozpoznawania i udzielania wsparcia w przypadku wystąpienia problemu uzależnień behawioralnych;

- poszerzenie istniejącej oferty miejsc udzielających pomocy i wsparcia o **poradnictwo w zakresie uzależnień behawioralnych**, a także proponowanie **terapii w placówkach specjalistycznych**;
- uwrażliwianie społeczności lokalnej na temat ryzyka jakie niosą za sobą uzależnienia behawioralne, poprzez **dostarczanie i udostępnianie rzetelnych informacji**.

- W projektowaniu wsparcia dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na poziomie lokalnym niezbędne jest uwzględnienie zasobów danej społeczności. Należy stawiać na **integrację społeczną osób z niepełnosprawnościami** poprzez tworzenie m.in. grup wsparcia oraz organizowanie i promowanie wolontariatu międzypokoleniowego;
- tworzenie i rozwój warunków **powstawania inicjatyw społecznych** na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami;
- tworzenie i rozwój na terenie Gminy **placówek wspierających** osoby z niepełnosprawnościami, np. Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz wspieranie i popularyzowanie działalności podmiotów ekonomii społecznej;
- zwiększenie **infrastruktury wsparcia dziennego** dla osób zależnych przez tworzenie świetlic, Dziennych Domów Pomocy oraz organizowanie w nich zajęć dziennych, a także rozwój działalności Klubu Seniora;
- **włączanie osób z niepełnosprawnościami i seniorów do życia społeczności lokalnej** poprzez intensyfikację współpracy międzysektorowej;

- organizowanie kampanii społecznych/warsztatów dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców **podnoszących świadomość w zakresie funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami i seniorów**;
- tworzenie warunków do rozwoju zawodowego osób z niepełnosprawnościami, poprzez **prowadzenie szkoleń i kursów zawodowych** dostosowanych do ich potrzeb oraz możliwości.

-
- Prowadzenie **nieodpłatnych szkoleń oraz kursów zawodowych** podnoszących kwalifikacje oraz kompetencje zawodowe osób pozostających bez zatrudnienia we wszystkich kategoriach wiekowych;
 - rozwijanie i promowanie narzędzi zapewniających łatwiejsze **wejście młodym osobom na rynek pracy**;
 - pogłębianie **współpracy z pracodawcami**, w celu skutecznej aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych;
 - kontynuowanie organizowania **poradnictwa edukacyjno-zawodowego** dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy;
 - promowanie **wolontariatu** jako elementu motywującego do włączenia się w aktywność społeczną osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia;
 - prowadzenie **zajęć z doradztwa zawodowego** dla osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet powracających na rynek pracy po przerwie związanej z wychowaniem dziecka;
 - zwiększenie **informowania** mieszkańców o możliwych formach aktywizacji zawodowej oraz nowych ofertach pracy, proponowanych przez Powiatowy Urząd Pracy oraz w ramach systemu międzynarodowego pośrednictwa pracy EURES.
-

- **monitorowanie oraz stałe doskonalenie** lokalnych **działań** pomocowych włączających do życia społecznego osoby wykluczone społecznie oraz zagrożone ubóstwem;
 - **eliminowanie nierówności w kształceniu**, promowanie równego dostępu do wiedzy dla wszystkich mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób zagrożonych ubóstwem;
 - organizowanie **alternatywnych form spędzania czasu wolnego** dla mieszkańców w wieku senioralnym, osób z niepełnosprawnościami oraz pozostałych, zagrożonych wykluczeniem społecznym;
 - rozwój prowadzenie **poradnictwa psychologiczno-terapeutycznego** jako elementu integracji osób wykluczonych społecznie.
-

- rozwijanie systemu **pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży**;
 - systematyczne dostosowywanie warunków do **integracji rodzin** z terenu Gminy;
 - rozwinięcie w placówkach oświatowych możliwości korzystania z **pomocy psychologiczno-pedagogicznej**.
-

BIBLIOGRAFIA

1. Maris R.W., *Social Problems*, The Dorsey Press, Chicago 1988, s. 6-11.
2. Frysztański K., *Socjologia problemów społecznych*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2009, s. 19-20
3. Sztompka P., *Socjologia zmian społecznych*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2005, s. 19-21.
4. Pilch T., *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2003, s. 92.
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2020 poz. 2050 z późn.zm.).
6. <http://www.niebieskalinia.info/> [dostęp: 04.04.2022]
7. Przewłocka, J., *Bezpieczeństwo uczniów i klimat społeczny w polskich szkołach*. Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2015, s. 9-11.
8. Habat B. (red.), *Zaburzenia uprawiania hazardu i inne tak zwane nałogi behawioralne*, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2016, s. 83-84.
9. Skarbek W., *Wybrane Zagadnienia Metodologii Nauk Społecznych*, Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie, Piotrków Trybunalski 2013, s. 62-63.
10. Szatur-Jaworska B., *Diagnozowanie w polityce społecznej*, IPS UW, Warszawa 2002, s. 19.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Płeć: N= 336.....	10
Wykres 2. Wiek: N= 336	11
Wykres 3. Klasa: N=336.....	11
Wykres 4. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=336	12
Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)? N=336.....	14
Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)? N=336	15
Wykres 7. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=336.....	16
Wykres 8. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=336.....	19
Wykres 9. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=336	19
Wykres 10. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=336.....	21
Wykres 11. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? N=336	22
Wykres 12. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? N=336	23
Wykres 13. Czy korzystasz z urządzeń elektronicznych i Internetu? N=336.....	23
Wykres 14. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=336.....	25
Wykres 15. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=336	26

Wykres 16. Jak oceniasz swoją wiedzę na temat zaburzeń odżywiania? Zaznacz swoją odpowiedź na skali od 1 do 5, gdzie numery oznaczają kolejno: 1 – nie mam wiedzy, 2 – moja wiedza jest mała, 3 – średnia, 4 – duża, 5 – bardzo duża N=336.....	27
Wykres 17. Wiek: N=241	29
Wykres 18. Wykształcenie: N=241	29
Wykres 19. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=241	30
Wykres 20. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? N=241	32
Wykres 21. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? N=241	32
Wykres 22. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)? N=241	33
Wykres 23. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne Pan/i zażywał/a? N=32	33
Wykres 24. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? N=241	34
Wykres 25. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=241	35
Wykres 26. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=241	35
Wykres 27. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby? N=241	37
Wykres 28. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? N=241.....	38
Wykres 29. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/ poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzenie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? N=241	38
Wykres 30. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) i Internetu w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=241.....	39

Wykres 31. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie, itp.)? N=241.....	40
Wykres 32. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=241	42
Wykres 33. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=241	43
Wykres 34. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? N=241	44
Wykres 35. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? N=241	44
Wykres 36. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=241	45
Wykres 37. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami w Gminie? N=241	46
Wykres 38. O jaką formę wsparcia Pana/i zdaniem należy poszerzyć ofertę usług opiekuńczych dla osób starszych i z niepełnosprawnościami na terenie Gminy? N=241	47
Wykres 39. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): N=241	48
Wykres 40. Jakie Pana/i zdaniem są największe problemy społeczne na terenie Gminy? N=241	49
Wykres 41. Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu? N=30	50
Wykres 42. Proszę ocenić czy sprzedaż alkoholu na przestrzeni ostatnich 3 lat w Pana/i miejscu pracy: N=30	51
Wykres 43. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie? N=30.....	52
Wykres 44. Czy zauważył/a Pan/i sytuację w ciągu ostatnich 12 miesięcy, kiedy osoba dorosła kupowała alkohol dla nieletnich? N=30	52
Wykres 45. Czy pyta Pan/i o dowód osobisty młodo wyglądających klientów? N=30	53

Wykres 46. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie? N=30.....	53
Wykres 47. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=30	54
Wykres 48. Czy zna Pan/i ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu? N=30	54
Wykres 49. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat: N=30	55
Wykres 50. Czy w ciągu ostatnich 3 lat brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu? N=30	55
Wykres 51. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi? Proszę o zaznaczenie <i>tak</i> lub <i>nie</i> w każdym wierszu. N=30	56

SPIS TABEL

Tabela 1. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? N=213.....	13
Tabela 2. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol? N=214.....	13
Tabela 3. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=216.....	13
Tabela 4. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=141	14
Tabela 5. Jak często paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=176	15
Tabela 6. W jaki sposób otrzymałeś/aś/zdobyłeś/aś środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia) po raz pierwszy? N=48.....	17
Tabela 7. Ile miałeś/aś lat, kiedy po raz pierwszy zażyłeś/aś jakieś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia? N=49	17
Tabela 8. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? N=47.....	17
Tabela 9. Jakie były to substancje? N=49.....	18
Tabela 10. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? N=319	24

Tabela 11. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? N=158	30
Tabela 12. Jak często w przeciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i pracować po nadmiernym spożyciu alkoholu poprzedniego dnia (na tzw. „kacu”)? N=158	31
Tabela 13. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? N=156	31
Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=37 .	36
Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=35	36
Tabela 16. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? N=31	37
Tabela 17. Jak często zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=199	39
Tabela 18. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? N=71	40
Tabela 19. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek przeznaczyć na gry, w których wygraną lub przegraną były pieniądze większą kwotę pieniężną niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=71.....	41
Tabela 20. Częstotliwość spożywania alkoholu – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.....	58

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Płeć: N=241	28
Rysunek 2. Odsetek konsumentów alkoholu – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych.....	57
Rysunek 3. Skala palenia papierosów – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.....	58
Rysunek 4. Skala zażywania dopalaczy – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.....	59
Rysunek 5. Skala zażywania substancji psychoaktywnych – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.	60

Rysunek 6. Opinia na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.....	61
Rysunek 7. Doświadczenie problemu przemocy w rodzinie – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.	61
Rysunek 8. Znajomość osób w swoim otoczeniu, które doświadczają przemocy – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.....	62
Rysunek 9. Korzystanie z Internetu – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.	62
Rysunek 10. Uczestniczenie w grach hazardowych w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.....	63
Rysunek 11. Spożycie alkoholu przez uczniów kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.	64
Rysunek 12. Skala spożywania alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.	64
Rysunek 13. Dostępność alkoholu dla uczniów – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.....	65
Rysunek 14. Skala palenia papierosów kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.	65
Rysunek 15. Skala palenia papierosów w ciągu ostatnich 30 przed badaniem – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.....	66
Rysunek 16. Uczniowie zażywający substancje psychoaktywne kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.	66
Rysunek 17. Skala zażywania narkotyków/dopalaczy w ciągu ostatnich 30 przed badaniem – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań regionalnych i lokalnych... ..	67
Rysunek 18. Dostępność nielegalnych substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych.....	67
Rysunek 19. Skala przemocy rówieśniczej – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.....	68
Rysunek 20. Doświadczenie przemocy ze strony dorosłych – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.	68
Rysunek 21. Skala cyberprzemocy – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych.	69

Rysunek 22. Korzystanie z urządzeń elektronicznych powyżej 5-6 godzin dziennie – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.	70
Rysunek 23. Uczestnictwo w grach hazardowych – porównanie wyników badań ogólnopolskich i lokalnych.	70